

Vers 29 en 30

לְעוֹלָם אֲשׁוּר־לּוֹ חֶסְדִּי וְכִרְיֹתֵי נֶאֱמַנְתָּ לּוֹ: *Ik zal hem Mijn goedertierenheid in eeuwigheid houden, en Mijn verbond zal hem vast blijven.*
 וְשִׁמְתִי לְעַד זְרַעוֹ וְכִסְאוֹ כִּיבֵי שָׁמַיִם: *En Ik zal zijn zaad in eeuwigheid zetten, en zijn troon als de dagen der hemelen.*

1. Inleiding

De heilige Spreker, thans bezig om de inhoud van Gods beloften aangaande het beloofde *zaad* van *David*, die koning op Davids troon, in genoegzame uitbreiding voor te dragen, en Zich daarin van vers 23 af hebbende opgehouden met het vertoog van de *wezenlijke heerlijkheid* en *voortreffelijkheid*, die aan deze vorst in zijn persoon en gebied eigen zou zijn, zal nu voortgaan tot een vertoog, van de *bestendige duurzaamheid* van dit alles, zullende God Zijn verbond en trouw derwijze *bevestigen*, en de vorst in zijn *zaad* en *troon vereeuwigen*, dat zelfs de *grootste zwaarigheden*, waaruit een gewisse *verbreking* van *Gods verbond* te wachten scheen, geen schade aan het wezen van die beloften zou toebrengen. Hiervan zullen wij het algemene *voorstel* in deze *twee verzen* aantreffen. Waar *eerst* de *bevestiging* van de *grondslag* zelf, namelijk *Gods goedertierenheid* en *verbond* beloofd wordt, vers 29; en *vervolgens* de *bevestiging* van hetgeen op deze *grond* gebouwd werd: door *vereeuwiging* van zijn *geslacht* en *heerschappij*, vers 30.

2. Verklaring van vers 29, eerste lid, MIJN GOEDERTIERENHEID

Wat het *eerste* betreft, daar komt in de letter veel voor, dat wij reeds tevoren ontmoet hebben, inzonderheid vers 4 en 5, en 25. Waarom wij die dingen thans maar kort zullen aanroeren. De Heere belooft eerst de gewisse *bestendigheid* van Zijn *gunst* omtrent deze gezalfde, en bepaald vervolgens nader het bewijs daarvan, in de *bevestiging* van Zijn *verbond* zullende gezien worden. Daarom zegt Hij in het *eerste lid* van vers 29: IK ZAL HEM MIJN GOEDERTIERENHEID IN EEUWIGHEID HOUDEN. Waar Hij weer die beminnelijke *deugd*, Zijn *GOEDERTIERENHEID*, onder het oog brengt, als de bron van al dat genadewerk, die eer, dat heil, dat omtrent deze

geliefde persoon ten goede van de Zijnen door Hem tewerk zou gesteld worden.

3. Bewaring van Gods goedertierenheid omtrent deze persoon

Welke *goedertierenheid* nu in haar *bestendigheid* vertoond wordt: IK ZAL ZE hem HOUDEN, BEWAREN, gelijk het woord 9/: zo gebruikt wordt, om de zorgvuldigheid aan te wijzen, waarmee men omtrent een voorwerp te werk gaat, waarvan men het aanzijn, de stand, of zelfs zijn gedachten, genegenheden, geheugen daaromtrent *bewaart* en levend houdt. Zodat dit, betrekkelijk gemaakt op *Gods goedertierenheid*, en dat met toepassing op deze begunstigde *persoon*, לוֹ, MET of AAN HEM, twee zaken zal aanwijzen: – *eerst*, hoe Gods *innerlijke gunst* en *liefde* tot deze persoon vast en onverbrekkelijk zijn zou, en met de uiterste zorgvuldigheid aangekweekt en werkzaam gehouden worden, met verhoeding van alle beginselen van huivering en verkoeling, en zonder zelfs dit genegen hart van hem te vervreemden, al was er zelfs naar ogenschijn wettige reden toe. – *Ten andere*, hoe de Heere ook de *uitwerkselen* van deze innerlijke *zucht* aan Zijn gunsteling zou doen blijken, zonder daarvan op te houden, doende als het ware die rijke wel, die *volle borst* gedurig overvloeien, tot gedurige verkwikking van dit geliefde voorwerp, zelfs dan, wanneer men hier voor *opstopping* duchten mocht, wegens zekere rijzende *hinderpalen*; die evenwel die *genadeloop* niet stremmen zouden, als welke aan dezelve blijven zou.

4. ... en wel tot in eeuwigheid

En dat לְעוֹלָם EEUWIGLIJK of TOT IN EEUWIGHEID. Welk woord wij reeds gehad hebben, vers 2, 3, 5, enz. Dus kan men daar nader terecht raken. Zullende het dus blijken dat dit לְעוֹלָם

hier in de *krachtigste zin* van een *volstreckte eeuwigheid* te verstaan is, van welke men echter een *flauwe aftekening* in het *afschaduwend onderwerp* zal kunnen vinden, wegens zijn *lange duurzaamheid*, van welke het *einde van voren* nog *bedekt en verborgen* was.

5. ... dat God aan Zichzelf toeschrijft

Men mag hier tot slot ook nog wel aanmerken, dat de Heere deze *bewaring van Zijn goedertierenheid voor hem tot in eeuwigheid* niet zonder reden aan Zichzelf toeschrijft. *Ik zal dat doen*. Men kan hierin zien een overklimmende blijk van *gunst* en *trouw*, en een *grondslag* van de allergrootste gerustheid; omdat *God Zelf* voor dit werk instaat. De duurzaamheid van deze heuglijke genade hangt dan niet af van de middelen. Zij hangt niet af van *waardigheid*, of *onwaardigheid*, *sterkte* of *zwakheid*, waakzaamheid of verzuim van de *voorwerpen*. Nee! De *eeuwige en algenoegzame Jehovah Zelf* zal de *wacht* daarover houden, en Zijn *macht* en *trouw* voor altijd op de luisterrijkste wijze daarin betonen.

6. Tweede lid van vers 29. GODS VERBOND

Uit deze *bron* kan niet anders voortvloeien, dan alle bestendig heil. Waarom de Heere ook aanstonds toont, waarin Hij dit betonen zal, namelijk in de *bevestiging* van Zijn *verbond*, EN MIJN VERBOND ZAL MET HEM VAST BLIJVEN. Van dit VERBOND is reeds gesproken in vers 4. Dus wijzen wij de lezer daarheen. Makende alleen een aanmerking op die *toe-eigening*, MIJN VERBOND. Zo spreekt de Heere HEERE de *Verbondsgod*, en doet ons zo met indruk denken, – aan de *volstreckte goddelijkheid* van de *oorsprong* van dit *verbond*, als zijnde een *verbintenis*, die door *God eerst bestemd* en *gemaakt* was, vers 4. – Aan de *hoedanigheid* van dit *verbond*; dat zijn *bestaan* eigenlijk niet had in de *waardigheid* van het *voorwerp* of in zijn *getrouwheid*, maar het *verbond* van *God*, de *Vader* was, omdat alles, zowel *eis* als *belofte*, door *Hem* het bestaan had, en *God* zowel voor Zijn *eis*, als voor Zijn *belofte*, wilde instaan. – Eindelijk, zo toont de Heere, Zijn *belangen*, en de *zorg*, die Hij voor dit *verbond* droeg. Hij eigent het aan Zich toe, als iets, daar Hij groot *belang* bij had, waaromtrent Hij teer was, en dat Hij aanmerkte als iets, dat bijzonder tot Zijn eer

moest strekken. Wat geeft dit weer niet grootse gedachten, zowel van de heerlijkheid van dit *verbond*, als van zijn *bestendigheid*!

7. Vast blijven van Gods verbond met hem

Welk laatste ook voorspeld wordt. *Mijn verbond ZAL HEM VAST BLIJVEN*. נאמנות, dat is, *vastgemaakt, bevestigd*, om te blijven staan. Dus wordt er met dit woord in het algemeen geogd op de *waarheid*, *trouw* en *bestendigheid* van dit *verbond*, met betrekking op de verbondeling, ל, VOOR HEM, *ten behoeve van hem*. Zo namelijk, dat niet alleen dit *verbond* nooit zal *verbroken* worden, maar ook de uitwerksels van dit *verbond* nooit een einde zullen nemen. Immers, zo worden hier alle *aanleidingen* afgeweerd, die tot de *vernietiging* of *verbreking* van een *verbond* strekken kunnen. Hetzij door *sterven* van één van de *verbondmakende partijen*, of wanneer ze beide, of één van hen, buiten staat is, om de gedane verbintenis te vervullen; of wanneer één van de verbondmakende partijen *ontrouw* bevonden wordt in het nakomen van de verbintenis; of ook, wanneer dit *verdrag* te *onbedacht* en *voorbarig* is gemaakt, en de *verbondmakende partijen* naderhand berouw krijgen en hun verbintenissen verbreken; of ook, als de *uitvoering* van de *verbintenissen* *onmogelijk* wordt: hetzij door een *zedelijke onmogelijkheid*, waardoor ze niet *mogen* vervuld worden, of door een *natuurlijke onmogelijkheid*, wanneer de *verbintenis* over *volstrekt onmogelijke* dingen ging, of door een *toevallige onmogelijkheid*, door hindernissen van buiten, die de uitvoering stremmen. Of eindelijk, wanneer het *verdrag zelf* door *wederzijdse vervulling* ten einde loopt, als zijnde maar voor *een zekere tijd* tot een zeker *bepaald stuk* gemaakt, welk stuk volbracht zijnde van weerszijden, zo loopt vanzelf het *verbond* ten einde. Nu, geen van deze dingen zal ooit hier plaats hebben. God geeft verzekering van het tegendeel. Zijn *verbond* is een *vast* en *eeuwig verbond*, en Zijn *almacht* en *trouw* zullen het een onwrikbare onveranderlijkheid bijzetten. Ziet daar het bewijs, dat *God Zijn goedertierenheid met hem in eeuwigheid* houden zal, en deze vrije gunst als het grote beweegrad van deze *vaste verbondsbevestiging*.

8. Toepassing op David

Als wij dit nu *toepassen* op het AFSCHADUWEND ONDERWERP *David*, zullen wij in hem een zweem vinden van deze weg van God. Laat men zich tot dat einde herinneren, wat wij bij vers 3, 4, enz. hebben aangemerkt nopens *Gods goedertierenheid* en *vrije gunst* omtrent zijn *persoon*, *zaad* en *koninkrijk*, blijkbaar in het *afschaduwend verbond* met hem rakende zijn *zaad* en *koninkrijk*. Welk *verbond* in kracht *Gods verbond* genaamd mocht worden, omdat *God* uit Eigen beweging en door een *vrijmachtige bestelling* dit *verbond* had opgericht met *David*, en voor de onderhouding ervan *stond*, moetende daarvan alleen de eer hebben. *Ik heb een verbond gemaakt met Mijn uitverkorene*, vers 4. Daar dit breder gezien kan worden.

9. ... met voorzichtige bepaling op te vatten

Dus zal het nu maar in dit opzicht aankomen op de *bestendigheid* en *duurzaamheid*, die de Heere toezegt aangaande Zijn *goedertierenheid* en *verbond*, sprekende van een *houden* van Zijn *goedertierenheid aan hem tot in eeuwigheid*, en belovende, dat *Zijn verbond met David vast zal zijn*. Dat een ieder ziet, dat met voorzichtigheid moet opgevat worden. – Voor zover deze belofte *Davids persoon* zelf aangaat, is er geen zwaarigheid in, en kunnen wij de toepassing in voldoende ruimte maken. In zoverre namelijk zijn *persoon* een *gunstgenoot* van *God* was, en een *deelgenoot* van het *eeuwig zoutverbond*. Dus kon *Gods goedertierenheid en verbond* zich niet minder, dan tot een *volstreckte eeuwigheid* uitstrekken, omdat het onmogelijk is, dat iemand, die door *God* met een *eeuwige liefde* gekend is, en *getrokken met goedertierenheden*, weer ooit geheel uit *Gods gunst* en *verbond* vervallen zou. *Want de genadegiften en roeping Gods zijn onberouwelijk. Bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer*¹. – Maar, omdat deze *goedertierenheid* en dit *verbond* inzonderheid betrekkelijk waren tot de *beschikking* van *God* aangaande *Davids geslacht* en *koninkrijk*, zo zal men hier met onderscheid te werk moeten gaan.

Want in dit opzicht zou men, hier denkende aan een *volstreckte eeuwigheid*, en dit letterlijk op *Davids koninklijke nazaten* thuis brengende, merkelyk mistasten, gelijk reeds meermalen gebleken is. Maar laat men de volgende zaken overwegen, die ons licht zullen geven. *Eerst*, dat het woord עולם niet altijd voor een *volstreckte eeuwigheid* genomen wordt, maar ook voor een *bepaalde duurzaamheid van tijd*, zeer lang *uitgestrekt*, en van welke het *einde* nog *bedekt* en *onbekend* is. Zoals reeds meermalen gezien is. *Ten tweede*, dat, hoewel de *duurzaamheid* van die *luister* in *Davids aardse nakomelingen* vrij bepaald geweest is, zij evenwel lang genoeg is geweest, om tot een *afschaduwend onderpand*, dat op *CHRISTUS* wees, te kunnen dienen. Want het *voorbeeld* is altijd *minder* dan het *tegenbeeld*, en tot dat wordt alleen vereist, dat die *twee enigszins in een derde* overeenkomen. Nu heeft *God Davids geslacht* wel niet *eeuwig* de uitwerksels van deze belofte doen genieten, maar evenwel een *tijd*, lang genoeg, om aan de *gelovigen* van *die tijd* verzekering te geven, dat de *bestendigheid* daarvan in het *Tegenbeeld* zoveel te groter zou zijn. – *Ten derde*, dat hoewel men niet ontkennen kan, dat *Gods wijsheid* en *vrijmacht* hebben uitgeblonken in de *vernietiging* van de *aardse heerschappij* van *Davids huis*, evenwel *Davids nakroost zelf* allereerst dit *verbond* verbroken heeft, en *God* met de daad veelvuldige aanleidingen gegeven tot opstopping van de kanalen van Zijn *goedertierenheid*, en opschorting van de vervulling van Zijn *verbondsbeloften*. Waarin echter *God* niet de minste ontrouw heeft begaan; omdat Hij degelijk Zijn *verbond*, voor zover het de *troonopvolging* in *Davids aardse heerschappij* raakte, aan een *voorwaarde* had vastgehecht: *INDIEN uw zonen hun weg bewaren, om voor Mijn aangezicht trouwelijk, met hun ganse hart en met hun ganse ziel te wandelen, ZO ZAL geen man, zeide Hij, u afgesneden worden van den troon Israëls*². Dus kan men gemakkelijk zien, om welke reden de belofte aan hen niet verder vervuld is. Namelijk, wegens de hooggaande en aanhoudende verbreking van deze uitdrukkelijke voorwaarde door *Davids nazaten*. Gelijk *God Zelf* dit als de reden van deze verstoting opgeeft op meer dan

¹ Jes. 54:10.

² 1 Kon. 2:4.

één plaats³. – Eindelijk, dat de *beloften*, ja waarlijk! volkomen moesten vervuld worden, maar op hun *tijd*, namelijk aan *Davids ware Zaad, de Heere CHRISTUS*: in Wiens *zending* en *verheerlijking* God wel degelijk tonen zou, dat Zijn *goedertierenheid eeuwiglijk met David* was, en Zijn *verbond met hem vast bleef*; omdat de Heere juist daar aan *David* vervulde, dat Hij hem beloofd had⁴.

10. Toepassing op CHRISTUS

En dus komen wij vanzelf tot het *Tegenbeeld CHRISTUS, Davids grote Zoon*, op Wie in een volstreekte zin al deze beloften voegen. Daar ik nu niet weer veel behoef te spreken van *Gods goedertierenheid* omtrent *Hem*, in Zijn *Persoon, koninkrijk* en *leden*, omdat daarvan tevoren overvloedige bewijzen zijn opgegeven; noch ook van het *verbond*, door de *Vader* met Hem gemaakt. Dit alles is in voorgaande *verzen* behandeld. Wij moeten nu alleen zien, hoe nadrukkelijk de belofte, rakende de *duurzaamheid* van deze dingen op Hem toegepast wordt, niet slechts in een *bepaalde*, maar in een volstrekt *onbepaalde eindeloze eeuwigheid*; gelijk trouwens reeds begrepen was in die woorden, vers 3, *de goedertierenheid zal eeuwiglijk gebouwd worden*, enz.

11. ... in bijzonderheden aangedrongen

Laten wij dit eens in enige bijzondere stukken tonen, die regelrecht tot *bevestiging* en *vereeuwiging* van deze *goedertierenheid* en dit *verbond* samenlopen. Zo zullen wij het volgende ontmoeten.

A. Het kon hier niet anders zijn dan *vast* en *onveranderlijk*, omdat het een *eeuwige* en *onveranderlijke grondslag* had; *God Zelf* namelijk, en Zijn *eeuwige raad* die *bestaan* moet, en *onveranderlijk* is.

B. Het kon niet anders zijn vanwege de *onderling verdragende partijen* in dit *verbond*. – Van de *ene zijde, Jehovah de Vader*, Die te waarachtig, te wijs, te machtig, te heilig, te getrouw, te onveranderlijk is, om Zijn verbintenissen niet voor altijd te staven. – Aan de *andere zijde de Zoon*, Die èn als *Zoon* èn als de *Knecht van de Vader*,

te *waardig* was, en te zeer tot dit alles *bevoegd*, om niet voor altijd met de uiterste liefde, gunst en getrouwheid alleszins behandeld te worden.

C. Het kon niet anders zijn, op grond van de verbintenissen zelf, die hier gronden van vastigheid en eeuwigdurendheid hadden. – Eerst, in aanmerking van de *verbondseis*, die men reeds in vers 4 gezien heeft, te bestaan in een *gehoorzaamheid van oneindige waardij* en *kreukeloze getrouwheid*, aan de opbrenging waarvan niet kon getwijfeld worden, en die wegens haar *gewichtigheid* en *waardigheid* geen minder *loon* kon ontvangen. – Ten andere, in aanmerking van de inhoud van de *belofte*; die niet slechts een deelsgewijze en met de tijd voorbijgaande gunst en verheerlijking behelsde, maar een *eeuwig koninkrijk*. Dat daarom niet kon onthouden worden.

D. Het kon niet anders zijn, op grond van de *wijze*, waarop *God de Vader* Zich verbonden had, namelijk bij *eedzwering*, om te *bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad*. Laat men vergelijken vers 4, *Ik heb Mijn knecht David gezworen*. Uit kracht van deze *eed* was deze bestelling ten enenmale onveranderlijk, onverbreekelijk, onherroepelijk; omdat *God Zijn Godheid Zelf* daarvoor te pand gezet had.

E. Het kon niet anders zijn, op grond van het *belang van de zaak* zelf. Want – hieraan hing de *eer* van MESSIAS, die geen ogenblik kon verdonkerd of verbroken worden⁵. – En niet minder hing de zaligheid van de uitverkorenen er aan, die hun in hun *Hoofd Christus* niet slechts voor de *tijd*, maar voor een eindeloze *eeuwigheid* bestemd was, en daarom onmogelijk kon bestaan, als *Gods goedertierenheid* en *verbond* niet *eeuwig vast* met *Christus bleven*⁶. – Ja, de *Eigen eer* van de *Vader* hing er aan, die Hij voorgenomen had te openbaren in dit werk, en juist daarom zulke sterke verzekeringen van een onveranderlijke en eeuwige uitvoering gedaan had, dat het belang van Zijn *eer* (o wonderlijke nederbuiging van de *grote God!*) daaraan hing, om dit alles met de daad te bevestigen.

F. Eindelijk: het kon niet anders zijn, omdat er niet de minste redenen van *verandering* of *verbreking* van deze verbintenissen konden uitgedacht worden. – Geen *menselijke sterfelijkheid*, omdat de *onsterfelijke God* in een *verbond*

³ Zie Jer. 22:2-5, 9, enz.

⁴ Zie Psalm 132:11; Jer. 23:5,6; 33:14, 17, 21, 26, enz.

⁵ Jes. 42:4.

⁶ 2 Tim. 2:19.

stond met de *Vorst des levens*. – Noch *onmacht*, om de beloften te vervullen; omdat de *Almachtige* Zich verbonden had. – Noch *berouw*, want dit valt niet *eigenlijk* in *God*, en zelfs niet *oneigenlijk*, als Hij Zich eenmaal bij *ede* verbonden heeft. *De HEERE heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen*⁷. – Noch *ontrouw* van de *verbondelingen*; die in een *getrouw Verbondsgod* zo min als in een *volmaakt heilige* en *onveranderlijke MESSIAS* vallen kan. – Noch *tegenstand* van zulken, die de uitvoering proberen te verhinderen, omdat het een voornaam stuk van het *verbond* was, dat er een volkomen zegepraal over de tegenstanders mee was ingesloten. – Noch de alles verslindende *tijd*, want dit was een bestelling voor de eeuwigheid. Kortom; het was geen *verbond*, gelijk dat *oude*, dat met *Adam* gemaakt was, maar een *eeuwig zoutverbond*.

12. Overgang tot, en verdeling van vers 30

Maar het wordt tijd, dat wij tot vers 30 overgaan, waarin ons nog nader wordt aangewezen het *bepaalde stuk*, waarin deze bevestiging van Gods genade en verbond zou gezien worden, of de *vastigheid* van hetgeen dat op de gelegde *grond* getrouwd was. De *bestendigheid* van deze gunsteling in zijn *geslacht* en *troon*. Van zijn *geslacht*, in die woorden: *en Ik zal zijn zaad tot in eeuwigheid zetten*. – Van zijn *troon* in de volgende: *en zijn troon als de dagen der hemelen*.

13. Letterlijke verklaring van het eerste lid

Wat dat eerste lid aangaat: de inhoud komt ten naaste overeen met wat in vers 5 reeds gezegd was. Daar werd beloofd: *Ik zal uw zaad tot in eeuwigheid bevestigen*; en hier: *IK ZAL ZIJN ZAAD TOT IN EEUWIGHEID ZETTEN*. Dus is er geen verandering, dan vooreerst in het woord שָׁמַתִּי, dat hier gevonden wordt, *Ik zal het ZETTEN*, terwijl boven het woord אָשׁוּ, !, *Ik zal het bevestigen*. Beide deze werkwoorden zeggen zakelijk hetzelfde. Hier wordt in שָׁמַתִּי een *vastzetting, vestigen*, beoogd, van dit *zaad* of *geslacht* van deze *koning*, door dat namelijk *levend* te houden, zodat er geen *afstammeling* en *opvolger* ontbreekt; en tevens, door *bevestiging* van zijn *stand, geluk, eer,*

macht, luister, koninklijke aanzienlijkheid. Dat *God* Zich met reden als *Zijn werk* aanmatigt; en hoewel de belofte daarvan haar uitzicht op het *toekomende* had, evenwel liefst *in praeterito*, in de *verleden tijd* terneer gesteld, וְשָׁמַתִּי, *Ik heb het gezet*, om te tonen, hoe dit voornemen bij Hem zo vast stond, dat men de vervulling zich kon verbeelden, alsof ze reeds daar was. Of ook hoe de Heere dit reeds *vastgesteld had* om *voortaan bevestigd* te blijven. – Het andere onderscheid is in dat לָעַד, dat hier gevonden wordt, daar men in vers 5 had, . -&3 §3 *tot in eeuwigheid*. Maar het komt alles weer in de zaak op hetzelfde uit, want §3 is zoveel als *usque*, al *verder* en *verder*, en *gedurig voort, voortaan*, zodat er geen einde aan is.

14. ... van het tweede lid

Hier komt nu in het tweede lid een belofte bij, rakende zijn *koninkrijk*. EN ZIJN TROON ALS DE DAGEN DER HEMELEN. Dat door de *troon* de *opperheerschappij* verstaan wordt, hebben wij reeds gezien in vers 5, enz. Dus we spoeden ons tot wat daar aan beloofd wordt. *God zal die troon zetten ALS DE DAGEN DER HEMELEN*. Dat de tijd van het bestaan van de wereld bij *dagen* wordt afgemeten, is bekend genoeg, sinds dat God allereerst *scheiding maakte tussen licht en duisternis, dag en nacht*; en de *zon, maan* en *sterren* verordende aan het *uitspansel*, om te zijn tot *tekenen en gezette tijden en dagen en jaren*⁸. Hier vandaan, *dagen der hemelen*, dat is *dagen* van het *heelal*, gelijk ze elders *dagen der aarde* genoemd worden⁹. Dus ziet men gauw, in welke zin deze *troon gezet* zou worden als de *dagen der hemelen*. – Hoofdzakelijk en voornamelijk, tot een *vertoog* van *bestendigheid*, en *onveranderlijke duurzaamheid* van deze *heerschappij*. Een gelijkenis die niet vreemd is. Soortgelijke zullen wij in vers 37, 38 aantreffen. Zo werd de *bevestiging* van *Gods waarheid bij de bevestiging van de hemelen* vergeleken, vers 3. Zodanig luidt de nadrukkelijke belofte bij *Jeremia*¹⁰: *Alzo zegt de HEERE: Indien gijlieden Mijn verbond van den dag; en Mijn verbond van den nacht kon vernietigen, zodat dag en*

⁷ Psalm 110:4.

⁸ Gen. 1:14.

⁹ Gen. 8:22.

¹⁰ Jer. 33:20 en 25, 26.

*nacht niet zijn op hun tijd; zo zal ook vernietigd kunnen worden Mijn verbond met Mijn knecht David, dat hij geen zoon hebbe, die op zijn troon regere, enz.*¹¹. – Waarbij men van terzijde nog enige andere gelijkstellingen voegen kan tussen deze troon en de *dagen der hemelen*, neem eens in *klaarheid, zuiverheid, hoge verhevenheid, schitterende glans en luister*, en uitmuntende *geordendheid*, overeenkomst hebbende met de *ordeningen des hemelen en hemelse lichamen*, enz.

15. Toepassing op David en Christus

De *letter* dus toegelicht hebbende, zullen wij de *toepassing* slechts in het kort maken, want alles wat hier *beloofd* wordt, zowel in zoverre het *het afschaduwend onderwerp* raakt, als *het Afschaduwde*, hebben wij reeds breder gezien bij vers 5. – Daar bleek het dat *Dauids ZAAD letterlijk* bedoelde zijn *nakomelingschap*, en wel inzonderheid zijn *koninklijk nageslacht*; en zijn TROON het *aardse koninkrijk*, dat aan die *stamvader* voor hem en zijn *nazaten* door de Heere gegeven was. Omtrent welke beide dan God in dat *stellen tot in eeuwigheid, en als de dagen der hemelen*, belooft een vaste bestendigheid van het ene en anderen, met heerlijke luister en uitmuntende aanzienlijkheid. – Men heeft erbij gezien, dat God dit aan *David* en zijn *huis* een geruime tijd vervuld heeft, bewarend dit *nageslacht* in *wezen*, tot op de tijd van *Christus'* komst daaruit, gelijk uit de *geslachtslijsten* bij *Mattheüs* en *Lukas* blijken kan; en verwekkende van tijd tot tijd uit dat *geslacht koninklijke staatsvolgers* op *Dauids troon*, met *koninklijke titel* tot op de *Babylonische gevangenis*, en nog een poos daarna onder *vorstelijke titel*, hoewel met minder macht, van *Zorobabel* aan tot *Janna* of *Johannes Hyrcanus*; hoewel deze laatstgenoemde *Zorobabel* niet regelrecht was uit *Salomo*, door *Salathiël* en *Pedaja*, maar een andere, zoon van *Neri*, uit *Dauids zoon Nathan*, gelijk wij elders gewaarschuwd hebben. – Maar men heeft tevens gezien, dat er zo wel voor een tijd een *zweem* van de *vervulling in Dauids aardse stamhuis* en *troon* gevonden werd, maar ook alleen een *zweem*, meer niet; omdat *Dauids geslacht* van tijd tot tijd van dat aanzien en die eer vervallen is, en zijn *aardse*

troon aan zijn nakomelingen voor altijd ontzegd in *Jechonia* en *Zedekia*¹². – Dat dan eindelijk ons vanzelf hoger leidde, om de *eigenlijke volle vervulling* in kracht alleen in *CHRISTUS* te zoeken, als dat *Zaad* bij *uitstek* aan *David* toegezegd, en in dat *koninkrijk*, dat *CHRISTUS* geestelijkerwijze op *Dauids troon* verkrijgen en beheersen zou, met die onwrikbare *vastigheid* en *eeuwige duurzaamheid*, en onder die hemelse en verheven luister, als in deze belofte nadrukkelijk werd voorgesteld. Waarbij ik tegenwoordig niets te voegen heb.

16. Hoe deze *belofte* met recht aan het voorgaande verbonden wordt

Dit nu was de helderste prent van die *bevestiging* van *Gods goedertierenheid* en *verbond* met deze persoon, in vers 29 genoemd. Omdat *vrije genade* en *eeuwige verbondstrouw* hier alleszins doorstralen. Hoezeer dit tot verheffing van de *heerlijkheid* van de koning diende, kan men direct met de handen tasten. En niet minder strekte dit, om dit *vorstelijk hulpmiddel* aan *Gods kerk* aan te prijzen; zoveel te meer, omdat ze in de bevestiging van dat alles een vast zegel hadden van de ontwijfelbare uitvoering en volmaking van het gehele werk van de zaligheid, beide voor de tijd en eeuwigheid; wordende *Christus geestelijk zaad*, *Zijn uitverkoren* en *gelovig volk*, in en met Hem deze zelfde gunstbewijzen deelachtig, voorwerpen van *Gods eeuwig goedertierenheid* en *onkreukbare verbondstrouw*, en mogende met grond verwachten, een *eeuwig leven* en *heerlijkheid* als *CHRISTUS' zaad*, en een heuglijke gemeenschap aan *Zijn eeuwig hemels koninkrijk*. Zie daar het verband met het voorgaande aangewezen.

17. Leringen

Veel *leringen* uit het verhandelde te trekken, zal niet zeer nodig zijn, omdat men reeds een voldoende aantal vinden kan aan het slot van vers 4 en 5, en ook elders. Laten we echter nog bij het een en ander stil staan.

A. *Christus in Zijn Persoon en kerk bezit vrij wat meer vermogen, dan de wereld zich verbeeldt*. Men zou denken, als men ziet op het

¹¹ Vergelijk ook Jer. 31:35,36; Psalm 119:89.

¹² Jer. 22:30; Ezech. 21:25-27.

uiterlijk aanzien, en in gelijkheid met de algemene lotgevallen van alles op de wereld, dat er ook eens aan dit koninkrijk, dit evangelie, de gehele loop van de christenkerk een *einde* komen zou. Maar dit zal nooit gebeuren. En het is vruchteloos, daartoe list of geweld aan te wenden. De *goedertierenheid* van de *Vader* is daartoe met Hem te groot, Zijn *verbond* te vast, en de *belofte* omtrent de *eeuwigdurendheid* van Zijn *zaad* en *troon* te onwankelbaar. Och, dat zulken, die dat licht niet kunnen dragen, eens heilig beschaamd werden over hun dwaze en vruchteloze pogingen! En dat het aan de andere kant Gods volk mag bemoedigen, in alle zwarigheden en benauwdheden, die ooit de kerk en haar leden mogen overkomen!

B. *Willen wij eeuwig behouden worden, wij moeten in Christus zijn.* De bestendigheid van Gods *trouw* en *verbond*, *tot bevestiging* van Zijn *zaad* en *troon*, is aan Hem vastgemaakt, en behoort ook aan al Zijn leden toe. Maar ook aan dezen alleen. Wie daar *buiten* blijft, heeft niets dan *ongunst* en *verwoesting* te wachten. Och, zagen velen dit! Ze zouden zien, dat het huis van hun hoop op een zandgrond staat, en bij de minste aanstoot omver zal vallen. Billijk, dat wij daarop onszelf onderzoeken, en er naar staan, om de kenmerken van Jezus' leden in ons te vinden, of wij één met Hem geworden zijn, en Hij in ons leeft door het geloof. En mogen wij zo gelukkig zijn? Wij zullen niet wankelen in eeuwigheid.

C. *In Christus is alle wenselijke bemoediging voor Zijn volk, in alle verlegenheden.* De grootste bekommelingen van een verlegen gemoed gaan over hun aandeel in *Gods gunst*, de meerdere of mindere *getrouwheid* in *Gods verbond*, het gezicht van eigen *verbondsontrouw*, en onmacht om iets te bestaan of uit te werken. En dit wordt door vele zwarigheden van buiten nog bekommerlijker, wegens zoveel bijkomende tegenstand, daar ze onder duchten te zullen bezwijken. Maar als ze het *geloofsoog* op *Jezus* mogen *vestigen*, dan zullen die bekommelingen verdwijnen. In *Hem* is er geen vrees voor *ongunst*, want *God zal Hem* (en dus ook al de *Zijnen*) *in eeuwigheid Zijn goedertierenheid* houden. Geen vrees voor *onwaardigheid*, want het is *eeuwige goedertierenheid*. Geen vrees voor *breking* van het *verbond*. De bewaring daarvan staat niet in *hun*, maar in *Gods handen*. *Mijn verbond zal met Hem vast zijn*. Geen vrees voor enig verval; omdat God een *eeuwige bevestiging* aan Zijn *zaad* en *troon* beloofd heeft. Zo dan! Niet langer geducht onder al die pakken! Laat men *Jezus* bij zich houden, en gemoedigd aan *Hem* en *Zijn Vader* al onze belangen en onze gehele zaligheid toevertrouwen. Ze kan ons niet ontgaan, nu *God* met ons *Hoofd CHRISTUS* eeuwig blijven zal.

Vers 31, 32 en 33

אִם-יַעֲזֹבוּ בְנֵי תוֹרָתִי וּבְמִשְׁפָּטִי לֹא יֵלְכוּ:	<i>Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten, en in Mijn rechten niet wandelen.</i>
אִם-חֻקֵּי יַחֲלֹלוּ וּמִצְוֹתַי לֹא יִשְׁמְרוּ:	<i>Indien zij Mijn inzettingen ontheiligen, en Mijn geboden niet houden.</i>
וּפְקֻדָּתַי בְּשֹׁבֵט פְּשָׁעִים וּבְנִגְעִים עֲוֹנָם:	<i>Zo zal Ik hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen.</i>

1. Inleiding

Hoewel *Gods troon*, waarop Hij door *Christus* over Zijn kerk heerst, ons naar de tekening die *Johannes* gezien had, vertoond wordt als omringd met een *regenboog*, dat teken van Gods *eeuwig verbond*, tot verzekering dat de *wateren* van Zijn *verbolgenheid* nooit Zijn kerk zullen bedekken¹, en Hij in dit opzicht *nooit op haar toornen noch haar schelden zal*; is het evenwel opmerkelijk dat, volgens dat eigen gezicht, *van de troon uitgingen bliksems, en donderslagen en stemmen*²; doorgaans blijken van Gods *ontzaglijke majesteit*, vooral, in zoverre Hij Zich in *donderende grimmigheid* en *bliksemende wraak* uitlaat tot vertering van Zijn wederpartijders. De bijzonderheden in *Johannes'* gezicht nu daar latende, mogen wij uit deze vertoning wel in het algemeen leren, hoe *God* wel *genadig* is in de hoogste trap, en *allergetrouwst* in het houden van Zijn *verbond*, in weerwil van alle *ontrouw* van Zijn bondgenoten; maar echter niemand daardoor vrijheid verkrijgt, om daarop te *zondigen* en de *lankmoedigheid* van de Heere te versmaden; omdat Hij ook *heilig* en *rechtvaardig* is en blijft, in het *wreken* van het *kwaad*; en dat niet slechts jegens opzettelijke *huichelaars* en *boosdoeners*, maar zelfs in Zijn handelwijze met Zijn lieve *gunstgenoten*, de *personen* waarover Hij Zich wel eeuwig in *Christus ontfermt*, en om hun *zonden* Zijn *verbond* met hen niet breken zal; maar de misdrijven van welken Hij niet ongemerkt voorbijgaat, tonende veeleer dat ze Hem ten uiterste mishagen. Immers, *de Heere is wel genadig*, maar ook *rechtvaardig*³. Hij is voor Zijn *Mozessen, Aärons, Samuëls een vergevende God*; *hoewel wraak doende over hun daden*⁴; en hoewel Zijn *David* geen gevaar lopen kan uit

¹ Jes. 54:9.

² Openb. 4:2,3,5.

³ Psalm 116:5.

⁴ Psalm 99:8.

Gods verbond te vervallen; als hij evenwel zwaar misdoet, God zoekt het op een allergevoeglijkste wijze thuis⁵. Nooit evenwel zover, dat er gegronde vrees uit voortvloeide voor de gehele vernietiging van het *verbond* zelf, dat, eens bezworen zijnde, in eeuwigheid bestaan zal.

2. Overgang tot vers 31-33, en verdeling

Als ik onder deze overwegingen het oog sla het beloop van de redenen in dit dichtstuk, van vers 31 tot 38, dan dunkt mij, dat ik iets dergelijks daar ontdek. Vooral wanneer ik mij nog eens de grote beloften herinner, die in vorige verzen gedaan zijn. *God* had aan *David* voor zijn *zaad* grote dingen toegezegd, lopende uit op een *zeer heerlijke* en *zeer bestendige heerschappij*, met onbedenklijke uitlatingen van een weergaloze gunst en trouw. Maar hier had men nodig in acht te nemen, dat men van deze zelfde *genadetron*, om welke zo'n *regenboog* getrokken was, ook *bliksems, donderslagen* en *stemmen* uitgaan; teneinde men niet mag denken dat de Heere vergat, het *kwade* met verontwaardiging aan te zien, en er rechtmatige wraak over te nemen; zonder echter door deze stap van Zijn rechtvaardigheid enige afbreuk te doen aan Zijn *genade* en *trouw*, die evenwel zal blijven doorstralen en zelfs in Zijn zwaarste tuchtigingen het meeste zal gezien worden, gelijk de *regenboog* op het schoonste gloeit, wanneer de lucht daaromtrent het meest bezet is met zware *regenvlagen*. Zo loopt de gehele redenering af, vers 31-38; waar eerst vertoond wordt, hoe *God* niet na zou laten op het strengste te bezoeken de overtreding van Davids kinderen, vers 31-33. Maar vervolgens, hoe deze zware bezoeking niet de minste afbreuk zou doen aan Zijn *genade* en *trouw*, vers 34-38. Het *eerste lid* zal ik nu verklaren. Waarin ons *eerst* zal voorkomen, het *geval*, waardoor *God* aanleiding tot de blijken van

⁵ 1 Sam. 12, enz.

Zijn *gramschap* krijgen zou, vers 31,32 – *daarna*, Gods *rechtmatige*, maar *vaderlijke bezoeking* daarover, vers 33.

3. Overeenkomst van deze plaats met 2 Sam. 7:14

Om van het *eerste* te beginnen: moeten wij hier *vooraf* aanmerken, dat hier zakelijk hetzelfde voorkomt als 2 Sam. 7:14; alleen met dat onderscheid, dat we hier een meerdere uitbreiding en verklaring aantreffen van hetgeen dat daar met *kortere woorden* was voorgesteld. Gelijk er in het tegenbeeld ten opzichte van de *bedreiging* deze verandering is, dat ze *daar* wat *klaarder*, en *hier* wat *beknopter* voorkomt. Dit zal ons niet alleen zeer behulpzaam zijn in de verklaring, maar ook gelegenheid geven om twee plaatsen van Gods Woord als tegelijk enig licht bij te zetten, door onderlinge vergelijking van 2 Sam. 7:14 met de woorden, die hier voorkomen.

4. Onderwerpen, hier ZIJN KINDEREN genoemd. Aanmerkingen daarover

Laten we nu het *geval* zelf beschouwen. Dus zegt de Heere: INDIEN ZIJN KINDEREN MIJN WET VERLATEN, enz. Dus wordt *persoonlijk* de aandacht op gevestigd op de KINDEREN van deze uitnemende gunsteling. Dat ons direct aanleiding geeft tot enige opmerkingen.

A. God spreekt niet van deze *gunsteling zelf*, (die letterlijk *David* is) maar van *zijn kinderen*. Vraagt u, waarom? Niet zozeer omdat de *letterlijke David* ook niet wel eens, en dat wel zwaar, zich aan de hier genoemde overtredingen zou hebben schuldig gemaakt, en daarover ook wel zwaar getuchtigd zou zijn. Maar opdat CHRISTUS, *Davids Tegenbeeld* in deze plaats, in niet de minste verdenking van enige *wezenlijke of mogelijke zonde* en *schuld* zou gebracht worden⁶. Daarom spreekt de tekst hier van *zijn kinderen*, dat is, de *nakomelingen* die op zekere wijze uit hem zouden voortkomen, waaraan God Zich zowel verbonden had, als aan de stamvader zelf.

B. *Ten tweede*: hier wordt van de *kinderen* van deze *koning* gesproken. Zonder dat het nodig is, volstrekt zijn *onderdanen* mede daaronder te

begrijpen⁷. Ik weet wel, dat een *koning* een *vader* van zijn *onderdanen* genoemd kan worden; dat de *onderdanen* doorgaans *gemeenschap* hebben aan de *zonden* van de *overheden*; dat ze eindelijk ook deel hebben in de *straffen*, die hun *vorsten* overkomen, gelijk aan de andere kant de *vorsten* ook wel eens gestraft worden in hun *onderdanen*, zoals in *Juda's volk* klaar gebleken is. Maar dit alles komt hier echter slechts van terzijde in, niet regelrecht. Want, gelijk de *beloften*, in deze *psalm* voorkomende, in de *letter* op *Davids koninklijk huis* betrekkelijk waren, zo raakten de *bedreigingen* ook *letterlijk* dat *koninklijk huis*. Laat men daarom bepaald aan zijn nazaten denken.

C. *Ten derde*, laat men aanmerken dat men evenwel hier niet zozeer moet denken aan *al Davids kinderen* en *nakomelingen*, maar alleen aan *zekere bepaalde*, en die van *anderen onderscheiden* waren. De grote COCCEJUS heeft dit zeer wel opgemerkt; hoewel wij evenwel geen grond zien, om met hem hier een onderscheid te maken tussen *Davids zaad* en *Davids kinderen*, omdat deze onderscheiding in de natuur van de bewoordingen geen plaats heeft; want *zaad* en *kinderen* worden telkens verwisseld. Behalve dat hetgeen, dat hier van zijn *kinderen* wordt getuigd, in 2 Sam. 7 duidelijk op zijn *zaad* wordt thuis gebracht. Maar wat de *zaak zelf* aangaat, dit is zeker, dat hier enige uitzondering gemaakt moet worden. Want – *vooreerst* wordt CHRISTUS zeker uitgezonderd, Die wel tot *Davids kinderen* of *zaad* behoort, maar tot Wie niets *zondigs* kan behoren. – *Ten andere*, Gods gezegde, in zijn gehele beoeping aangemerkt, raakt niet zozeer allen, die hun oorsprong uit *David* rekenden, maar eigenlijk zijn *koninklijk zaad*, zijn wettige *opvolgers* op de *troon*. – *Eindelijk*, als wij hier *al* zijn *opvolgers* zonder onderscheid willen beschouwen, dan zouden wij de *godvruchtige vorsten* uit zijn *geslacht* zeer tekort doen; niet, met hun *gebreken, zonden, algemene, bijzondere afwijkingen* ten laste te leggen; dat ze met alle mensen gemeenschappelijk hebben en dikwijls in bijzondere gevallen betoonden; maar met hun die overloop van gruwelen op te tijgen, die hier vermeld zullen worden als oorzaken van zulke vreselijke bezoeking over Davids huis en troon.

⁶ Conf. MARCK, *Fasc. Diff. Exerc. XI: §. 15.*

⁷ Sic tamen existimat MOLLERUS ad h. l.

Dus hebben we hier voornamelijk aan *goddeloze nazaten* te denken.

5. Vereffening met 2 Sam. 7:14

Dus krijgen wij nu wel ten eerste licht omtrent de spreekwijze, die hier voorkomt. Maar dan zal er nog enige bedenking zijn, hoe dat te vereffenen met 2 Sam.7:14, daar dit geval duidelijk toegepast wordt op *die persoon*, aan wie *God* al deze grote beloften gedaan had, terwijl bij *Ethan* niet de *persoon zelf*, maar zijn *kinderen* genoemd worden.. (Want over het onderscheid in de bepaling van deze beloften, *hier* op *David*, en *daar* op *Salomo*, is reeds tevoren behandeld.) Men heeft er, die de *zwarigheid* proberen weg te nemen door de woorden, 2 Sam. 7:14, *; &3%" 9: ! , zo te vertalen, *zo wie misdoet; Ik zal hem*, enz. waardoor de *misdadiger* duidelijk van de *gezegende persoon* zou onderscheiden worden⁸. Maar kan men daarin wel berusten? – Wordt zo niet veel van de klem van de gehele redenering weggenomen? – En steunt dit ook niet op die misvatting, dat daar niet de minste bedoeling zou zijn op de *letterlijke Salomo*? Waarvan wij het tegendeel meermalen betoogd hebben. – Naar ons oordeel wordt deze *zwarigheid* het beste zo weggenomen; dat wij eenvoudig onderscheid maken tussen het *voor-* en *Tegenbeeldige zaad* van *David*; van welke beide, niettegenstaande enige *zweem* van *overeenkomst*, evenwel, wegens het merkkelijk *onderscheid*, ook *onderscheiden zaken* getuigd konden worden. Dus, hoewel *Christus*, als het *ware Zaad van David* aangemerkt, geenszins onder enige *misdaad* vallen kon, zo kon echter het *voorbeeldende zaad* van *David* in die toestand beschouwd worden; zelfs niet zonder nuttige opleiding tot hogere dingen. En dit gaf zelfs geen verwarring, (zoals in de *toepassing* gezien zal kunnen worden), maar gaf zelfs een stilzwijgend *onderwijs*, dat men de *ware* en *krachtigste zin* van deze beloften geenszins op *Davids lichamenlijk stamhuis* moest toepassen, als dat alleen een *flauwe* en *gebrekkelijke afschaduwing* behelste; maar dat men de *volle vervulling* alleen in *CHRISTUS* vinden moest. Laat dit genoeg zijn tot oplossing. In het vervolg zal wellicht nog meer tot opheldering worden bijgebracht.

⁸ Zo vat het VAN TIL.

6. Het geval, de *zonden*

Dit rakende de *onderwerpen*, *letterlijk* beschouwd. Wat nu het *geval zelf* aangaat, dit wordt met zeer nadrukkelijke bewoordingen voorgesteld. In het verhaal van deze beloften, 2 Sam. 7:14, wordt slechts één woord gebezigd: *misdoen*. maar hier worden vele omschrijvingen opeen gestapeld; als, *Gods wet te verlaten, en in Gods rechten niet te wandelen; Zijn inzettingen te ontheiligen, en Zijn geboden niet te houden*. Het schijnt moeilijk, overeenkomstig het juiste *oogmerk* van de *Geest*, een nauwkeurige *onderscheiding* tussen deze *vierderlei uitdrukkingen* te vinden. Maar laten wij evenwel een proef nemen, en tot dat einde *eerst elke bewoording afzonderlijk* beschouwen, en *vervolgens in verband met elkaar*.

7. *Gods wet*, wat dit betekent

Het *één en dertigste vers* levert een paar beschrijvingen van zware *euveldaden* op. En wel eerst, dat, volgens *Gods* getuigenis, die *KINDEREN MIJN WET VERLATEN*. De zaak derhalve, waaromtrent dit kwaad geschiedt, is *Gods WET*, %9&; , met een bewoording die eigenlijk ontleend is van het *onderwijs* of de *aanwijzing* van een *weg*, *waarlangs men heeft te wandelen*. Hiervan wordt het gebruikt om dat *richtsnoer* aan te wijzen, dat *God* aan de *mens voorschrijft*, en waarin Hij hem *onderrichting* geeft. Wordende dan eens in een *engere*, dan eens in een *ruimere uitstrekking* genomen. *Enger*, wanneer er slechts een *deel* van de *goddelijke onderrichtingen* door verstaan wordt; inzonderheid het voorstel van de *eigenlijk gezegde wet*. Maar *ruimer*, wanneer het *gehele voorstel daarvan* verstaan wordt, gelijk het zo wel eens voor het *gehele Woord van God* genomen wordt⁹; ook voornamelijk voor de *gehele leer van de zaligheid* in haar gehele beloop¹⁰, waarom de *Evangelieleer* deze naam draagt¹¹. Ik denk dat men allerveiligst zal te werk gaan, als men hier door *Gods wet* verstaat, het *gehele voorschrift* van de *verplichtingen*, die op *Davids kinderen* lagen, zowel ten aanzien van hun *personen*, als ten aanzien van hun *nadere*

⁹ Psalm 1:2; Psalm 119: overal.

¹⁰ Psalm 19:8.

¹¹ Jes. 2:3, enz.

verbintenissen met God, om niet alleen in die betrekkingen, die ze met andere mensen gemeen hadden, maar ook in die nadere betrekkingen, die ze door dit koninklijk verbond verkregen hadden, zich recht betamelijk, gehoorzaam, heilig en getrouw te gedragen, en dus te beantwoorden aan het verbond, dat God in David met hen gemaakt had.

8. Verlaten van deze wet

Gelukkig als ze zich van deze plicht kweten! Dan, ziet daar! Een tegengestelde allerschandelijke handel! Zij worden aangemerkt als deze wet te ZULLEN VERLATEN. Wat dit in het algemeen te kennen geeft, zal klaar blijken uit wat daar tegenover staat, namelijk *Gods wet te behouden, of zich aan die te houden*, dat is, die te overdenken¹², *lief te hebben*¹³, *dadelijk te betrachten* en te *vervullen met gedachten, woorden en werken*, en dat met *oprechtheid, naarstigheit, trouw en volstandigheid; als oprechten van wandel, die in de wet des Heeren gaan*¹⁴. Hier tegenover staat nu, *Gods wet te verlaten*, gelijk deze en soortgelijke spreekwijzen meermalen voorkomen¹⁵. Dat dan zal te kennen geven een *dadelijk aflaten* van de voorgeschreven *verplichtingen*. Ik zeg, een *dadelijk aflaten*; niet alleen *ontkennenderwijze*, door er *geen acht op te geven*, die te *verwaarlozen*, te *vergeten*, te *verzuimen*; maar ook door *dadelijk* zich daartegen *aan te kanten*, en dus *tegen Gods wet afvallig te worden*¹⁶. Dat dan in volle nadruk aan deze kinderen wordt toegeschreven; niet slechts in het één of ander (dat goed te bemerken staat) of door *ongelukkig verzuim*, of in zaken die *minder strafbaar* zijn; maar in de *hoogste trap*, als een *opzettelijke, vrij algemene, aanhoudende rebellie* tegen deze *wet*, ontstaande uit enkele *vijandigheid*, en vergezeld met grote *hardnekkigheid*. Schandelijke handel zeker!

9. Gods rechten verklaard

Deze misdaad is te zwaarder wegens hetgeen erbij staat. EN IN MIJN RECHTEN NIET WANDELEN.

Daar wij horen spreken van *Gods RECHTEN*, . *) 5: /. Het woord stamt af van) 5: , dat *richten, gerechtigheid oefenen en handhaven* te kennen geeft. Hier vandaan) 5: /; dat dus allereerst in het algemeen *oordeel* of *gerechtigheid* betekent¹⁷; maar dan ook het *richtsnoer*, naar welke dat *oordeel* moet geschieden, waarin niet alleen de *plichten* worden voorgeschreven, maar ook het *loon* en *straf* daarbij staat, die op het *al* of *niet onderhouden* van deze *rechten* volgen moet¹⁸. Hier vandaan wordt het soms genomen voor een *gedeelte* van de *plichten*, die *God* aan *Israël* voorschreef, in het bijzonder van *Israëls burgerlijke wet*, die niet alleen de uiterlijke *burgerplichten* bepaalde, maar ook de *tijdelijke straffen* over de *overtreders*. Dat in het bijzonder plaats heeft, wanneer de woorden, *wet, inzettingen, getuigenissen*, en *RECHTEN*, of enige daarvan, bijeen staan¹⁹. Gelijk daarom deze *rechten* bijzonder tot de *richters* bepaald werden²⁰, en ik lees van de *rechten van de koning*²¹. Hoewel het woord ook wel algemeen gebruikt wordt van *al de plichten*, die *God* onder *bedreiging van straf* aan de mensen voorstelt²². Hetzij wij nu de bewoording hier in *engere* of *ruimere zin* opvatten, tenminste de verplichtingen van die kinderen aan die *rechten* waren zeer groot.

10. Niet wandelen in deze rechten

En daarom is de afwijking ervan niet te verschoenen. Gelijk dit kwaad wordt uitgedrukt door *in deze rechten NIET TE WANDELEN*. Het *leven* van de mens is zijn *weg*. Het *richtsnoer* van die *weg* is het voorstel van de *goddelijke rechten*. Die deze *rechten kent, erkent, liefheeft, onderhoudt*, met ware *bezigheid, aanhoudendheid, vermaak*, en tot het bedoelde *einde*, wordt gezegd, *daarin te wandelen*. Hieruit blijkt weer, wat bij tegenstelling te zeggen is, *niet daarin te wandelen*. Niet alleen *ontkennenderwijze*, ze niet te *kennen* noch te *erkennen*; geen indruk te hebben van de rechtmatigheid van de voorgeschreven plichten, noch de gestrengheid van de bedreigde straffen; en daarom de opvolging ervan

¹² Psalm 1:2.

¹³ Psalm 119:97, enz.

¹⁴ Psalm 119:1.

¹⁵ Jer. 9:13; Hab. 1:4; Psalm 119:109; Jes. 5:24; 24:5, enz.

¹⁶ Verg. Hos. 8:1.

¹⁷ Ps. 94:15.

¹⁸ Jes. 58:2; Psalm 106:3.

¹⁹ Gelijk Ezech. 20:11; Deut. 4:45.

²⁰ Ezech. 23:45, enz.

²¹ 1 Sam. 8:11.

²² Psalm 119:106.

na te laten; maar het geeft ook iets *stelligs* te kennen. Het is de stijl van Gods Geest, onder een *ontkennende uitdrukking allerstelligste* dingen voor te dragen, gelijk *niet lief te hebben*, dat is, *in grote mate te haten*; niet onschuldig te houden, dat is, *zeer gestreng te straffen*. Dus is hier, *in Gods rechten niet te wandelen*, ze dadelijk te *verachten*, te *haten*, te *bestrijden*, te *vertreden*, het *recht te verkeren*, *de ongerechtigheid te trekken met touwen der ijdelheid*, *de zonde als met dikke wagenzelen*. Schandelijke handel opnieuw! Inzonderheid als het er zo hooggaand is, gelijk het geval hier gesteld wordt. Want er wordt niet zozeer geoogd op een *algemene*, maar op een *grote en gruwelijke verbreking* van het *recht*, waardoor Gods rechtvaardigheid op het hevigste zou getergd worden.

11. מִצְוֹתַי Mijn inzettingen

Nog is het niet genoeg. Daar komt nog een *tweede paar* gruwelen bij, vers 32; waarvan het eerste kwaad is, dat ze GODS INZETTINGEN ONTHEILIGEN. מִצְוֹתַי מִיַּד מִיְיָ מִיְיָ מִיְיָ MIJN INZETTINGEN. Het woord zegt volgens zijn oorsprong allerlei *bepaling* en *vaststelling*, die tot een zeker oogmerk gebeurt, en opgevolgd moet worden. Daarom wordt het ook wel vertaald door *bepaling*²³, *besluit*²⁴, *ordering*²⁵. Omdat nu *God* als *Wetgever* zulke vaste *bepalingen* aan de mens voorschrijft, waarlangs deze zijn gedrag moet richten, en die hij niet mag te buiten gaan, zo wordt het zeer dikwijls door *inzettingen* vertaald, en gebruikt van *Gods inzettingen*. Hetzij meer *algemeen*, gelijk de *gehele inhoud* van Zijn *Woord* en *wet*²⁶, of meer bijzonder, gelijk de *willekeurige bepalingen*, zoals inzonderheid de *ceremoniële, inzettingen* genoemd worden, meest, als het bij *rechten, wet* of *getuigenissen* gevoegd wordt²⁷. Eindelijk, het *voorstel* van *Gods verbond* wordt ook wel zo genoemd²⁸. Hetzij nu dat men het *ruimer* of *enger* neemt, tenminste zulke *verplichtingen* lagen er ook op deze *kinderen*.

²³ Jer. 31:36.

²⁴ Psalm 2:7.

²⁵ Jer. 31:36.

²⁶ Psalm 119:5.

²⁷ Psalm 81:5; Ezech. 22:11, enz.

²⁸ Psalm 105:10.

12. Die inzettingen te ontheiligen

En het was daarom trouweloos, als ze die ONTHEILIGDEN. Zonder mij in andere betekenissen van het woord -- (in te laten, zeg ik alleen, dat het ook zegt, iets *schenden, smadelijk behandelen, ontheiligen, verontreinigen*. Daarom, wanneer het op *Gods inzettingen* thuis wordt gebracht, doet het ons veronderstellen dat ze *vol* zijn van *zuiverheid*, en dus alleszins *heilig*, zowel in *oorsprong* als *inhoud* en *oogmerken*. Want het *gebod* is *zuiver, heilig, rechtvaardig* en *goed*²⁹. Als nu zulke *inzettingen ontheiligd* worden, ziet ieder, dat er in het algemeen een openlijke en God ontterende *versmading* en *vertreding* daarvan mee beoogd wordt. En dit wordt *verontreinigen* of *ontheiligen* genoemd, niet omdat de *reinheid* en *zuivere heiligheid* zelf *wezenlijk* uit Gods *inzettingen* kon worden *weggenomen*; maar *vooreerst* omdat de *zondaar, overtredende*, doet zien, dat hij niet alleen *geen indruk* heeft van de *reinheid* en *heiligheid* ervan, maar ze zelfs *onrein* en *gemeen acht*. *Ten tweede*, omdat door de *zonde*, zolang de *straf* nog niet daar is, een *blaam* op de *wet zelf* gelegd wordt, waardoor ze schijnt haar *glans* en *kracht* van *heiligheid* en *waarheid* verloren te hebben, en de dwaze mens in de onbetamelijke verbeelding gebracht wordt, dat men *straffeloos* blijven kan, al houdt men zich niet aan de *wet*; denkende: *Al wie kwaad doet, is goed in de ogen des HEEREN, en Hij heeft lust aan zodanigen; of, waar is de God des oordeels?*³⁰ Ziet daar dan weer een hemelergende *misdaad*, aan deze *verdervende kinderen* toegeschreven.

13. Gods geboden מִצְוֹתַי

Waarbij eindelijk dit laatste komt: EN MIJN GEBODEN NIET HOUDEN. מִצְוֹתַי, *Mijn GEBODEN*: versta er zakelijk door, *allerlei soorten van uitdrukkelijke geboden*, die *God* òf aan de *mensen in het algemeen*, òf aan Zijn *kerk* in het *bijzonder*, òf nog *meer bijzonder* aan sommige *bepaalde personen* tot *bepaalde doeleinden* geeft. Zijn hoge en uitdrukkelijke *last*, die ze te *volvoeren* hebben. Het staat weer zonder nadere bepaling. Dus is het in het eerste wat duister, of

²⁹ Psalm 19:9; Rom. 7:12,16; Psalm 12:7.

³⁰ Mal. 2:17.

we hier *alles*, dat deze *naam* draagt, *bij elkaar* moeten nemen, dan of men aan iets *bijzonders* moet denken. Straks een woord hiervan. Nu zeggen wij alleen, dat, zo hoog betamelijk de *onderhouding* van deze geboden is, zo –

14. Niet houden van deze geboden

– allerverfoeilijkst is de verwaarlozing ervan, dat hier genoemd wordt, Gods *geboden NIET TE HOUDEN*; 9/: , naar de kracht van het woord, *zorgvuldig bewaren*. Dit is juist het woord, dat de hoogstnodige *plicht*, omtrent *God geboden* waar te nemen, schilderachtig uitbeeldt. *Gods wegen, geboden, inzettingen bewaren*³¹; dat is, met de *uiterste zorgvuldigheid* daaromtrent te werk gaan, om ze gestadig te *overwegen*, naarstig *in het geheugen te prenten*, telkens bij de *hand* te hebben om ermee *raad te plegen* op al onze wegen, zich tot de *onderhouding* daarvan plechtig en voor altijd te *verbinden*, en meer en meer een *hebbelijkheid* te krijgen door *gedurige oefeningen*. *Gelijk van zo iemand* ergens gezegd wordt: *De wet zijns Gods is in zijn hart; zijn gangen zullen niet slibberen*³². Hier tegenover staat dan: *niet te bewaren*; dat is niet alleen *ontkennenderwijze*, deze plichten niet *betrachten*, maar ook *dadelijk het tegendeel doen*, en dus *moedwillig Gods geboden verwaarlozen*, met de voet schoppen, verkwisten; in het kort, geheel *trouweloos* ze in de wind slaan en achter de rug werpen.

15. Algemeen onderzoek, waartoe deze vier dingen hier *bijgevoegd* worden

Ziet daar deze vier dingen *afzonderlijk* beschouwd. Het zal nu de vraag zijn, hoe ze in een *verband met elkaar* voorkomen, en waarin ze onderscheiden zijn? Hieromtrent achten wij dit *in het algemeen* allerzekerst, dat deze gehele opstapeling van zo *veel kwaden* tegen zo *veel bevelen* in het algemeen strekt, om de *gruwelijkheid* van het *feit* des te levendiger voor ogen te stellen. Zodat *God* niet zozeer dreigt Zijn *verontwaardiging* te tonen over *algemene, gewone, geringe misgrijpingen*, die Zijn Majesteit wel kwetsen, maar waaromtrent Hij echter meerder *lankmoedigheid* gebruiken wil. God zou hier Zijn

tuchtigingen over *zware* en geheel *ongewone misdaden* laten gaan. Dit blijkt temeer uit de *twee omschrijvingen*, die wij in vers 33 zullen vinden, daar 3: 5 en 0&3 genoemd worden. En dus kunnen wij in deze *vierderlei opstapeling* in het algemeen lezen. – *Vooreerst*, de *wezenlijke grootheid en gruwzaamheid* van deze *euveldeaden*, die met *opgeheven hand* begaan werden, en *hemeltergend* waren. *Ten tweede*, de *algemeenheid*, als begaan tegen *alle soorten van geboden*, met *alles* waarmee men *zondigen* kan. – *Ten derde*, de *openbaarheid* van deze *feiten*, gepleegd in het aanschouwen van de zon. – *Ten vierde*, de *opzettelijke wreveligheid* en *hardnekkigheid*, in het *zondigen* betoond; – en *eindelijk*, de *langdurigheid* en *onbekeerlijkheid*, niet tegenstaande veel *vermaningen* en *waarschuwingen*.

16. Bijzondere *onderscheiding* tussen deze vierledige *beschrijving*

Maar wij hebben ook vrijheid om hierin nog verder te gaan, tot enige *bijzonderheden*. En dan kan men tweeërlei weg inslaan.

A. *Of* deze: dat het *onderscheid* gevonden wordt in de *verschillende soorten van de geboden*, hier vermeld. Zo zal *eerst* %9&; , *de wet*, in het algemeen *dat alles* aanduiden, wat *God* in *alle betrekkingen* aan *Davids huis* had aangewezen, als een *onderrichting* van de *wet* tot zijn verheerlijking en eigen nut en voordeel. Maar de *drie volgende benamingen* zullen *drie nadere soorten van de goddelijke bevelen* aanwijzen, en wel – *eerst*, .*) 5: / , de *burgerlijke rechten*, waaraan *Davids huis* zoveel te nader verbonden was, omdat de *handhaving* daarvan aan de *koningen* was toebetrouwd. – *Ten tweede*, ; 8&(zullen de *ceremoniële plichten* zijn, die de *plechtige godsdienst* raakten. – *Eindelijk*, ; &&7/ zullen de *verdere*, en in het bijzonder de *zedelijke verplichtingen* zijn. En zo zal de Heere in het kort een geval aanwijzen, dat *al Zijn geboden, geen uitgezonderd, door deze kinderen geschonden* waren.

B. Of allerliefst zouden wij deze *onderscheiding* zoeken in de *aard van de misdrijven zelf*. En dan zal

! . Het *eerste paar*, vers 31, ons meer in het algemeen de *natuur* van deze *schandelijke*

³¹ Psalm 119:5, en elders.

³² Psalm 37:31.

misdaden aanwijzen. Bestaande in *tweeërlei* soorten.

α. *Misdaden van dadelijke bedrijf. Inzien zijn kinderen Mijn wet verlaten* (♣). Daar wij dan de *schandelijkheid* van deze misdaden *tweezins* vertoond vinden:

a. Deels in de *misdrijvende personen* (⊂), welken dit het minst van allen betaamde, omdat ze zo'n nauwe betrekking op Gods verbond hadden, zijnde de *bevoorrechte kinderen* van deze gunsteling, en evenwel zo schrikkelij *ontaard* en *verbasterd*, dat ze niet schromen iets te *verlaten*, daar ze zo nauw aan verbonden zijn.

b. Deels, in het *voorwerp*, waartegen zij zich verzetten: geen geringe zaak, geen menselijk bevel, maar *Gods wet*, die zo deugdelijk, getrouw, nuttig *onderwijs* van de *rechte weg* behelsde, zo goddelijk *gezag*, zo vlekkeloze *heiligheid*, zo grote *vermakelijkheid*, zo *heilzame vruchten*. Valt het zwaar, zonder een *geopenbaarde wet* te zondigen met de *heidenen*, hoe veel te zwaarder, tegen zo'n *uitdrukkelijke openbaring* van *Gods wil* en *onze plicht* te zondigen! (♣).

β. Hierbij komen nu ook *misdaden* van *nalatigheid*, die in het *tweede lid* van dit 31^e vers in haar *schandelijkheid* getekend staan (⊂). En wel

a. *Eerst*, ten aanzien van het *voorwerp*, *Mijn rechten*; die goddelijke allerrechtmatigste bepalingen; die ons naar eis van gerechtigheid en recht worden voorgehouden, om er in te wandelen; zijnde dringende in gezag, vol van billijkheid, en niet te verzuimen, zonder zich voor het *goddelijk gericht schuldig* te stellen; zijnde het daarom een God ontierend en verschrikkelijk kwaad, van dit richtsnoer een ogenblik af te gaan (⊂).

b. *Ten andere*, ten aanzien van de *misdaad zelf*, bestaande in een dadelijk verwerpen van die *regel*, zodat men in deze *rechten niet wandelt*, maar hart en voet daarvan afkeert, in *onwilligheid* en opzettelijke *ongehoorzaamheid* regelrecht tegen Gods bevel aan, die uitdrukkelijk gebiedt, *wandelt in Mijn inzettingen en rechten*; staande dit ook aller lelijkst in zulke vorstelijke kinderen van zo'n heilige en rechtvaardige *stamvader*, ja in zulken, die door God Zelf op de *troon* van het *gericht* gezet zijn, om daar in koninklijk bewind *recht* en *gerechtigheid* te oefenen, en met hun voorbeeld en gezag Gods

rechten te handhaven (⊂). Zie daar vers 31³³.

". Nu zullen er *ten tweede* bijgevoegd worden, *twee verzwarende omstandigheden*, die deze *misdaden* nog meer vergroten, en de uiterste toppunten van strafwaardigheid behelzen, vers 32. Een vertoog, dat hier niet bedoeld werd op algemene of geringe zonden, die hen voor God wel strafbaar stelden, maar daarom juist niet ten eerste het koninkrijk deden verbeuren. Nee! Zulke zonden, die tot een volslagen verbeurdverklaring van het koninkrijk heen leidden. Deze verzwaren- de omstandigheden zijn dan

α. *Eerst, godonterende verbondsbreuk* (♣) die duidelijk blijkt,

a. uit de *voorwerpen*, waartegen zij begaan wordt *מִצְוָתַי*, *Mijn inzettingen*; of "die bepalingen die Ik gemaakt heb, wat er *gebeuren moet*". Waardoor wij vrij mogen verstaan, het gehele beloop van die ontdekte *bestellingen* van het *verbond* voor *Davids kinderen*, om ze wel op dezelfde troon te zetten en te bewaren, maar onder beding van getrouwheid in de verplichtingen, waaronder ze gebracht waren; op straffe van *verbeurte* van de *kroon* en *koninklijk erfrecht*. Men kan die *inzettingen* in een kort begrip vinden, 1 Kon. 8:25, daar *Salomo* Gods Woord aan *David* herhaalt: *Geen man zal u van voor Mijn aangezicht afgesneden worden, die op den troon van Israël zitte; alleenlijk zo uw zonen hun weg bewaren, om te wandelen voor Mijn aangezicht, gelijk als gij gewandeld hebt voor Mijn aangezicht.* (⊂)

b. En ten andere, uit de *wijze* van de *overtreding zelf*; bestaande niet in een *deelsgewijs verzuim* van de nodige erkenning van deze bestellingen, of een *korte val* om weer op te staan; maar in een volkomen *ontheiliging* van deze ; &8(*bestellingen*, zijnde zo een werk van de uiterste goddeloosheid, een versmadende *verbreking* van de *verbintenissen*, een *ontheili-*

³³ Behaagt iemand deze onderscheiding van vers 31 niet ten volle; hij kan ze anders zo maken, dat er *tweeërlei* soorten van *misdaden* getekend worden.

α. *Personele misdaden*, die hun dagelijkse wandel in het algemeen besmetten, in het *eerste lid* (♣).

β. *Misdaden*, die in hun *ambt*, als *koningen* op *Davids troon* gepleegd worden. Tegen de *rechten* van de *koning*, en van het koninkrijk, +- / %) 5: / . Vergelijk 2 Sam. 10:25, enz. (⊂).

ging van het verbond (א).)

β. *Ten andere*, een aller verfoeilijkste *afvalligheid*, die getekend staat in het *tweede lid* van vers 32. Welk kwaad temeer tot verzwarend dient:

a. *Deels*, wegens het *voorwerp*, waarvan zij afvielen: *Mijn geboden*, die Ik hun had voorgeschreven, om ze zorgvuldig te *bewaren* en getrouw te *onderhouden*, wilden zij verwachten, dat ook *God* van Zijn zijde met hen zijn en blijven zou (א' א').

b. *Deels*, wegens de *afval* zelf, bestaande in een *niet houden* of *bewaren* van deze *geboden*, gelijk ze schuldig waren. En brengende zo mee, een dadelijk verwaarlozen, verachten, afwijken, wegwerpen van Gods geboden. Welke *afval* gruwelijk is en ten hoogste strafbaar; want de *afvalligen wonen in het dorre*³⁴ (א א').

Ik meen, dat deze onderscheiding enigszins gegrond is, en wij dus geen woord te veel in deze twee verzen vinden zullen, veel minder nodeloze herhalingen van dezelfde zaak onder andere bewoordingen. De gehele zaak zal daar op uitkomen. "Indien Davids kinderen, tegen hun plicht aan, zich zo ver vergeten, dat ze zich ten hoogste en bij aanhoudendheid aan allerlei schandelijke zonden van doen en laten, zo voor zichzelf als in hun heilig ambt schuldig maken; als ze daarin zo ver gaan, dat ze zelfs Mijn heilig verbond ontheiligen en breken, en van Mij en Mijn gehoorzaamheid afvallen, en als ze zo, in weerwil van al Mijn liefde en lankmoedigheid, Mij bij aanhoudendheid op zo vergaande wijze tergen, dat Mijn eer er volstrekt aan hangt, niet langer stil te zitten, maar ze Mij noodzaken om het kwaad eens te beteugelen door strafoefeningen; dan zal Ik ook opstaan, en de roede in de hand nemen; op zo'n wijze als Ik zo aanstonds (vers 33) tonen zal".

17. Waarom de Heere zo *veronderstellend* spreekt, א, *indien*

Ziet daar de beschrijving van het *geval*. Dit nu werd verondersteld. Want daarom zegt de Heere, א, *INDIEN zijn kinderen* enz., en herhaalt dit *INDIEN* opnieuw, vers 32. Men moet dit zo niet oppvatten, alsof het een geval was, bij *God Zelf* nog *onzeker*. Want van achteren blijkt dat *God*

het reeds *vooruit zag*, wat *Davids kinderen* doen zouden. Hij *wist* dat ze het *zeker verderven* zouden, ja, Hij had van *eeuwigheid* reeds besloten, om wijze redenen, dit *verval* te zullen *toelaten*. Maar God spreekt meer *veronderstellend* dan *stellig*, – vooreerst omdat het er niet zozeer op aankwam, te weten *wat zij doen* zouden, als wel, *wat Hij zou doen*, in geval zij zich zo bezondigden. Tot meerdere afschrik van het kwade, en tot een blijk dat men zo'n *afval* niet behoorde te vinden in een geslacht, zo uitnemend bevoorrecht. – Ten andere, om Zijn *gunsteling David* niet te zeer te bedroeven, door het stellig vooruitzicht van de snoodheid van zijn nazaten. Tot welk doeleinde de Heere het zo ook schikt, dat de belofte, vers 34-38, veel groter is, dan de bedreiging, in vers 33 voorkomende.

18. Toepassing op *Davids nazaten*

Dusverre hebben wij het stuk in het *algemeen* beschouwd. Het wordt tijd dat wij de *toepassing* maken. Waarin ons volgens het ontworpen bestek, vanzelf onder het oog komt het *gedrag* van *Davids aardse huis*, en *nazaten*, die hem op de *troon* zouden *volgen*. Waaromtrent dan voorondersteld wordt dat ze allen geen *godvruchtige Davids*, *Asa's*, *Josafats*, *Hiskia's*, *Josia's* zijn zouden, maar dat er ook *snode mensen* zouden opstaan, die zich schuldig maakten aan zulke *hooggaande en hemeltergende misdaden*. En dat niet alleen onder *zulken*, die *voor altijd* zo *blijven* zouden; maar ook onder *zulken*, die naderhand weer *tot God bekeerd* zouden worden. De uitkomst heeft dit getoond, reeds enigszins in *Salomo*, *Davids eigen zoon* en *staatsvolger*. Die vorst, na een roem van zijn *wijsheid* en *godsvrucht* alom te hebben doen uitgaan, valt eindelijk tot *wellust* en schandelijke *afgoderij*, waaruit hij niet, dan in het laatste van zijn leven tot God bekeerd wordt³⁵. – Hoe maakt het zijn zoon *Rehabeam*? Deze is een *verbreker* van het *recht van de koning*, en begint een *tiran* te worden, tot een droevig onheil voor *Juda* en *Israël*³⁶. – Het gaat onder *Abia*, *Asa*, en *Josafat* beter; maar daarop volgt ook een grote boosdoener, *Joram*, wiens gruwelen men in de Schrift vindt aangekend³⁷. – Doorgaans maakt *Ahazia* het niet

³⁴ Psalm 68:7.

³⁵ 1. Kon. 11.

³⁶ 1 Kon. 12.

³⁷ 2 Kron. 21.

beter³⁸. – En op deze volgt *Joas*, eerst een schijnheilige *huichelaar*, zolang *Jojada* leeft, maar die vervolgens het masker aflicht, en tot alle boosheid uitspat³⁹. – Met *Amazia* was het weer wel wat beter gesteld, maar deze vervalt ook al tot *afgoderij*⁴⁰. – Loffelijker naam verdient *Uzzia*, maar helaas! Dat goud wordt ook al verdonkerd, omdat hij de *politie* in de *kerk* wil brengen, en *priesterwerk* doen⁴¹. – Zijn kleinzoon *Achaz*, na de godvruchtige maar ook onvolmaakte *Jotham*⁴², de troon beklimmende, maakt het zo, dat, na een verhaal van zijn gruwelstukken, eindelijk met vingers op hem gewezen wordt, door dit eeuwig brandmerk, *dit was de koning Achaz*⁴³. – Die de gruwelen van *Manasse*, goddeloze zoon van een godvruchtige vader *Hizkia*, lezen wil, waaruit hij nog evenwel door Gods genade is terecht gebracht, zal zich moeten ontzetten⁴⁴. En is het in de grond wel beter gesteld geweest met al de volgende, *Josia* alleen uitgezonderd, als met een *Amon*, *Joahaz*, *Jojakim*, *Jojachin*, en *Zedekia*? Ziet daar! Onder zoveel koningen zo weinigen uitgezonderd, die niet in alle gruwelen uitspatten! En de *beste* zelfs, daarenboven nog zeer *gebrek-kig*; zoals hun geschiedenissen breder uitwijzen.

19. Of, en hoe verre dit ook het *Tegenbeeld* raakt

Maar dit zal nu de vraag zijn, of wij deze woorden ook op CHRISTUS of Zijn kinderen mogen toepassen? Dat voor en tegen kan betwist worden. Ik denk, dat wij hier met onderscheid moeten te werk gaan.

A. Om eigenlijk te spreken, geloof ik niet dat zoiets hier *volstrekt nodig* is. Want, hoewel CHRISTUS en Zijn koninkrijk het *Tegenbeeld* van *David* en zijn koninkrijk was, zo volgt daar niet uit, dat dit omtrent *alles*, zelfs omtrent de *gebreken* van *David* of zijn *geslacht* behoort waarheid te zijn. Te minder schijnt het hier nodig, omdat men, deze woorden met 2 Sam. 7:14 vergelijkende, wellicht in die gedachten komen zou, dat men CHRISTUS ook onder deze *dadelijke misdadigers*

rekenen zou; wat te denken zeker allerverfoeilijkst zou zijn. En ik weet wel, dat grote uitleggers dit proberen te verzachten, door te stellen, dat *Christus* zo in aanmerking komt, niet wegens *Zijn Eigen misdrijven*, maar omdat Hij als een *overnemende Borg* de *schulden* van de *uitverkorenen* op Zich geladen had. Dat laatste is op zichzelf een eeuwig waarheid. Maar ik kan de *toepassing* daarvan *op dit stuk* niet goedkeuren, omdat ze mij te hard voorkomt. Ik kan wel begrijpen, dat CHRISTUS door *toerekening* een *schuldenaar* werd, *zonde voor ons gemaakt*⁴⁵, en zo de *zonden*, die Hij *overgenomen* had (ten aanzien van de *schuld* en *straf*) *Zijn zonden* genoemd worden⁴⁶; maar daarom kan men nog niet zeggen, *dat Hij misdaan heeft, de wet verlaten, Gods inzettingen ontheilgd*, enz. Dit zou volstrekt tegen de waarheid aanlopen. *Paulus* onderscheidt wel duidelijk deze twee dingen: *Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem*⁴⁷.

B. Om evenwel alles te zeggen, wat wij met gevoeglijkheid zeggen kunnen: ik geloof ja! dat men *dit*, dat de Heere zeide van de *afval* van *David's kinderen*, ook *enigermate* kan toepassen op CHRISTUS' *huisgezin*, op *Zijn kinderen*. Hetzij dan dat wij door *Zijn kinderen in het algemeen* verstaan de *uitwendige leden* van *Zijn kerk*, waaronder niet alleen *ware gelovigen* voorkomen, maar ook zeer velen, die niets dan de *blote naam* en *schijn* hebben van tot *Zijn geslacht* te behoren. Evenals God oudtijds sprak: *Ik heb kinderen groot gemaakt*, die evenwel een *zondig volk, een volk van zware ongerechtigheid, een zaad der boosdoeners, verdervende kinderen* waren⁴⁸. Op hoedanigen dan deze *afval* en *verbondsbreuk* in volle *nadruk* passen. – Of zelfs ook, wanneer wij zien op de *ware leden van Christus' kerk*, *dat zaad dat Hij zien zou*⁴⁹, *die kinderen, die Hem de Heere gegeven had*⁵⁰; die wel niet *allen* tot zo'n droevig verval raken, die ook nooit *geheel* en *al* en *tot het einde toe* van het *verbond* kunnen *afvallen*: maar met welken het, buiten en behalve de *dagelijkse struikelin-*

³⁸ 2 Kron. 22.

³⁹ 2 Kon. 12; 2 2 Kron. 23; 24.

⁴⁰ 2 Kron. 25.

⁴¹ 2 Kron. 26.

⁴² 2 Kron. 27.

⁴³ 2 Kron. 29.

⁴⁴ 2 Kron. 33.

⁴⁵ 2 Kor. 5:21.

⁴⁶ Psalm 40:13.

⁴⁷ 2 Kor. 5:21.

⁴⁸ Jes. 1:2,4.

⁴⁹ Jes. 53:10.

⁵⁰ Jes. 8:18.

gen, wel eens zo ver gaan kan, dat hun zonden waarlijk zeer zwaar worden, en met de hooggaande en hemelgerende omstandigheden vergezeld gaan, zodat uiterlijk niet anders dan een snood en gruwelijk verval schijnt plaats te hebben. Men ziet er een voorbeeld van, in het Oude Testament zelf, in David en Salomo, en onder het Nieuwe Testament, in Petrus, zijn Meester verloochenende, in die bloedschandige, 2 Kor. 5, enz. Ziet daar dan enigszins de toepassing op CHRISTUS' kinderen.

20. Overgang tot vers 33

Maar het wordt tijd om voort te gaan, en de gevolgen daarvan te zien, namelijk de goddelijke tuchtigingen, die daarover bedreigd worden, vers 33. ZO ZAL IK HUN OVERTREDING MET DE ROEDE BEZOEKEN, EN HUN ONGERECHTIGHEID MET PLAGEN. Bijkans vinden wij hier weer dezelfde uitdrukking als in 2 Sam. 7; uitgenomen dat God daar spreekt van te straffen met een mensenroede, en met plagen der mensenkinderen. Wij zullen gelegenheid hebben, om deze twee plaatsen weer met elkaar te vergelijken.

21. Nadere beschrijving van het kwaad als overtreding en ongerechtigheid

Merkt eerst aan, dat, boven de viervoudige beschrijving van de afval van Davids kinderen, vers 31, 32, hier nog twee zeer sterke bewoordingen voorkomen. – Eerst wordt er gewag gemaakt van OVERTREDING 3: 5, eigenlijk afval, rebellie, afwerping van het juk van de gehoorzaamheid. Nu is wel in alle zonde zodanige afval en rebellie, maar eigenlijk wordt hier een zware en hooggaande afvalligheid beoogd, die zeer ver ging. Want gelijk wij zeiden, God bedreigt hier de tuchtiging niet zozeer op alle mindere struikelingen, maar op grote, zware, aanhoudende gruwelen, hoedanig de goddeloosheid was van de koningen, die wij beschreven hebben. – En daarbij komt dan nog een tweede, 0&3, ongerechtigheid. Het woord zegt eigenlijk verkeerdheid, verdraaidheid. Dit is weer aan alle zonden eigen, die een afwijking en verkering van de rechte wegen van de Heere insluit, een neigen tot kromme wegen. Maar hier moeten wij het weer in een zeer hoge trap opvatten, voor een opzettelijke en moedwillige verdraaiing van de

rechten van de Heere. Dus, een hooggaande boosheid, die hemelgerend is, en daarom door God niet langer onverschillig kan worden aangezien.

22. Betekenis van de roede, zijnde een tuchtroede

Dat blijkt trouwens uit de bedreiging: IK ZAL HUN OVERTREDING MET DE ROEDE BEZOEKEN, EN HUN ONGERECHTIGHEID MET PLAGEN. Waar in het eerste lid van een ROEDE gesproken wordt, שֵׁבֶט, eigenlijk een staf; wordende zo gebruikt van allerlei soorten van staven, als een rijksstaf of scepter, een herdersstaf, een wandelstaf; maar ook een tuchtstaf, om iemand te straffen of te kastijden⁵¹. Want tweezins gebruikt God deze roede: – of namelijk, als een versmadende en verdervende roede⁵², uit hittige toorn opgeheven, en slaande dat er geen genezen aan zij: – of enkel als een vaderlijke tuchtroede, die wel hard kastijdt, maar niet dan tot verbetering; naar Salomo's taal: de HEERE kastijdt degene, die Hij liefheeft, ja, gelijk een vader de zoon, in dewelke hij een welbehagen heeft⁵³.

23. Bezoeking met zo'n roede

Met deze roede dan zal de Heere de overtreding van deze kinderen BEZOEKEN. Dit is de stijl van de Schrift, God voor te stellen als bezoeken-de de mens, wanneer Hij Zich aan die nader ontdekt, hetzij ten goede of ten kwade. In dit laatste opzicht wordt het zeker hier genomen. Dus zal het zakelijk zoveel aanwijzen als, Ik zal Mij met een tuchtroede tot tuchtiging van hun overtreding openbaren. Want als God in Zijn lankmoedigheid de straf of kastijding uitstelt, maakt de overtreder er dit verkeerd besluit uit op, alsof de Heere Zich had onttrokken, om hem vrijheid tot zondigen te geven; en zo zegt Hij met de daad, wat weet er God van? Zal Hij door de donkerheid oordelen? Ziet, de wolken zijn Hem een verberging; en Hij bewandelt den omgang der hemelen⁵⁴. Maar als dat geduld van God uit is, dan bezoekt Hij het kwade; dat is, Hij toont er kennis van te hebben als door onderzoeking, en

⁵¹ Psalm 2:9; Jes. 10:4; 11:4; Klaagl. 34:1; Job 9:34, enz.

⁵² Ezech. 21:13.

⁵³ Spr. 3:12.

⁵⁴ Job 22:13,14. Vergelijk Ps. 50:21, enz.

Hij zoekt het thuis door *dadelijke tuchtigingen*, gevende Zijn vijanden een *schromelijk bezoek*, opdat ze uit Zijn slagen Zijn tegenwoordigheid en gerechtigheid gevoelen zouden. Waaromtrent ik nog aanmerk, dat het niet nodig is, hier aan de letter & in פקדתי een kracht van *gehele verandering* van het *preteritum in het futurum* toe te schrijven, en dus van *bezocht heb* te maken, zal bezoeken. Laat men het eenvoudig opvatten als een *paulo post futurum*, en het verbinden aan het vorige op deze manier. En Ik hun overtreiding met de roede ZAL BEZOCHT HEBBEN, enz. Dan zal het volgende daarop slaan, vers 34, daar nu de oplossing van deze zwaarigheid, zo wegens het kwaad gedrag van deze kinderen, als wegens hun tuchtiging daarover, zal voorgesteld worden: NOCHTANS zal Ik Mijn goedertierenheid van hem niet wegnemen, enz. Zie verder onze aanmerking over vers 34, hier beneden, §11.

24. Reden waarom er een bezoeking met plagen wordt bijgedaan

Dit zal blijken in het *gevolg* en *uitwerksel* van deze roede, zullende een bezoeking MET PLAGEN zijn. 3#1 zegt allerlei soorten van tuchtigingen, bezoeken, straffen, over de ongerechtigheid uit te voeren. Met deze zal God de ongerechtigheid bezoeken. Het wil zeggen – dat God niet alleen met de roede aankomen zal, en ze opheffen, van verre tonen, ermee dreigen, maar dadelijk toeslaan, dat het gevoeld wordt. – En dat Hij niet slechts één soort van bezoeken gereed zal hebben, maar vele van *verscheidene soorten*, tot dadelijke boeting van deze *afvalligheid en verkeerdheid*. Want een ijverig God en een wreker is de HEERE, een wreker is de HEERE, en zeer grimmig; een wreker is de HEERE aan Zijn wederpartijders, en Hij behoudt den toorn Zijn vijanden⁵⁵.

25. Onderzoek op welk soort van plagen er gezien wordt

Dit ene komt alleen in aanmerking, hoe wij deze plagen moeten begrijpen, of ze slechts tijdelijke, of ook eeuwige zouden zijn? Ik zou daaromtrent liefst in het onbepaalde blijven. Dit is zeker – dat deze plagen bij velen ten uiterste verderfelij

zouden zijn, ja, een eeuwig verderf na zich slepen, in zulken namelijk, die tot het einde toe onbekeerlijk bleven. – Maar dat ze ook bij sommigen slechts voor een zekere tijd, en dat uitwendig zouden plaats hebben, en als wel gestreng, maar echter vaderlijke tuchtiging zouden zijn aan te merken, strekkende tot verbetering; namelijk in zulken, die door deze heilzame middelen door Gods Geest tot inkeer gebracht werden, en van weg veranderden. En dat dit hier wel in het bijzonder schijnt beoogd te worden, denken wij vooreerst, omdat God alleen onbepaald van een roede en plagen spreekt. Nu is er zowel een vaderlijke tuchtroede als een ijzeren rechterstaf bij Hem. Ten tweede, omdat God niet zozeer zegt, dat Hij de personen, maar wel dat Hij de overtreiding bezoeken zal. Ten derde, omdat Gods gehele oogmerk daarop zal uitkomen, om de rijkdom van Zijn goedertierenheid oneindig boven Zijn noodzakelijke gestrengheid te doen uitsteken. Ten vierde, omdat de uitkomst dit zelf ook al heeft bevestigd.

26. Vergelijking van deze bedreiging met 2 Sam. 7:14

Waarbij men ook al overwegen mag, de uitdrukking, in 2 Sam. 7:14 voorkomende, daar dus gesproken wordt: Ik zal hem met een mensenroede en met plagen der mensenkinderen straffen. Dat daar letterlijk op Salomo bepaald wordt. Een mensenroede, en plagen der mensenkinderen; dat is, niet een aller uiterste en op een eeuwig verderf uitlopende straf, hoedanige God uitvoert, als Hij Zijn wraakvorderende gerechtigheid eigenlijk betoont. Nee! Zo'n roede, als onder de mensen gewoonlijk wordt gebruikt, en waarmee aardse vaders gewoon zijn te kastijden, die niet direct in overmaat van gramschap en wraak hun kinderen straffen, maar met teerheid en geduld, en dan nog niet zonder vele verzachtingen. Bij zo'n vaderlijke tederheid schijnt God klaar Zijn handel omtrent deze verdervende kinderen te vergelijken. – Hij wil ze niet eensklaps verderven, maar met een taai geduld Zich inhouden, totdat ze de afval teveel maken. – Komt Hij dan nog tot de straf, dan wil Hij tonen dat Hij het niet zozeer tegen de personen, als wel tegen de misdaden geladen heeft, en de personen wel zou willen sparen, als de misdaden dat niet verhinderden. – Ja, in het

⁵⁵ Nah. 1:2.

bezoeken van de misdaden zelf wil Hij eerder een Vader dan een wreker zijn, latende Zijn kastijdingen niet aanstonds tot een eeuwig verderf uitlopen, maar in de toorn des ontfermens gedenkende. – Bekeert de tuchteling zich, dan wil Hij ook Zijn plagen inhouden. – In één woord: Hij wil tot de uiterste wraak niet komen, dan nadat alle middelen en uitstel vruchteloos zijn, en er dus niets overblijft dan een gehele voleinding. Ziet daar een mensenroede!

27. Toepassing op Davids kinderen

Laten wij nu tot de toepassing van dit alles komen. Als wij zien op de lotgevallen van Davids huis, dan kunnen wij merken, dat God daar waarlijk zo'n roede gebruikt heeft, en wel tot tweeërlei doeleinden. Wel in het algemeen, om de hardnekkigen en onbekeerlijken onder Davids kinderen, na een langgerekt geduld, eindelijk voor altijd af te snijden. – Maar ook in het bijzonder tot vaderlijke tuchtiging en verbetering van zulken, als nog wilden terugkeren. – Men ziet dit reeds in Salomo, nadat hij tot afgoderij vervallen was. Direct maakte God een roede voor hem gereed, die ook het gewenste uitwerksel had tot zijn bekering. – Jerobeam is de roede, waarmee Rehabeam geslagen wordt. – Zal ik voortgaan, en uit de geschiedenissen van Davids huis ophalen al de roeden, waarmee God zijn nakomelingen geslagen heeft, sommigen tot hun verbetering, anderen tot hun verderf? De zaak is bekend. En wie is onbewust dat eindelijk, na alle geduld, en duizend blijken van lankmoedigheid, eindelijk, wanneer de bekering hopeloos was, een gehele verbreking van dat rijk gevolgd is? Wanneer die godsspraak in Zedekia vervuld is: *Alzo zegt de Heere HEERE: Doe dien hoed weg, en hef dien kroon af, deze zal dezelfde niet wezen; Ik zal verhogen dien, die nederig is, en vernederen dien, die hoog is. Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen*⁵⁶, enz. Alles evenwel zo lang recht vaderlijk, totdat het de goddelijke rechtvaardigheid niet langer kon geheugen.

28. Hoe verre deze bedreiging toepasselijk is op CHRISTUS geestelijke kinderen?

Gelijk dit nu uiterlijk in Davids huis gezien werd, zo kon men het ook zeer gepast op CHRISTUS geestelijke kinderen overbrengen; te weten, naar mate hun ook zulke misdrijven konden worden toegeschreven, waardoor ze dat verdienen. Men ziet hetgeen ik reeds, §19 heb aangemerkt. En zo zou ook hier een roede en plagen voor de overtreders gereed zijn. – Niet alleen een verdervende roede voor huichelaars en zondaars, die onbekeerlijk bleven⁵⁷. – Maar ook een tuchtroede, een vaderlijke kastijding voor zulken, die tot CHRISTUS geestelijk geslacht behoren, maar voor een poos zich aan zonden en afwijkingen schuldig maakten. – Evenwel een mensenroede, niet in toorn tegen hun personen opgeheven, maar om het kwaad uit hen uit te drijven, hen te vernederen en te verbeteren. Uitnemend is daaromtrent de redenering van Paulus, als hij aanwijst hoe men niet moet opzien tegen de kastijding van God omtrent Zijn kinderen, maar denken dat dit liefdeslagen zijn, die men als rechtgeaarde kinderen verdragen moet, omdat ze er noodzakelijk moeten zijn, als ze zonen en geen bastaarden zijn, ja, zoveel meer die verdragen, dan wij in onze kindsheid die van onze ouders, die slechts mensen waren, droegen; wegens de bijzondere nuttigheden van Gods kastijdingen, die wel hard zijn, en zeer doen, maar naderhand zoveel te meer vergenoeging veroorzaken⁵⁸.

29. Rechtmatigheid van deze bedreiging

Ziet daar de goddelijke bedreiging. Een bedreiging ten uiterste betamelijk. Als men rechte denkbeelden vormt van Gods betamelikheden, zal men dit gereed toestemmen. Ik behoef hier niet uit te weiden in de vertoning van de noodzakelijkheid, dat God het kwade straft, blijkende dit genoegzaam uit de goddelijke deugden, als Zijn wijsheid, heiligheid, rechtvaardigheid, onafhankelijkheid, oppermajesteit en eer; en tevens uit de gruwelijkheid van de zonde zelf, en de schadelijke gevolgen van een straffeloze toelating, en de voorbeelden van alle tijden, en de toestemming van ieder zijn geweten, zelfs in de blindste heiden. Dit zeg ik, dat God met de hoogste reden deze bedreiging hier uitspreekt over de kinderen van David, in geval

⁵⁶ Ezech. 21:26,27.

⁵⁷ Vergelijk Psalm 2:9.

⁵⁸ Hebr. 12:5-11.

van zo *vergaande overtreding*. Aan de ene kant, omdat Hij nooit voet geven wil aan het *schepsel* om Zijn *goedheid* te *misbruiken*, dragende daarom het *kwaad* zelfs niet in Zijn *liefste gunstelingen*, die met zulke schennis het veel erger maken dan minder bevoorrechten, die zoveel verantwoording niet hebben. – Maar ook aan de andere kant, om er zodanig *tempering* van Zijn *tucht oefeningen* bij te ontdekken, dat dit voorstel eerder strekken kon, om de gemoederen door het vetoog van een *recht vaderlijke handel* van het kwaad te doen gruwen, dan om ze door vertwijfelde schrik te verpletteren.

30. Alles tot het oogmerk gebracht

En, om tot slot te komen, dit gehele *vertoog* van God dient tot *waarschuwing*, naar het *oogmerk*, waartoe het wordt bijgebracht. – *Deels*, opdat *Davids nakomelingen* (en dus ook zij, die onder het *Evangelie* van de *vervulling* leven) geen gelegenheid zouden hebben, om zich op grond van zoveel *grote beloften* een *straffeloosheid* voor te stellen, waardoor hun alle *onrecht* en *wrevel* vrij zou vergund zijn. Waartegen God *waarschuwt*, door het *vertoog* van Zijn *zware kastijdingen*, opdat ze *betamelijker gedachten* zouden voeden. – *Deels*, opdat men de *vervulling* van deze grote *beloften* niet zoeken mocht in *Davids uiterlijke huis* en *nakomelingen* die op zijn *aardse troon* zitten zouden; en op grond daarvan *mistroostig* zijn, als men zag, dat alles daar tegen de gedachten uitviel, en die *aardse heerlijkheid* onherstelbaar was verbroken en teniet gegaan. Dat zou dus veeleer gebeuren, en om *rechtvaardige oorzaken*. En daarom moest men hoger zien, en de ware *vervulling* zoeken in een andere *afstamming* van *David*, de *Heere CHRISTUS* namelijk, die *rechtvaardige Spruit*, welke de *Heere aan David verwekken zou*. Allerbijzonderst kon dit tot een *wapen* zijn tegen die *gemoedsbestrijdingen*, die uit de *rampzalige val* van *Davids aardse troon* veroorzaakt werden, welke men beklaagd zal vinden in vers 39-46.

31. Leringen

Er blijft iets over, dan dat wij uit dit verhandelde enige nuttige *leringen* trekken.

A. *De mens is sedert de eerste zonde een allerondeugendst schepsel* geworden. Hij is van

top tot teen melaats, besmet, gruwelijk, stinkende van zondige vuiligheden. Ziet eens waar *Davids* hoogbegunstigde *kinderen*, dat geslacht, in zo grote mate verlicht, zo uitnemend bevoorrecht, zo getrouw gewaarschuwd, toe vervallen! Dat ze *Gods wet verlaten*, – *in Zijn rechten niet wandelen*, – *Zijn inzettingen ontheiligen*, – *Zijn geboden niet bewaren*. – In het kort, tot alle *gruwelen* overslaan en met een snode *verbondsbreuk* een *verschrikkelijke afvalligheid* paren. Was dit daar zo gesteld? Hoe moet het dan van nature gesteld zijn met zulken die minder licht of voorrechten genieten? En waar blijft dan de roem op eigen verstand, vermogen, deugden, gerechtigheden? Ja, wat blijft er over voor een gewaande volmaaktheid in dit leven? Laat vrij *alle mond gestopt worden*; en *die staat, zie toe dat hij niet valle!*

B. *De zonden van de groten en overheden zijn grote en gevaarlijke zonden*. Ik mag zeggen dat ze dat temeer zijn, omdat ze doorgaans zo *klein* en *gering* geacht worden. Het voorwendsel is, dat men in de *grote wereld* zo nauw niet moet zien. En men meent, dat het hun *achtbaarheid* te na zou zijn, hen scherp te *bestrafen*. Maar God velt er een ander oordeel over. Hij stelt ze naakt ten toon, in hun vuiligheid en verzwarende omstandigheden; tonende, dat Hij ze niet ongemerkt laat doorslippen, maar op Zijn tijd thuis zoekt, bezoekende wel eens een *geheel volk* daarom. Ziet dit hier in *Davids koninklijk huis* en *troonopvolgers*. – Dit behoorde de *groten van de aarde* meer op het hart te wegen, om niet afkerig te zijn van bestraffingen en waarschuwingen aan te nemen. – Het behoorde de *leraars* vrijmoediger te maken, om *rechtuit* te spreken, zonder vrees voor ongunst. – En het moest elke *onderdaan* leren, niet teveel van de *regering* te willen hebben; te denken dat ze ook uit *onvolmaakte mensen* bestaat: veel voor hen te *bidden*, dat God hen een *wijs, godvruchtig* en *rechtvaardig* hart geeft!

C. *Genade is geen erfgoed, dat van ouders op kinderen door geboorte overgaat*. God doet aan Zijn *kerkleden* wel beloften, dat Hij *hun God* en de *God van hun zaad* zal zijn; maar dit gaat geenszins *al de personen* aan, die uit hen voortkomen. Hoe zou *David* anders aan zulke *boze nakomelingen* geraakt zijn? Die ook de beloften *verbeurd* hebben, zoals men hier gezien heeft. Zo gaat het altijd en nu nog in de *kerk*. En

daarom, het is de uiterste verkeerdheid, het daarop te laten aankomen; en als de blinde Joden te roemen; *wij zijn Abrahams zaad*. Liever *ons* en *onze kinderen* als geheel *onreinen* en *adderengebroidsels* voor de *genadetroon neergelegd*, en gesmeekt dat *Christus' bloed kome over ons en over onze kinderen*, tot afwassing en vernieuwing.

D. *Uiterlijke kerkvoorrechten zullen geen mens van de toorn behouden*. Kon de *belofte*, aan *David* en *zijn huis* gedaan, *zijn goddeloze nazaten* geen *nut* doen, maar veeleer tot meerdere *veroordeling* strekten; men ziet klaar genoeg, dat op dergelijke dingen niet te steunen is. Het is nog zo. *Zij zijn niet alle Israël die uit Israël zijn, noch omdat zij Abrahams zaad zijn, zijn zij alle kinderen*. Dit moest meer strekken tot ontdekking van vleselijke mensen, om ze van zulke ijdele gronden af te brengen, en naar *geestelijke voorrechten* te doen staan, die alleen bij *vrije genade in Christus* te vinden zijn, en een gehele *geestelijke verandering en vernieuwing*, een *besnijdenis van het hart* meebrengen.

E. *God zoekt altijd het kwade thuis op Zijn tijd*. Hij is wel zeer *lankmoedig*, maar ook *van grote kracht*, en *zal de schuldige geenszins onschuldige houden*. Hij wil het zelfs in *Zijn naaste gunstelingen* niet verdragen. Ziet het hier in *Davids kinderen*. Ja, *Zijn lievelingen in Christus*, die een *eeuwige vergeving* hebben, worden er nog zwaar om *getuchtigd*. Wat moet dat elk omzichtig, ootmoedig, waakzaam tegen de zonde doen zijn! En, hoezeer hebben *Gods kinderen* niet stof om gedurig *genade* te zoeken, hun *hart te behoeden boven al dat te bewaren is*, en onder smekingen om *licht en kracht* het *boze* uit zich weg te doen.

F. *Niemand gaat buiten zijn eigen schuld, noch ongewaarschuwd verloren*. *Davids huis* werd door *God* eindelijk allervreselijkst bezocht, tot een uiterste *verdelging* van hun *aardse heerlijkheid* toe. Maar waren zij er niet zelf *oorzaken* van? En waren ze niet al vroeg *gewaarschuwd*? Men zal het één en andere vinden in de *drie verklaarde verzen*. Laat dan nooit een zondaar denken, dat hij weinig te verantwoorden zal hebben, noch klagen, als hij door *Gods roede* wordt aangeraakt. Laat Hij liever met *David* zeggen (maar met een *hart als David*) *ik heb gezondigd*. Laat hij acht geven op dat woord,

heden terwijl gij Zijn stem hoort, verhard uw harten niet! enz.

G. *Gods ware bondgenoten moeten zich ijverig proberen te onderscheiden van valse en uiterlijk genaamde*. In *Davids rechtgeaarde zonen*, hoe zeldzaam ze waren, vond men juist het tegendeel van deze *bastarden*, gelijk van een *Asa, Josafat, Hiskia, Josia*, staat aangetekend. Die moeten het *ware huis* van de *geestelijke David* proberen na te volgen, en terwijl anderen van kwaad tot erger voortgaan, zich temeer beijveren in heiligheid, Godzaligheid en getrouwheid in hun gehele wandel; *lichtende in het midden van een krom en verdraaid geslacht*.

H. *Gods kastijdingen moeten behoorlijk geëerbiedigd worden*. Men klaagt zo, als het ons tegenloopt, en wij onder *zware* of *mindere bezoeken* geraken. Wij zijn zo geneigd, in ons hart tegen *Gods weg* op te stuiven, of de schuld te werpen op de werktuigen die de Heere gebruikt. Maar verkeerd. *Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de Heere niet doet? Is God onrechtvaardig als Hij toorn over ons brengt? Zijn Zijn tuchtigingen zo ondraaglijk? Is er voor Zijn kinderen niets vaderlijks, heilzaams, nuttigs, noodzakelijks in? Gelijk het dan in het natuurlijke bij rechtgeaarde kinderen is, moet het ook in het geestelijke zijn*. En als de Heere ons tuchtigt, moeten wij *Zijn roede kussen*, ons *lijdzaam onderwerpen*, onze *schulden in belijdenis* met *eigen zelfveroordeling voor de Heere brengen*, en in het *schuld reinigende bloed van Christus*, die *enige volmaakte Zoon van David*, *verzoening* zoeken. Voorts ons hoeden om *God* niet meer te *vertoornen*; *Zijn heiligende Geest* bij *Zijn tuchtigende roede* verzoeken; Hem *danken*, dat Hij ons als *zonen* en niet als *bastarden* behandelt en erkent, en ons *gehoorzaam* aan *Zijn welbehagen overgeven*. *O! De Heere zal niet verstoten in eeuwigheid*. Maar als Hij *bedroefd heeft*, zo zal Hij *Zich ontfermen, naar de grootheid Zijner goedertierenheden*. Want *Hij plaagt of bedroeft des mensen kinderen niet van harte*. *Een ogenblik is er in Zijn toorn, maar een leven in Zijn goedgunstigheid*. Men zal dan nog eens zeggen kunnen: *Ik dank U, HEERE! dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij*.

Vers 34 en 35

וְחֶסְדִּי לֹא אֶפְיֵר מֵעַמּוֹ וְלֹא אֶשְׁקֵר בְּאִמּוֹנֹתַי: *Maar Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in Mijn getrouwheid niet feilen.*

לֹא־אֲחַלֵּל בְּרִיתִי וּמוֹנָא שְׁפָתַי לֹא אֲשַׁנֶּה: *Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen.*

1. Inleiding

Wanneer Paulus met beweeglijkheid en goedmoedsaandoening de droevige val en verwerping van zijn broeders, het vleselijk *Israël*, beklaagde, die, daar hun geslacht boven alle andere volken was bevoorrecht, om hun ongeloof echter voor het grootste deel verstoten waren; zo voegt hij er deze nadrukkelijke waarschuwing bij: *doch [ik zeg dit] niet, alsof het Woord Gods ware uitgevallen*¹. Dit bedenken scheen er in de eerste opslag te rijzen. Omdat het anders met de *waarheid* en *getrouwheid* van Gods *beloften* niet scheen te kunnen overeen gebracht worden, dat dit *zaad* van *Abraham*, dit *Israël* zou vervallen zijn van die *zegen*, die God aan *Abraham* en *Jakobs zaad* vanouds voor altijd had *toegezegd* en met *ede* gezworen. En het zou evenwel de ongerijmdheid zelf zijn, zich de minste zweem van veranderlijkheid en ontrouw in de *God Amen* te verbeelden, Die daar in Zijn heerlijkheid boven de afgoden en feilbare mensen stelt, dat Zijn *Woord* blijft in der eeuwigheid. Nu, Paulus lost ook direct die bedenking op, door te tonen, dat ze *niet allen Israël zijn, die uit Israël zijn, noch omdat ze Abrahams zaad zijn, zijn ze allen kinderen*. Tonende daarop dat de *beloftenissen* alleen het rechte, uitverkoren, gelovige *Israël* raakten, en geenszins *alle vleselijke Israëlieten*. Waaruit men zien kon, dat de *verwerping* van de *laatstgenoemden* geen bewijs was van *uitvalling* van *Gods Woord*, maar veeleer met *Gods waarheid* en *trouw* zeer goed bestaan kon, enz. – Een oplossing, die in alle soortgelijke gevallen in acht genomen moet worden, als de Heere aan een *volk, huis* of *geslacht* grote belofte doet, en men evenwel van achteren ziet, dat *velen* uit zo'n *volk, huis* of *geslacht* die zegen moeten missen. Dan moet men niet denken dat *Gods Woord uitgevallen* zou zijn. Men mag veeleer besluiten, dat

God nooit deze verstotelingen in Zijn belofte bedoeld heeft; terwijl de rechte voorwerpen daarentegen niet de minste zwaarigheid hebben, dat iets van Zijn woorden omtrent hen ter aarde vallen zal. Ziet het in *Davids huis*. Daar had God allergrootste beloften aan gedaan, onder andere van een *eeuwige bevestiging*. En ziet daar! In de meeste van *Davids kinderen* ondervindt men het tegendeel; namelijk een *kastijding* die zo geweldig is, dat ze er door voor altijd van *troon* en *heerlijkheid beroofd* raken. Zie vers 31-3. Maar zal men nu dit opnemen, alsof *Gods Woord ware uitgevallen*? In geen deel! Dat blijft in eeuwigheid staan, ten behoeve van de ware bedoelde bondgenoot. Ja, dat kan niet uitvallen, wegens *Gods waarheid, heiligheid, onveranderlijkheid, verbond, eed*. Laten we de waarheid daarvan eens beschouwen; zoals ze bij aanvang in deze *twee verzen*, die nu volgen, wordt voorgedragen; daar Hij *eerst* in het algemeen voorstelt, dat ondanks dat, Zijn *goedertierenheid* en *getrouwheid* aan Zijn *ware gunsteling* voor altijd *beklijven* zullen, vers 34. En vervolgens de reden daarvan opgeeft, wegens de *heiligheid* en *onveranderlijkheid* van Zijn *verbond* en *Woord*, vers 35.

2. Bindsel van vers 34 aan het voorgaande

Wat het eerste aangaat: zo luiden de woorden van de Heere. MAAR MIJN GOEDERTIERENHEID ZAL IK VAN HEM NIET WEGNEMEN, EN IN MIJN GETROUWHEID NIET FEILEN. Men ziet, dat hier een tegenstelling gemaakt wordt tegen het vorige gezegde. De Heere had, ja, betuigd, dat Hij niet onverschillig zou zijn omtrent de hooggaande *ontrouw* en *verbondsbreuk* van *Davids nazaten*. Hij zou *hun overtreding met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheid met plagen*. Opdat evenwel het *geloof* van Zijn *gunstelingen* daardoor niet geslingerd zou worden, geeft de Heere weer moed, door te tonen, dat deze

¹ Rom. 9:6.

gestrengte handelwijze geen nadeel doen zou aan het *wezen* van de *beloften*, die in hun *rechte voorwerpen* eeuwigdurend zouden stand grijpen. Want dit toont de koppelletter & hier aan, die door de onzen gevoeglijk vertaald is, *maar*. En ook anderszins kan opgevat worden, alsof er stond, *nochtans*; wanneer men namelijk dat werkwoord **יִפְקְדֵנִי** dat in vers 33 voorkwam, in de *verleden tijd* verklaart, zoals het eigenlijk in de grondtekst staat, en die woorden zo neemt: *en Ik hun overtreding met de roede ZAL BEZOCHT HEBBEN, en hun ongerechtigheid met plagen: NOCHTANS zal Ik Mijn goedertierenheid niet van hem wegnemen*, enz. De zin zal dan nog veel krachtiger zijn. De Heere zal niet alleen tonen, dat die *kastijding* van *Davids huis* aan Zijn *waarheid* en *trouw* geen afbreuk doen zal, maar ook in het bijzonder, dat die *waarheid* en *trouw* dan nog vast zal blijven, wanneer reeds die *tuchtigingen* daar zijn, en hun uitwerksel hebben zullen. Dan zal God nog tonen, dat Hij een God van *waarheid* en *trouw* is. Dan zal men er de weergalozen blijken nog van gewaar worden. Mij dunkt, een aandachtige lezer, die verder denkt, zal wel merken, dat zo'n voorstel zoveel te meer kracht heeft, en al enige invloed in de zaak zelf. Maar hiervan nader.

3. Overeenbrenging van deze woorden met 2 Sam. 7:15

Laten wij *Gods belofte* zelf zien. Die *eerst* behelst de *bestendige* *bijblijving* met Zijn *goedertierenheid*. MIJN GOEDERTIERENHEID ZAL IK VAN HEM NIET WEGNEMEN. Hier komen bijkans dezelfde woorden voor, als in 2 Sam. 7:15, waar wij lezen: *maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken*. Alleen wordt *daar* nog iets bijgedaan, dat hier niet gevonden wordt, namelijk: *gelijk Ik die weggenomen heb van Saul, die Ik van voor uw aangezicht heb weggenomen*. Wij zullen straks gelegenheid krijgen om deze laatste woorden ook enig licht bij te zetten.

4. Gods goedertierenheid, hier weer genoemd

Thans zien wij, dat hier weer van *Gods GOEDERTIERENHEID* gesproken wordt, waarvan wij nu zo vaak hebben horen vermanen; wordende er door bedoeld, de *volle* en *overvloeiende gulheid* van *innerlijke gunst* en *toegenegenheid*, die *zich*, zonder enige andere *beweegreden* dan een

vrijmachtig welbehagen, op de allerteerste wijze uitliet in *dadelijke gunstbewijzen*; inzonderheid ten opzichte van het *kroonrecht*, aan deze *gunsteling* opgedragen tot heil en *hulp* voor *Gods volk*, vers 20,21. Dit ene zeggen wij; dat God hier de *schoonste tegenstelling* maakte tussen het *gedrag* van de voornoemde *kinderen*, vers 32, 31, en *Zijn Eigen handelwijze*, ja, voldoende toont dat, daar *Davids huis*, uitwendig aange-merkt, niets minder verdiende dan enige *gunst* van omhoog te ontvangen, *God* evenwel daarin de *rijkdom* van Zijn ontfermende goedheid wilde ten toon spreiden, met zoveel meer *genadeblijken* aan deze *gunsteling* te tonen, als zijn nazaten het onwaardig waren.

5. De persoon, die hier bedoeld wordt

Dit blijkt genoegzaam, als wij de *bestendigheid* van deze *goedertierenheid* gaan beschouwen. God zegt: IK ZAL ZE VAN HEM NIET WEGNEMEN. VAN HEM. **בְּעַמּוֹ**. Daar wordt niet gesproken van die *verdervende kinderen*, over welke *God* Zijn *tuchtiging* bedreigd had, vers 31-33. Maar van de *bedoelde persoon*, wie de *beloften* raken; wordende hier beschouwd, zowel voor zijn *persoon*, als in *betrekking* op zulken, van welken Hij het *hoofd* was, hun tot *hulp* besteld, vers 20. Die dus door hem *gemeenschap* aan de *goddelijke gunst* hadden. Ziet hier dan een groot *onderscheid* tussen *deze*, en de zo-even genoemde *kinderen*! Want, daar *God gestreng* handelen zal met de *overtreders* van Zijn *verbond*, daar zal Hij enkele *liefde* en *trouw* bewijzen aan Zijn *verkoren gunsteling*.

6. Kracht van het woord **אָפַיִר** *verschonen*

Dit wordt te kennen gegeven door die woorden **לֹא־אָפַיִר בְּעַמּוֹ** IK ZAL *Mijn goedertierenheid* VAN HEM NIET WEGNEMEN. Naar de oorsprong van het woord zegt het zoveel als *verbreken*, *afbreken*, en *dus teniet maken*². In het bijzonder heeft het die betekenis in het stuk van *verbondsbreuk*³. Als de Heere dit nu op Zijn *goedertierenheid* toepast, wordt er zeker op zo'n *vernietiging*, *verbreking*, *verijdeling* geoogd, waardoor Zijn innerlijke *liefde* en *toegenegenheid* zou *gestremd* worden, en in

² Psalm 33:10.

³ Jes. 33:3; Jer. 31:32, enz.

onverschilligheid, ja zelfs *haat* en *toorn veranderd*. Waaruit dan direct volgen moest, dat de *uitwerksels* van deze innerlijke *gunst* ook zouden *gestremd* en *verijdel*d worden en in plaats van het *goede* het *kwade* verwacht worden.

7. God zal dit niet doen

Dit zal dan de Heere NIET *doen*. *Ik zal Mijn goedertierenheid van hem niet wegnemen*. Het is zakelijk overeenkomend met vers 29. *Ik zal hem Mijn goedertierenheid in eeuwigheid houden*. De Heere geeft er dan mee te kennen,

A. dat niettegenstaande er billijke redenen bij Hem zijn mochten, om tegen de ontrouw van sommige *kinderen* verstoord te zijn, evenwel Zijn *innerlijke gunst* omtrent de *persoon*, waaraan Hij die grote *beloften* gedaan had, daardoor aan geen *verandering* noch *verijdeling* zou onderworpen zijn.

B. Ja, nog meer, dat de *uitlatingen* van deze *innerlijke gunst* nooit zouden ontbreken. Ofschoon de Heere al rechtvaardig Zich tegen de ontrouw uit zijn *zaad* verzetten mocht, ja, schoon Zijn handel uiterlijke al de vertoning van gestrengheid had. Men had dan geen *verbreking* of *ophouding* van de beloofde *genaden* ooit te verwachten.

C. Eindelijk, de Heere geeft de sterkste verzekeringen, dat Hij deze *goedertierenheid* wel degelijk tot in de allerhoogste trap zal *bewaren*, *onderhouden*, op allerlei wijze *uitlaten*, eeuwig *bevestigen*. Het is met deze spreekwijze evenzo gesteld als met andere *ontkenningen*, die de krachtigste *verzekeringen* van het *tegendeel* geven. Het staat dan bij de Heere vast: *bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken*⁴. *Zijn goedertierenheid is van eeuwigheid en tot eeuwigheid*⁵

7. Grootheid van deze belofte

Grote belofte! Te groter, als wij eens zien op het vorige. Het is een bekende spreuk: *opposita juxta se invicem posita magis elucescunt*. Door twee tegengestelde zaken naast elkaar te zetten, komt hun tegengestelde hoedanigheid temeer voor het licht. Hoe onwaardiger zich de *afvallige kinderen*

gedragen, hoe heerlijker Gods goedheid in het oog blinkt. Is hun *goedertierenheid gelijk een bloem des velds*? Versmaden, vertreden zij de zo waardige blijken van de gunst van de Heere? Vervallen ze daarom rechtmatig daaruit? God evenwel heeft en houdt *gedachten des vredes*. Zijn liefde tot Zijn gunsteling kent geen verflauwing. En is er eens *een ogenblik in Zijn toorn*? Daar is een geheel *leven in Zijn goedgunstigheid*.

8. Overgang tot het tweede lid van vers 34. Gods getrouwheid

Laten we al verder zien, wat de *Heere* er bij doet. EN [Ik zal] IN MIJN GETROUWHEID NIET FEILEN. Wij hebben reeds zeer dikwijls van *Gods getrouwheid* horen spreken. Dus zal ik hierin niet uitweiden. Versta er in het kort de *Goddelijke waarheid* en *bestendigheid* door in het *doen* en *houden* van Zijn *beloften* doorstralende; gelijk ze hier zou doorstralen in het vervullen van die grote *beloften*, waarvan wij tevoren de inhoud genoeg gezien hebben. Het bijzonderste is hier de *schone tegenstelling* tussen het gedrag van *Davids kinderen*, boven gemeld, en de *handelwijze van de Heere*. *Davids huis* zou *ontrouw* zijn in de hoogste graad; maar *God is* en *blijft getrouw*. Ja, opdat men op *Zijn getrouwheid* des te meer staat zou maken, voegt Hij er nog iets bij.

9. Niet feilen, aard en kracht van deze goddelijke betuiging

Namelijk: IK ZAL in *Mijn getrouwheid* NIET FEILEN. Het woord 98: zegt eigenlijk, *liegen, bedriegen*. Hieruit ziet men klaar, met wat een nadruk de Heere spreekt. Hij zegt niet alleen, *Ik zal Mijn getrouwheid niet onthouden*, noch *breken*; maar, *Ik zal er niet in liegen*. En hierin sluit Hij weer een *allersterkste verzekering* van het *tegendeel* op; dat Hij namelijk op allerlei wijze Zijn *onveranderlijke getrouwheid* met de *daad tonen* zal, en met de uiterste oplettendheid en zorg voor de *vervulling* van Zijn beloften waken. Waarlijk een grote neerbuiging van de hoge en soevereine GOD! Wie zal zo iets bij *mensen* vinden? Daar vaak *de gemene lieden ijdelheid, en de grote lieden leugen* zijn, en dat woord zo krachtig door de ondervinding gestaafd wordt; *vertrouwt niet op prinses, op 's mensen kind,*

⁴ Jes. 54:10.

⁵ Psalm 103:17.

bij hetwelk geen heil is. God vereeuwigd integendeel Zijn *getrouwheid*, en gaat zelfs zo ver, dat Hij de *verbreking* van Zijn *beloften* met *leugen* gelijk stelt. En dat nog in zo'n geval, daar de *ontrouw* van *Davids huis* zo doorslaande zou zijn, en God rechtvaardige reden had, om Zijn beloften, door die *verdervende kinderen* eerst vertreden, nu ook zonder enige zweem van onbetamelijkheid in te houden!

11. Redenen waarom *God* in Zijn *getrouwheid* niet feilen kan

Trouwens, als *God* Zich ergens toe *verbindt*, door een *volstreckte belofte*, dan is Hij door Zijn *Eigen woord* zo vast *verplicht*, dat Hij onmogelijk kan, zal, of wil terug gaan, hoe het ook gaan mag. De redenen daarvan zijn klaar.

A. *Vooreerst* verbindt Zijn *Eigen waarheid* Hem daartoe, die zo hoog en onveranderlijk in Hem plaats grijpt, dat dit het grote onderscheid maakt tussen Hem, en alle mensen. *God is geen man, dat Hij liegen zou, noch eens mensen kind, dat het Hem berouwen zou; zou Hij het zeggen, en niet doen, of spreken, en niet bestendig maken?*⁶

B. Daarenboven kunnen er geen oorzaken worden uitgedacht, waardoor de Heere genoodzaakt zou worden, om Zijn woord te breken. Want – *òf*, die moesten gevonden worden daarin, dat Hij te *voorbarig* was geweest in het *geven van Zijn woord*, zonder te letten op de zwaarigheden die er zouden kunnen tussenkomen. Maar dit kan onmogelijk vallen in een *Alwetende*, Die *groot van raad* is, en met Zijn *eeuwige wijsheid* alle dadelijke of mogelijke dingen peilt en doorgrondt, en voor alles heilzame middelen weet uit te vinden. – *Òf* het moest ontstaan uit *vergetelheid* van Zijn *beloften*, waaraan zich de mens zo vaak schuldig maakt. Maar de eeuwig levende GOD heeft daartoe te vast bepaalde *gedachten des vredes*. Als de tijd daar is, dan *gedenkt* Hij er aan, want *Hij gedenkt Zijns verbonds in eeuwigheid*⁷. *Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten. Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds voor*

⁶ Num. 23:19.

⁷ Psalm 105:8.

*Mij*⁸. – *Òf* het moest ontstaan uit *onmacht*; om Zijn *beloften te volbrengen*. Maar ook dit is in *God* onmogelijk, omdat Hij de *Almachtige* is, Die *spreekt, en het is er. Hij gebiedt, en het staat er*⁹. Dit was de *troostrijke bemoediging* voor *Abraham: Ik ben God de Algenoegzame*¹⁰. En voor *Juda's volk: Is Mijn hand dus gans kort geworden, dat zij niet verlossen kan, of is er in Mij geen kracht om uit te redden?*¹¹ – *Òf* het moest zijn, wegens gevreesde *schade*. Maar zou *God* daarom Zijn woord uittrekken? *David* rekt het onder de kenmerken van een *ware Zioniet: heeft hij gezworen tot zijn schade, evenwel verandert hij niet*¹². Is dit bij *mensen* zo sierlijk? Hoe heerlijk moet dan de *goddelijke getrouwheid* niet afsteken? Des te meer, omdat de *Algenoegzame* en *Onveranderlijke* nimmermeer *schade* kan lijden bij het houden van Zijn woord, maar altijd Zijn heerlijkheid en eer daarin ten toon spreidt, en Zich geacht, bemind, geroemd maakt door het waar maken van Zijn beloften. – *Òf* de *ontrouw* van *Gods verbondeling* moest Hem noodzaken, om Zijn misbruikte goedheid voor verdere tergingen te bewaren. Maar wat zegt de Geest? *Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw, Hij kan Zichzelf niet verloochenen*¹³. Wat zeg ik? Als Hij voor vast Zijn woord geeft, dan bewaart Hij Zijn *verbondeling* voor *hooggaande ontrouw*; en laat Hij al eens toe, dat *daar ontrouw* plaats heeft; Hij *vergeeft* ze Zijn schepsel genadig, en brengt de afwijking terug. Ja, zo ver gaat Zijn *trouw*, dat Hij voor de *volle vervulling instaat*, hoe onwaardig de mens ook zijn mag. En waarom? Omdat Hij het *niet doet om onzentwil, maar om Zijnentwil*¹⁴.

C. Eindelijk: Als *God* ooit Zijn *getrouwheid verkortte*, dan zou Hij Zich niet allen aan de *leugenachtige mens gelijk maken*, maar Hij zou ook zo nadrukkelijk geen *geloof* van het schepsel *eisen*. Dit vordert Hij van ons, dat wij *Zijn getuigenis aannemen, en verzegelen dat Hij waarachtig is*¹⁵. *Die niet gelooft, die veroordeelt Hij*. En Hij eist, dat Zijn volk zich onbedon-

⁸ Jes. 59:15,16.

⁹ Psalm 33:9.

¹⁰ Gen. 17:1.

¹¹ Jes. 50:2.

¹² Psalm 15:4.

¹³ 2 Tim. 2:13.

¹⁴ Vergelijk Ezech. 36:22, enz.

¹⁵ Joh. 3:33.

gen en onbedwongen aan Hem *toevertrouwt*, en alle zaken *in Zijn hand geeft*. Hiertoe beproeft Hij wel eens het *geloof* van de Zijnen, opdat het blijkt, of ze vast op Zijn verbond staan. Ja, Hij eist dat ze *tegen hoop op hoop geloven*. Zijn nu al deze dingen zo? Dan blijkt het, dat *God onmogelijk in Zijn getrouwheid feilen kan*.

12. Overgang tot vers 35. Kracht van die uitdrukking: *Mijn verbond*

Laten we de nadere *redenen* en *gronden zien*, waarop deze verzekering steunt. Deze worden in vers 35 opgegeven. IK ZAL MIJN VERBOND NIET ONTHEILIGEN; EN HETGEEN UIT MIJN LIPPEN GEGAAN IS, ZAL IK NIET VERANDEREN. Noch *verbondsbreuk*, noch de *minste verandering* in Zijn *gegeven woord* zal er bij de *Heere* plaats hebben. Niet het eerste. Want (zegt Hij) IK ZAL MIJN VERBOND NIET ONTHEILIGEN. – Het is *hetzelfde* VERBOND, waarvan reeds tevoren meermalen gemeld was, dat geen herhaling behoeft. Het is bijkans om het even, of wij hier de *beloften van het verbond meer afzonderlijk* in het oog houden, of het *gehele verbond* in al zijn omslag. – Het was toch *Gods*, des *Vaders verbond*, Die voor de gehele verbintenis wilde instaan. Daarom zegt de Heere, *MIJN verbond*. “Waarvan Ik de *eerste Uitvinder, Oprichter, Ontdekker* ben, en tevens de *Standhouder, tot Mijn Eigen heerlijkheid*”.

13. *Niet ontheiligen* van dit *verbond*, wat dit in het *algemeen* zeggen wil

Daarom zal die *Verbondsgod* ook daar voor waken. *Ik zal Mijn verbond NIET ONTHEILIGEN*. Het woord -- (hebben wij reeds gehad, vers 32. Zakelijk oogt *God* op een *verbreking van het verbond*, en toont zo, dat er – van Zijn kant geen *verbondsbreuk* te wachten stond. – Ja, dat Hij veeleer *instond* voor de *vastigheid* van Zijn *gehele verbond*. Hij neemt de zorg voor de uitvoering geheel voor Zijn rekening, en waakt, dat geen tussenkomende *ontrouw* van Zijn *bondgenoot* of *machteloosheid* van hem, om aan het vereiste te voldoen, deze zo heuglijke verbintenis ooit breekt. – Waaruit dan bij tegenstelling een *allerkrachtigste* verzekering ontspruit van *Gods allermachtigste, allergetrouwste* en *allerzorg-*

vuldigste bewaring ervan, waarom het met recht een *eeuwig verbond* genoemd mag worden.

14. Waarom deze uitdrukking gebruikt wordt

En het is allernadrukkelijkst, en moet diep ontzag en verwondering in ons verwekken, dat de Heere niet alleen zegt, *Ik zal Mijn verbond niet breken, of vernietigen*; maar nog krachtiger bewoordingen gebruikt: *Ik zal het NIET ONTHEILIGEN*. – Zulke *ontheiliging* heeft in het algemeen plaats in alle *verbondsbreuk*, die *moedwillig* en *trouweloos gebeurt* door *mensen* omtrent *God*, of hun *medemensen*. Omdat in een *verbond* de *heilige waarheid*, dat heerlijk schitterlicht van *Gods volmaaktheden*, op een zeer bijzondere wijze *gestaafd* wordt, en *hulde gedaan*. Temeer, wanneer *Gods heilige Naam* ten *getuige* daarbij wordt *aangeropen*. Gelijk niet alleen onder *Gods volk*, maar zelfs bij de *heidenen*, de *plechtige verbonden* gestaafd werden met statelijke *aanroeping* van de *godheid*, met een *heilige eed*, onder velerlei soorten van *heilige plechtigheden*; en er in het algemeen geen *schandelijker* en *verfoeilijker handel* erkend werd, dan een heilloze *verbondsbreuk*. Men zie *Gods wraak* daarom over *Sauls huis*, wegens de *verbondsbreuk* aan de *Gibeonieten*¹⁶, en over *Zedekia*, om zijn *verbondsbreuk* aan *Nebukadnezar*¹⁷. Ja, dit is een *waarheid*, zo algemeen erkend, dat *Paulus* daarom zegt: *zelfs eens mensen verbond, dat bevestigd is, doet niemand te niet, of niemand doet daartoe*¹⁸. – Is nu alle *trouweloze verbondsbreuk* zelfs onder de *mensen* zo'n allerschandelijkste *ontheiliging*, waardoor de *waarheid, eerlijkheid, goede trouw*, maar inzonderheid de *eer* en *heiligheid* van *God* op een *gruwelijke wijze verdonkerd* worden? Hoeveel reden heeft dan de *vlekkeloze Majesteit* niet, om zo'n *verbondsbreuk* een *ontheiliging* te noemen?

15. Welke *bijzonderheden* daarin liggen

Maar dit is het enige niet, dat in deze nadrukkelijke betuiging ligt opgesloten. Met dat, *Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen*, geeft de Heere ons nog *twee bijzonderheden* te kennen.

¹⁶ 2 Sam. 21:1,2.

¹⁷ 2 Kron. 36:13, enz.

¹⁸ Gal. 3:15.

A. *Eerst*, dat dit *verbond* van Hem niet slechts op een algemene, maar zelfs op de *allerbijzonderste wijze een heilig verbond* was; dat is, een *onschendbaar verbond*, en dat strekte om Zijn *heiligheid*, dat is, de *heerlijkheid* van Zijn *vlekkeloze deugden* op een uitnemende wijze te doen uitblinken. Ja, wat zeg ik? Een *verbond*, voor de *onderhouding* waarvan Hij Zijn *heiligheid* had te *pand* gezet, *hebbende gezworen bij Zijn heiligheid*, gelijk wij in vers 36 zien moeten.

B. *Ten andere*, dat daarom de *verbreking* van dit *verbond* de *allergrootste ontheiliging* moest behelzen. Omdat daardoor niet alleen de *goddelijke oogmerken*, om zich in de *onderhouding* ervan te *heiligen*, ten enenmale zouden zijn *verijdeld* geweest. Maar ook de *grootste oneer* aan de *heiligheid van Zijn Naam* zou gedaan worden. Wie toch kan zonder *godslastering* geloven, dat *God Zijn goedheid, zijn getrouwheid, de liefde* voor de *eer* van Zijn *Naam*, de *zuivere en vlekkeloze glansen van deugd en heiligheid*, waarvan Hij een *blinkende zon* is, Zijn *rechtvaardigheid*, die de *verbondsbreuk* onder de *mensen* zo gestreng *straft*, de *ijver* tegen de *meinedigheid*; wie zal geloven (zeg ik) dat Hij al deze en verdere *deugden* Zelf *moedwillig* zal *verdonkeren* en *schenden*, en Zich met vloekwaardige *verbondsbrekers* gelijk stellen? O nee! Daar is Hij te groot, te waardig, te vlekkeloos toe! *Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is; want al Zijn wegen zijn gerichte. God is waarheid, en is geen onrecht; rechtvaardig en recht is Hij*¹⁹.

16. *Kracht van deze belofte*

Krachtige taal, *Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen!* Kan er wel sterkere verzekering gegeven worden? Hoe steekt dit af bij de handel van die *ontrouwe kinderen*, vers 32, die geen *zwaarigheid* maakten om Gods *8(*, de *vaststelling* van Zijn *verbond* te ontheiligen! Kon men wel van voren verwachten, dat God, niettegenstaande zo'n schennis, evenwel in Zijn *goedheid* en *trouw* volharden zou! En ziet daar evenwel! Zijn *Eigen heiligheid* zet Hij er voor te *pand*! Tot een *blijk* opnieuw, dat de *ontrouw van de mensen* de *goddelijke getrouwheid* niet kan *teniet* maken; en dat dit *verbond* ook niet afhing van *twijfel-*

achtige voorwaarden, maar *Gods verbond* was, en daarom *eeuwig*.

17. *Betekenis, hetgeen uit Gods lippen gegaan is*

Of het niet genoeg was: de Heere voegt er in het einde bij, de *vastigheid* van Zijn *gegeven woord*. EN HETGEEN UIT MIJN LIPPEN GEGAAN IS, ZAL IK NIET VERANDEREN. Hier ontmoeten men opnieuw een *zinnebeeldige uitdrukking*, als er van de *uitgang van Zijn lippen* gesproken wordt; waarmee *geogd* wordt op het *vermogen* en de *wijze*, waarmee *God Zijn raad, wil, of oordeel* *verstaanbaar* en *geloofbaar ontdekt*, gelijk de *mensen mond* en *lippen* daartoe gebruiken. Wat was nu *uit Gods lippen gegaan*? In het kort, die *grote beloften*, daar zo *uitvoerig* van *gewaagd* is, en de *eed*, die daar tot *bevestiging* was *bijgedaan*. Zie vers 36-38. – Dit was eerst in *Gods raad ontworpen* en *vastgesteld*. – Vervolgens had de Heere het *uit Zijn lippen* laten *gaan*, door *verstaanbare ontdekking*, op die wijze, waarop God gewoon was Zijn *woord* te openbaren. – Waarom wij ook niet mogen *twijfelen*, of het zou *volmaakt* in *uitvoering* *uit Zijn handen* komen.

18. *God zal dat niet veranderen*

Want toch! God houdt Zich aan Zijn *woord*. *Hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen*. “Door namelijk bij de *uitkomst* geheel *anders* te doen dan Ik *beloofd* had, of zelfs de *minste* verandering daarin te maken, al was het zelfs in de *geringste omstandigheid*”. Want, let wel. De Heere zegt niet alleen, dat Hij het niet zal *intrekken*, of *verbreken*, of *tegenspreken*. Dat behoeft niet, als men slechts een *deelsgewijze*, ja en *geringe verandering* maken wil. Al was het maar in een *allerkleinste omstandigheid* van *tijd, plaats, persoon, zaak, manier van uitvoering*. Wij kunnen de *onveranderlijkheid*, die de Heere hier aan Zijn *woord* toevoegt, nauwelijks *krachtig genoeg* uitdrukken. En dat Hij zo spreekt, steunt opnieuw op *gewisse gronden*. – Zou dat mogelijk zijn, daar bij *God geen verandering is, noch schaduw van omkering*?²⁰ – Zou dat mogelijk zijn, daar in *God alle waarheid* en *geloofwaardigheid* is; die

¹⁹ Deut. 32:4.

²⁰ Jak. 1:17.

immers van de *bestendigheid* van Zijn woord afhangt? Welke staat kan men op iemand maken, die zijn woord breekt? Welk vertrouwen kan men op zo iemand stellen? – Daarbij, Gods *heiligheid* is daar te teder toe. Brak Hij Zijn woord, dan lag Zijn *heiligheid* ter neer. Die *heilige liefde* tot alles wat *waarachtig is, alles wat eerlijk is*, enz. Die *heilige eed van de Heere* verbiedt ons, zulke verfoeilijke gedachten van de Godheid te maken. – En, als dit bij God plaats had, dat Hij Zijn woord *veranderde*, dan was Hij aan de *zondige mens* hierin gelijk! Dan vergat Hij Zichzelf! Bij de mensen is dit een gebrek, ontstaande – òf uit *wispelturigheid*; maar daar is de HEERE te *bestendig* toe. – Òf uit *geveinsdheid*; maar dat wordt bij God als een vervloekte *gruwel* gerekend. – Òf uit *vergetelheid*; maar boven hebben wij dit reeds weersproken. – Òf uit *verandering* van *tijd* en *omstandigheden*; maar één dag is bij de Heere als duizend jaren, en duizend jaren als één dag²¹. – Òf uit *baatzucht*; maar de HOGE GOD kan geen *baat* van Zijn *schepsel* ontvangen, dat Hij veeleer door Zijn *verbond te baat komt*. – Òf uit opgerezen *toorn*, waardoor men, beledigd zijnde, zijn woord weer inhaalt; maar, hoewel God de beledigingen, Hem aangedaan, *met de roede bezoeken* zou, evenwel tegen Zijn *ware verbondeling* eigenlijk *vertoorn*d te zijn, kan nooit plaats hebben, om redenen die genoeg bekend zijn. – Eindelijk, daar is *verandering* aan, wanneer een *belofte* op een *onzekere voorwaarde* gebeurd is; maar hier was, wat het *wezen* van de *zaak* aangaat, een *volstrekt verbond*, daar alles van het begin tot de volle vervulling toe zo onwankelbaar was, dat er geen breuk in komen kon.

19. Hoe vers 35 tot staving van het *vorige vers* dient

Het blijkt vanzelf genoeg, hoezeer dit tot *staving* diende van die *belofte*, in vers 34 gemeld: *Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet weg nemen, en in Mijn getrouwheid niet feilen*. De Heere betoont wel eens een merkelijke *goedertierenheid* voor een *tijd* aan een van Zijn schepselen, en houdt dit zo lang uit, als Zijn *raad* en *beloften* strekken, zonder dat Hij echter verder verbonden is. Daar zijn ook *voorwaardelijke beloften*, die wel eens *buiten uitwerksel* blijven,

zonder enige afbreuk aan *Gods waarheid* en *getrouwheid*; omdat de *voorwaarde niet, of niet ten volle*, vervuld wordt. Dus was de *belofte van het leven* in het *werkverbond*; de *belofte van het koninkrijk* aan *Saul*; de *belofte van een volle herstelling* van de *vorige kerk- en burgerstaat*, na de *Babylonische gevangenis*, enz. Maar van al zulke gevallen zegt de *Heere* niet, dat Zijn *genade volstrekt onveranderlijk* blijven zal; hetgeen ook niet gezegd kan worden. Maar, als Hij *eens voor al Zich zo verbindt*, als hier het geval is, dan kan Hij dit met alle *waarheid* zeggen, en dan *verplicht* Hij *Zichzelf* door Zijn *verbond* en *woord* zo vast, dat noch de *ongeschiktheid* van de *begunstigde voorwerpen*, noch het vermogen van duizend *werelden*, noch de *woede* van al de *legioenen duivels* in staat zijn, om een *rede*, een *woord*, een *letter*, een *jota* of *tittel* daaruit weg te nemen, of zelfs de allerminste *verandering*, *verschikking*, *verplaatsing*, *verzachting*, of wat u wilt, daar in te brengen. En wij kunnen niet anders, dan met *aanbidding* denken om die *vastigheid* uit te drukken, die in deze *betuiging* van een *oneindige majesteit* ligt opgesloten. Och! Mochten wij er met ontzetting, liefde, dankbaarheid aan gedenken!

20. Toepassing op David

Het zal tijd worden, dat wij tot de *toepassing* overgaan. En hier komt ons weer eerst het AFSCHADUWEND ONDERWERP, *David*, onder het oog. Waaromtrent wij *twee stukken* uit elkaar moeten houden.

A. *Vooreerst*, dat deze *sterke verzekering* geenszins meebrengt een *volstreekte vereeuwiging* van *David's aardse heerschappij* voor zijn *nageslacht*. – Immers, als wij er dit in wilden zoeken, zouden wij deerlijk mistasten. Want de uitkomst heeft het tegendeel geleerd, hebbende dit *recht van opvolging* tot de *kroon* na *vier eeuwen* van de *belofte* af opgehouden. Dit zijn klare zaken. Intussen – *Gods Woord* is daardoor niet uitgevallen, maar veeleer bevestigd geworden. Want *vooreerst*, die *val* van *David's koninklijk stamhuis* gebeurde volgens de *waarheid* van de *gedane bedreigingen*. Gelijk zoiets zelfs genoeg in de *zaak gewaarschuwd* werd, vers 33. Dus *ontheiligde* God Zijn *verbond* niet, noch *veranderde* van Zijn *woord*, als Hij *vervulde* hetgeen Hij voorspeld had. – *Ten andere*, nooit was de

²¹ 2 Petr. 3:8.

*belofte van een volstreekte altijddurendheid aan Davids aardse troon voor zijn stamhuis gedaan, maar alleen voorwaardelijk: INDIEN uw zonen Mijn verbond zullen houden, enz.*²² En daarom, wanneer Davids geslacht zich daaraan niet hield, maar een geheel tegenstrijdige weg bleef inslaan, zonder op enige waarschuwingen acht te geven, was het niet te verwonderen, dat God, Die Zich niet laat bespotten, ook eens andere wegen insloeg.

B. Ten andere, dat God evenwel Zijn verbond en woord omtrent Davids aardse stamhuis in geen deel verbroken of veranderd heeft. Het heeft niet alleen zo lang onverbrekkelijk stand gehouden, als het moest; en de goddelijke gunst en verdraagzaamheid zijn, om Davids Zijns knechts wille²³, zo lang uitgerekt, dat men met geen mogelijkheid iets meer te eisen had. Maar God heeft zelfs stipt in een ander opzicht de volle belofte aan David uitgevoerd, door de verwekking van het ware beloofde Zaad uit zijn lendenen, namelijk de MESSIAS. En dat juist, wanneer Davids kinderen niet alleen zich aan al die ontrouw hadden schuldig gemaakt, vers 31,32, en God ook hun overtredingen met de roede bezocht had, vers 33. NOCHTANS (men zie onze aanmerking, §2) zou Hij Zijn goedertierenheid van hem niet wegnemen, enz. En Hij heeft het ook niet gedaan. Het is opmerkelijk! Nadat al de voornoemde rampen waren gekomen, die grote zonden van Davids kinderen, die zware bezoeken en tuchtroeden van God daarover, en met één woord, de wegneming van alle overgebleven heerlijkheid van Davids huis, wilde God de voortplanting van het geslacht nog bewaren, en bij aanhouding verzorgen, totdat Christus er op een hemelse wijze uit geboren werd. En noch de zonden van Davids huis, noch die van geheel Israël, zijn machtig geweest om een ogenblik stremmen daarin te doen komen. En zo heeft God een hoorn des heils opgericht, in het huis van David, Zijn knecht; gelijk Hij gesproken heeft door den mond Zijner heilige profeten²⁴.

21. Aanmerking over 2 Sam. 7:15

Eer ik van David scheid, moet ik er nog iets bij doen, rakende deze zelfde belofte, zoals zij

voorkomt in 2 Sam. 7:15. Men ziet dat daar nog iets wordt bijgedaan. God zegt daar: *maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, gelijk als Ik die weggenomen heb van Saul, die ik van voor uw aangezicht heb weggenomen.* Het is bekend, hoe de Heere aan Saul, nadat die zich meer dan eens weerspanning had gedragen, het kroonrecht ontzegd, Zijn Geest onttrokken, en hem zo geheel en al aan hemzelf heeft overgegeven. Waarvan het uitwerksel is geweest, zijn ongelukkige zelfmoord, de verplaatsing van de heerschappij uit zijn huis op David, en de gevolgde teniet loping van zijn geslacht. Maar dit ene schijnt bedenkelijk, dat God zegt, *Zijn goedertierenheid van hem te hebben weggenomen*; daar hij nooit aandeel gehad heeft aan Gods hoge en zaligmakende goedertierenheid; omdat men dan een afval der heiligen zou moeten stellen. Maar tot antwoord dient: – *vooreerst*, dat dit uit de spreekwijze, zoals ze gebruikelijk is, niet altijd volgt. God spreekt wel meer van *iets weg te nemen*, dat er niet was; namelijk, omdat het er moest zijn, of scheen te zijn. Gelijk Matth. 13:12, enz. – *Ten tweede* en in het bijzonder: het volgt niet dat Gods goedertierenheid op evangelijke wijze in alle opzichten over Saul en over David geweest zou zijn. Het is genoeg, dat ze in een derde overeenkomen. En dit was hier letterlijk, de gunstige verlening van de heerschappij over Israël. Deze werd voor een tijd aan Saul vergund; maar naderhand vrijmachtig en rechtvaardig weggenomen. Terwijl ze aan David en zijn huis bestendiger werd vastgemaakt, en daarenboven de belofte van de Messias onverbrekkelijk aan dat geslacht verbonden.

22. Toepassing op Christus

Maar laten we ook eens zien op het TEGENBEELD Zelf, de Heere CHRISTUS. Zeker moet in Hem boven alles deze belofte ja en amen zijn. Is het wel nodig, dit stuk opnieuw te betogen? Daar het zo vaak gezien is in de verhandeling over deze psalm? Het is gebleken dat God Zijn goedertierenheid en getrouwheid beloofd had aan Hem onveranderlijk te zullen betonen. De gronden daarvan waren Gods verbond, en Zijn belofte, dat woord, dat uit Zijn lippen gegaan was. Daarom is er ook aan de bevestiging en

²² Psalm 132:12; 1 Kon. 8:25, enz.

²³ 1 Kon. 11:13,31; 15:4; 19:34; 2 Kron. 21:7.

²⁴ Luk. 1:69,70.

vervulling niet te twijfelen. Ik behoef voor het tegenwoordige hier niets meer bij te doen.

23. Overbrenging van het verhandelde tot het oogwit, en tot *troost* van de *kerk*

Maar dit mag ik zeggen, dat deze verzekering zeer krachtig dient tot het voorgestelde einde. Want – zij dient tot *geruststelling* van de *kerk*, in het gezicht van zo *jammerlijk verval* van *Davids huis* en *aardse troon*. Die nare *voorspelling* van zo zware *tuchtiging* om zo afgrijpselijke *zonden*, vers 31-3, wordt daardoor voor alle *misduiding* bewaard. En dus *Gods kerk gerust* gesteld, dat dit alles Zijn *woord* en *verbond* omtrent de *hoofdbedoeling* niet tekort zal doen. – En tevens dient ze tot *verheuging* van de *kerk* in de *vastigheid* van *Gods genade, trouw, verbond, toezeggingen*. Haar *verwachting* op de *beloofde Helper*, Die de *Vader* besteld had, werd er niet alleen door *bevestigd*, maar ook haar *aandeel* aan *hetzelfde geluk*. Hier werden voor *Christus' leden* de heerlijkste *bemoedigingen* voorgedragen. – De *zekere* en *eeuwigdurende uitlatingen* van *Gods liefde* en *trouw*. – De *vastigheid* van *Gods verbond* met *haar*, in haar *Hoofd CHRISTUS*. – De *zegepraal* van de *vrije genade* over al haar *zonden, ontrouw, verbondsbreuk*, enz. en de *vergiffenis* van al zulke euvel daden. – De *bewaring* van haar *heilsstaat*, en van de *gronden* van de *geloofsvrijmoedigheid*; en de *roem* tegen alle *zwarigheden, beschuldiging, nood* en *dood*, op een *God*, Die vermaak en eer stelt in een *arm schepsel* de onbegrijpelijkste *genade* te schenken in de *Zoon Zijner liefde*.

24. Leringen

Wij zullen hieruit weer enige *leringen* trekken.

A. *Groot is Gods gunst, om Zijn volk in de zwakheid van hun geloof te hulp te komen*. het is aan de menselijke zwakheid eigen, verkeerde besluiten aangaande Gods Woord en weg te maken, omdat wij gewoon zijn, teveel te *zien op hetgeen voor ogen is*. Hier vandaan, zodra de minste weg van God tegen onze verwachting schijnt aan te lopen, of als God Zijn volk onder *tuchtiging* brengt, die *mismoedigheid*, en kommer, of er wel meer hoop is overgebleven. Hoewel dit nu in zichzelf een onbetamelijk *ongeloof* is, uit *haasten* en *voorbarigheid* ontspruitende; toch is

de Heere zo ontfermende, dat Hij Zijn volk niet alleen daarin draagt, maar zelfs gunstig tegemoet komt, doende hun zien, dat men van *uitwendige omstandigheden alleen* niet oordelen kan, maar dieper in de zaak moet inzien, aan de aaneenschakeling van de goddelijke wegen, hoe strijdig zij ook tegen elkaar mochten schijnen, als een werk, de *alleenwijze God* betamende, te aanbidden. *Gods bezoeken* over *Davids huis* schenen in de eerste opslag de draad van de beloften te breken. Maar die het stuk recht overwoog, kon er het tegendeel in beschouwen, en zelfs erin zien het banen van de weg, om de beloften op de rechte tijd te vervullen. En de Heere stelt hieromtrent Zijn volk gerust in deze twee verhandelde *verzen*. Wie zou zo'n goedgunstige God op zulke verzekering geloof mogen weigeren?

B. *Uitwendige gemeenschap met de rampen van de goddelozen, is niet altijd een bewijs van een verworpen staat*. Davids *gehele huis* moest delen in de *bezoeken*, en daardoor tot een algemene laagte komen. Dan, in weerwil van dat alles bleef *Gods genade* en *verbond* met de *rechte voorwerpen onverbrekkelijk vast*. En wij mogen dit wel aanmerken als een aansporing voor bedrukte kinderen van *God*, als zij in algemene *volks- en landsplagen delen*; om niet mismoedig te worden, maar Gods hoge en wijze wegen daarin te erkennen, en voorts het oog te houden op de vaste bewaring van *Gods verbond* in het midden van zulke bezoeken.

C. *God betoont een aanbiddelijke neerbuijing in het doen van Zijn beloften*. Laat men eens optellen, die *verschillende opstapeling* van *betuigingen* en *beweegredenen*, waarmee de Heere Zijn kerk verzekering doet van de *vastigheid* van Zijn *verbond*, die men in deze *twee verzen* aantreft, en die nog verder zullen *aangebonden* worden in de *drie volgende*. Alles is hier even *krachtig* en *nadrukkelijk*. De deftige MUSCULUS merkt dit aan als iets *zeldzaams* op *aarde*, dat men niet gemakkelijk bij de *groten van de aarde* en *machtige vorsten* aantreft. Deze zullen hun minderen of onderzaten wel onder een *verbond* brengen, en de hun *verbondsbreuk streng straffen*; maar zelf zullen ze zelden willen weten, dat ze ook wel eens het *verbond schenden*; menende genoeg boven de wet te zijn, om niet slaafs daarvan af te hangen. Dat dubbel ongelukkig is voor de *minderen*, omdat ze zo nooit gerust op de *trouw* van de *meerderen* kunnen

leven, maar ook door die weg al de zwarigheden op hun hals komen. Hiertegen ziet men de ongekrukte *getrouwheid* van de SOEVEREINE OPPERHEERE van de *wereld*, Die geen andere *wet* voor *Zich* kent, dan *Zichzelf*! Deze stelt Zijn *deugden*, Zijn *heiligheid*, voor Zijn *verbond* te pand. En dat niet alleen tot *volle geruststelling* van Zijn *verbondelingen*, maar tevens, om al de *voordelen*, die uit Zijn *eeuwige verbondstrouw* voortvloeien, *hun* ten *nutte* te maken. En dat houdt Hij uit, in weerwil van al de *ontrouw* die in Zijn *bondgenoten* plaats heeft, gelijk men hier ziet in *Davids huis*! Zo kan de *ontrouw van de mensen de goddelijke getrouwheid niet teniet maken*!

D. *In het minste ongeloof is een ingewikkelde Gods verloochening*. Laten wij toch, onder al die zorgvuldigheid om zwakke zielen niet bedroeven, geen *twijfelingen* voorspreken, en voor *kenmerken van genade* verkopen. Wij moeten wel toestaan, dat ze vallen kunnen in *Gods kinderen*, en dikwijls zeer hoog gaan. Maar wij moeten hun deugdelijkheid niet bepleiten, om het *kwade niet goed te heten, en het goede kwaad*. Het zal ook weinig helpen bij een *recht verslagen gemoed*, dat door *Gods Geest* bestuurd, niet zal kunnen gerust zijn op zulke heelpleisters. Wij moeten zeggen, gelijk de waarheid is: alle, zelfs het *minste ongeloof* is in zichzelf een schrikkelijk kwaad. Een ingewikkelde *verloochening* van *Gods genade, trouw, onwankelbaarheid, heiligheid, onveranderlijkheid*, een *heten liegen* en God tot een leugenaar maken. Wij behoren dit de *ongelovige mens* als een *verschrikkelijk ding* af te tekenen. Dit moet aan *twijfelmoedige zielen* onder het oog gebracht worden, om er *schuldvergevende genade* in *Jezus' bloed* tegen te zoeken, en *kracht* van Zijn *Geest*, om het *ongeloof* te overwinnen, en meer in het geloof te staan, op zulke volheerlijke gronden onwankelbaar gevestigd.

E. *Alle gronden van zekerheid voor het geloof zijn buiten ons, in God alleen*. Ziet dit hier bevestigd. God *eigent* alles aan *Zichzelf toe*: *Mijn goedertierenheid, Mijn getrouwheid, Mijn verbond*, hetgeen uit *Mijn lippen* *gegaan is*. Dit alles is de *onwankelbare geloofsgrond*: niets wordt er van de *zijde* van de *andere partij* gemeld, daar veeleer *onwaardigheid* en *ontrouw* heersen. Hoe verkeerd dan, dat *zoekers van*

eigen gerechtigheid het *omkeren*, en deze gronden *buiten God* bij *zichzelf* *zoeken*? En dit moet meteen strekken tot *oplossing* van de *zwarigheden* van *bekommerde heilszoekers*, die wel *in thesi* niet kunnen ontkennen, dat ze alle gronden van de zijde van het *voorwerp*, dat is *van God*, als eeuwig vast erkennen, maar daarover hapering hebben, dat ze het zo niet vinden in de *onderwerpen*; dat is, *in zichzelf*. Zagen zij eens af van die *zwarigheden*! Ze zouden begrijpen, dat de *vastigheid* in het *voorwerp* van het *geloof alleen* is, en *alleen alle grond* geeft, en dat er niets meer nodig is, noch in rekening komen moet. Zo zouden ze toepassing maken van die grote waarheid, en zeggen uit eigen gevoel van het hart: *Gewisselijk IN DE HEERE zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen!*

F. *De gronden van onze hoop en gerustheid moeten alleen staan op hetgeen God ons dadelijk verzekert, te zullen en te willen doen*. De gerustheid van de kerk op de vervulling van de beloften wordt hier gegrond op *Gods verbond*, dat Hij gemaakt had, en NB. op *hetgeen dat uit Zijn lippen* *gegaan is*. Zo ver gaan de *geloofsgronden*, en strekken zich noch *enger* noch *wijder* uit. Hierom is het een *roekeloos wagen*, zich zonder grond, op een losse hoop een heil aan te matigen, daar men noch deel noch lot in heeft. Dat evenwel ons in onze natuurstaat zo gemeen is. En het moet ook *godzaligen*, en allen die waarlijk hun eeuwig heil zoeken, tot onderrichting dienen; *deels*, om toch geen *zwarigheid* te maken van te *geloven*, als de beloften wat *groot schijnen*, maar *alles wat uit Gods lippen* *gegaan is*, volvaardig aan te nemen; *deels*, om niet *buiten het woord* nog een *andere openbaring* te wachten, of van *bijzondere beloften algemene beloften* te maken.

G. *God zal omwille van de mens Zijn woord niet breken*. Dit ziet men in het *verband* van deze *twee verzen* met de *drie vorige*. En zo heeft het altijd plaats. Dacht een roekeloze zondaar dit, hij zou zich zo gerust niet houden, alsof God Zijn gedane *bedreigingen* juist aan *hem* niet zou uitvoeren. En zelfs mogen *Gods bekommerde kinderen* dit wel ter *harte* nemen; dan zullen zij zoveel tegenwerping niet meer maken tegen de beloften, wegens aanmerking van eigen ongeschiktheid, onwaardigheid, ontrouw, zonden, enz.

Vers 36, 37 en 38

אחת נשבעתי בקדשי אס-לדוד אכזב:

זרעו לעולם יהיה וכסאו כשמש נגדי:

כירח יכון עולם ועד בשחק נאמן סלה:

Ik heb eens gezworen bij Mijn heiligheid: Zo Ik aan David liege!

Zijn zaad zal in der eeuwigheid zijn, en zijn troon zal voor Mij zijn gelijk de zon.

Hij zal eeuwiglijk bevestigd worden, gelijk de maan; en de Getuige in den hemel is getrouw. Sela.

1. Inleiding

Onder andere gewichtige zaken, waarin een merkkelijk verschil is tussen Gods koninklijk gedrag en dat van aardse vorsten, mag men ook met recht brengen, de manier, in het sluiten en onderhouden van verbonden en *traktaten*. De gewone staatkunde van de wereldvorsten noodzaakt hen, uit enkel eigen belang plechtige verbonden aan te gaan. Maar hoe staat het bij hen met de *bewaring* van de *trouw* aan hun verbondelingen? Deze wordt doorgaans door *eigen belang* bestuurd; en daar vandaan, dat men zo vreemde uitleggingen van traktaten, en zo grote lichtvaardigheid in ze na te komen, of te breken, onder de aardse soevereinen bespeurt. Daar het *eigen belang*, en de *langste degen*, zoals men zegt, de *traktaten* verklaart, en de inhoud ervan volgt of tegengaat. Bij GOD in Zijn koninkrijk vindt men zo'n handel niet. Als Hij Zich in een *verbond* inlaat, heeft Hij geen ander inzicht, dan Zijn heerlijkheid te openbaren, ten goede van Zijn gunstgenoten. Zonder daartoe verplicht te zijn, of enig voordeel te beogen voor Zichzelf. En datzelfde beweegrad doet Hem Zijn verbond altijd stipt en heilig houden, en standvastig in alle delen Zijn Woord bewaren; stellende zelfs Zijn Eigen heerlijkheid en heiligheid daarvoor te pand. Zoals men dit in deze verzen zien kan.

2. Overgang tot vers 36. Gods zweren

Eerst geeft dan de Heere weer kennis van de onberouwelijke eed, waarmee Hij Zich tot trouw aan Zijn knecht David verbonden had. EENMAAL HEB IK GEZWOREN BIJ MIJN HEILIGHEID: ZO IK AAN DAVID LIEGE! De plechtigheid van de goddelijke verbintenis wordt hier weer als een gedane *eedzwering* voorgesteld: **נִשְׁבַּעְתִּי** IK HEB GEZWOREN. Over Gods *eed* hebben wij genoeg gezegd bij vers 4. Daar toonden wij, hoe de *eed*

tot bevestiging, die een einde is van alle *tegenspreking*, niet alleen onder de mensen allerbetamelijkt plaats heeft; maar hoe God Zelf Zich meermalen plechtig bij *ede* heeft willen verbinden, inzonderheid in het aandringen van Zijn beloften, teneinde de *erfgenamen der beloftenis des te overvloediger bewezen werd de onveranderlijkheid van Zijn raad*, en dus het geloof, meermalen aan vele bestrijdingen onderworpen zijnde, te vaster grondslag en te sterker vertroosting hebben zou.

3. ... bij Zich Zelf

Maar, dat opmerkelijk is: *de mensen zweren bij hun meerderen*, omdat hun woord dan te vaster is, wanneer het door het getuigenis, oordeel en gezag van een meerdere (namelijk van de *God der waarheid*) bekrachtigd wordt. Maar hoe kan GOD dan *zweren*? Daar Hij geen *meerdere* boven Zich heeft? PAULUS zal ons er licht in geven. *Dewijl God bij niemand die meerder was te zweren had, zo zwoer Hij bij Zichzelf*¹. Want Zijn Eigen *noodzakelijk bestaan, eeuwige waarheid, vlekkeloze heiligheid en onveranderlijke standvastigheid*, geven de *grootste klem aan Zijn woorden*. Hier vandaan dat de Heere hier ook zegt: IK HEB GEZWOREN BIJ MIJN HEILIGHEID.

4. ... en wel Zijn heiligheid

Van GODS HEILIGHEID breedvoerig hier te spreken is onnodig. Laat men er door verstaan, die vlekkeloze volmaaktheid waardoor God met de allerzuiverste liefde tot Zichzelf en al Zijn deugden dermate is aangedaan, dat Hij niet anders kan, dan alles, wat daarmee overeenstemt, beminnen, en integendeel alles wat daarmee zelfs in het minste

¹ Hebr. 6:13.

strijdt, haten en van voor Zijn ogen wegdoen. Een volmaaktheid, die, gelijk ze aan de *gehele Drie-eenheid* eigen is², hier bijzonder aan *God de Vader* wordt toegeschreven, als Die in Zijn *genadeverbond* en het *koninkrijk* van Zijn *Zoon de heiligheid* van de *Godheid* op een bijzonderste huishoudelijke wijze allerheerlijkst wilde staven. Daarom: *Heilige Vader*³. Waarom deze *heiligheid* hier met zeer veel grond herinnerd wordt, als de Heere van de plechtige staving van de eed van dit verbond melding maakt.

5. Wat dit ZWEREN BIJ ZIJN HEILIGHEID in het algemeen aanwijst

Wat nu aangaat GODS ZWEREN BIJ deze *heiligheid van Hem* (welke spreekwijze meermalen voorkomt⁴); in het algemeen zal het – even zoveel te kennen geven als het *zweren bij Zichzelf*, dat elders gevonden wordt⁵; aangezien *Gods heiligheid*, wegens de hoogste *eenvoudigheid* van Zijn *Wezen*, de *Heilige God Zelf* is. – En wel bepaald, dat Hij Zich op Zijn *heiligheid beroepen* had, en met de onveranderlijkheid van deze deugd in Hem Zijn beloften gestaafd; betuigende, dat zo waarlijk als Hij, ja, Hij alleen in de hoogste trap een *heilig God* was, zo waarlijk ook Zijn *Woord* bij de uitkomst zou standgrijpen; ja, zoverre, dat het even onmogelijk was, in Zijn beloften te feilen, als het onmogelijk was, dat Hij iets van Zijn *heiligheid* zou kunnen verzaken of verdonkeren. Dus komt het in het zakelijke overeen met die eed: *Zo waarachtig als ik leef, spreekt de HEERE: waarmee Hij te kennen geeft, dat Hij eerder zou ophouden een levende God te zijn, dan in Zijn beloften wankelen.*

6. Nadere bijzonderheden in deze betuiging

Men kan echter denken, dat er nog enige bijzondere redenen zijn, waarom God Zich meer op Zijn *heiligheid* in deze *staving van de eed* beroept, dan wel op Zijn *waarheid, goedheid, macht, wijsheid, leven*, enz. Men kan bijvoorbeeld als nadere redenen inbrengen:

A. Dat zo'n beroeping de naaste is, en de krachtigste, om een *eed* klem en geloofwaardig-

heid bij te zetten. Aangezien er niets tederder is dan het stuk van de *eed*, waarvan de minste krenking een allervreselijkste ontheiliging van God insluit, en de allergruwelijkste verzaking van Zijn *heilig bestaan* meevoert, die zo lijnrecht en onmiddellijk tot schending van dat *vlekkeloos Opperwezen* uitloopt, dat men niet zonder schrik aan de gevolgen daarvan zou kunnen denken. Wat geeft zo'n betuiging geen kracht aan deze goddelijke eedzwering?

B. Ten andere. Als GOD *zweert bij Zijn heiligheid*, dan vloeit er al het andere vanzelf in. Want, gelijk al *Gods deugden* onverdeeld één in God zijn, zo kunnen ze ook onmogelijk zonder Zijn *heiligheid* beschouwd worden, omdat deze zich verspreidt door al deze deugden heen.

C. Eindelijk. Men kan er bijvoegen, dat GOD in dit *verbond* van Hem de *heiliging van Zijn Naam* op de allerbijzonderste wijze in het oog had. Het grote doel was hier de verheerlijking van Zijn vlekkeloze deugden, de staving van Zijn hoogheid, in het midden van de uitlatingen van Zijn genade, de betoning van Zijn rechtvaardigheid midden onder de stralen van Zijn barmhartigheid, en het toppunt van Zijn eer en roem, om daarover van Zijn volk de eeuwige lof te ontvangen. Wat dit nu zo? Dan kon er, tot staving van Zijn toezeggingen, geen krachtiger verzekering gegeven worden, dan door deze *heiligheid van Hem* tot een *onderpand* te stellen; omdat Gods hoog en heilig oogmerk niet anders, dan door een getrouwe vervulling kon bereikt worden, nadat God eens dit *verbond* had opgericht. En ziet daar dan! *De Heere der heirscharen zal verhoogd worden door het recht, en God, Die heilig is, zal geheilgd worden door gerechtigheid.*

7. Hoe God EENS zo gezworen had

Wanneer nu deze *eedzwering* is gebeurd, hebben wij reeds bij vers 4 onderzocht. Alleen valt onze aandacht op die bepaling אָחַדְתִּי, *Ik heb EENS gezworen*. Wat dit juist zo niet op, dat Hij niet meer dan *eens* deze belofte en beëdiging vernieuwd had. Maar de Heere geeft er mee te kennen, de *waarheid, onherroepelijkheid* en *voile zekerheid* van deze *eed* van Hem. אָחַדְתִּי is hier, *eens vooral*. – Gelijk er niets onzekerder is, dan het woord van een *wispelturig mens*, die *heden zo, morgen geheel anders* gewoon is te spreken; zo is het integendeel aan de *waarheid*

² Jes. 6:3.

³ Joh. 17:11.

⁴ Amos 4:2.

⁵ Gen. 22:16.

bijzonder eigen, dat ze kortbondig, eenvoudig, en altijd *zichzelf gelijk* is. Mensen van beproefde trouw en oprechtheid zullen bij hun eens gegeven woord blijven, wat er ook gebeuren mag. Dat eens gezegd is, blijft gezegd, evenals *Pilatus* zei: *dat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven*. Hoe veel volkomener heeft dit dan plaats bij de *God der waarheid*, Die, hetgeen Hij eens betuigt of bezweert, in eeuwigheid niet kan noch zal veranderen. – Dus is dat *eenmaal* genoeg, om het gemoed gerust te stellen. Men behoeft geen *twee malen*. – Ik mag er met MUSCULUS⁶ wel bij vergelijken het zeggen van *Elihu*: *God spreekt eens of tweemaal*⁷. Het is waar, hij voegt er deze woorden bij: *doch men let daar niet op*. Maar dat komt van het *ongeloof* van de mens. Een ziel, die *gelovig* werkt, heeft aan *één woord* van de *God der waarheid* genoeg. Die mag met *David* zeggen: *God heeft ÉÉN DING* [liever *EENMAAL*] *gesproken, ik heb dit TWEEMAAL gehoord, dat de sterkte Godes is*⁸. *TWEEMAAL, eens* met het *oor, eens* met het *hart; eens* met het *verstand, eens* met het *geloof; eens* in de *belofte*, en nog *eens* in de *ondervinding*. Oneindig onderscheid tussen GOD en *ons! Één woord* van Hem, *één toezegging, één . &-: vrede!* is bij *God Zelf* zo onherroepelijk en zo onveranderlijk, als Zijn eeuwige eenvoudigheid zelf! Lage neerbuiging van de Oppermajesteit voor zulke nietige aardwormen!

8. ... en wel aan *David*

Of dit niet genoeg was: de Heere voegt er de nadrukkelijkheid van Zijn *eed* bij, door het verhaal van de *bekrchtiging* daarvan. Het was geweest: *ZO IK AAN DAVID LIEGE!* Dat hier in het *afschaduwend onderwerp* de *letterlijke David zelf*, en in het *afgeschaduwde zijn Tegenbeeld CHRISTUS* beoogd wordt, heeft gebleken bij vers 4 en 21. Beiden hier weer voorkomende als *hoofden* van hun *geslacht en zaad, de eerste wel lichamelijk, maar de Laatste geestelijk*. Dit zijn bekende zaken.

9. Wat LIEGEN aan *David* betekent

Het valt ook gemakkelijk te begrijpen, wat het zou zijn, zo *GOD AAN DAVID LOOG*. *Aan hem te liegen*, zou in het algemeen plaats hebben in een, hetzij gehele, of deelsgewijze *verbreking* van Zijn *beloften*, aan deze *David* toegezegd; door aan Hem of de zijnen te onthouden, hetgeen Hij hem zo klaar, nadrukkelijk en plechtig toegelegd had. Dat met een allersterkste uitdrukking, *LIEGEN*, wordt voorgedragen, omdat het geen plaats kon hebben zonder een opzettelijke, lichtvaardige, voorbedachte, en dus, volgens de onverbreekelijke natuurwet, die de *God der waarheid* tot haar Bron en hoogste Voorbeeld heeft, een *zeer schendige misdaad* zijn zou, geheel strijdig tegen *Gods natuur, Die niet liegen kan*⁹. Ja, Die tot een blijk van Zijn afkeer van die gruwel, *de leugensprekers verdoen zal*¹⁰.

10. Zo *IK* aan *David* liege, wat dit insluit

Van meerdere opmerkelijkheid is die spreekwijze, *ZO IK AAN DAVID LIEGE*. Ieder merkt dat de uitdrukking *onvolkomen* is. Wordende er alleen een *geval verondersteld*, zonder dat er het *slot*, het *besluit*, of de *uitkomst* van wordt aangewezen. Dit is in de Schrift niet ongewoon, vooral in *plechtige verzekeringen*, waarvan het *besluit* vanzelf zo klaar is, dat de woordelijke uitdrukking ervan niet eens nodig is, of ook, wanneer het *gevolg* van het *veronderstelde geval* zo *ongerijmd* of zo *schrikkelijk* in het oor zou klinken, dat de *uitspraak* daarvan tegen de *welgevoeglijkheid strijden* zou. Zo komt soortgelijke uitdrukking van *mensen* meermalen voor, gelijk van *Abraham*¹¹ enz., en van *God Zelf*¹². De eerbied voor dat Goddelijk Opperwezen verbiedt ons het besluit uit zulke veronderstellingen op te maken, ja, zelfs bijkans in onze gedachten te laten opkomen, dar Hij Zelf dit verzwijgt, om te tonen, hoe ongerijmd, hoe gruwelijk het zijn zou, iets dergelijks in Hem te veronderstellen, Hem toe te schrijven, of van Hem te verwachten. Dus is dit een verzekering, zo krachtig, dat er geen krachtiger door iemand kan bedacht worden.

11. Vers 37. *Zijn zaad zal tot in eeuwigheid zijn*

⁶ Com. in loc.

⁷ Job 33:14.

⁸ Psalm 62:10.

⁹ Tit. 1:2, enz.

¹⁰ Ps. 5:7.

¹¹ Gen. 14:23.

¹² Gelijk Jes. 62:8; Jer. 42:10; 44:26, enz.

Tot nadere verzekering geeft de *Verbondsgod* opnieuw een kort en krachtig begrip op van de inhoud van deze zo sterk beëdigde beloften, vers 37,38. En dat eerst in een *algemeen voorstel*, vers 37. ZIJN ZAAD ZAL IN EEUWIGHEID ZIJN, EN ZIJN TROON ZAL VOOR MIJ ZIJN GELIJK DE ZON. Het *eerste lid* van deze belofte is reeds tot tweemaal toe verklaard, namelijk vers 5 en 30, waarheen wij dus de lezer verwijzen.

12. En ZIJN TROON zal zijn

Wij spoeden ons tot het *tweede lid* van de belofte: EN ZIJN TROON ZAL VOOR MIJ ZIJN GELIJK DE ZON. Van die TROON, dat is het *lichamelijk koninkrijk* van de *letterlijke David*, en het *geestelijk* en *hemels koninkrijk* van de Tegenbeeldige, namelijk CHRISTUS, is ook reeds meermalen genoeg gezegd. Zie over vers 5 en 30. Dus moeten wij alleen de beloften dienaangaande inzien: HIJ ZAL VOOR MIJ ZIJN GELIJK DE ZON.

13. ... GELIJK DE ZON

Tevoren beloofde de Heere met soortgelijke toespeling: *Ik zal zijn troon zetten ALS DE DAGEN DER HEMELEN*. Thans wordt de toespeling ontleend van het voornaamste hemellicht, *de ZON*, die grote *vuurkloot*, die, midden in ons hemelgestel geplaatst, zijn schitterende glansen aan het gehele *planeetgestel* mededeelt. Die fakkel van de dag, die leidster van de tijd, die oceaan van licht en warmte, *dat heerschappij voerend grote licht*, dat dagelijks vuurbaken, en *kunstige meester* van *gezette tijden, dagen, en jaren*; dat gewone zinnebeeld van *heerlijkheid* en *heerschappij*. Gelijk Vader *Jakob* in *Jozefs droom* daarbij werd uitgebeeld¹³; en de joodse wereldlijke oppermacht ook onder deze afbeelding wel eens voorkomt¹⁴.

14. Zodanig wordt dan hier ook de *troon* van *David* en zijn *Tegenbeeld* CHRISTUS vertoond dat hij *zijn zal GELIJK DE ZON*.

A. De voornaamste reden is buiten twijfel hier ter plaatse, om de *bestendigheid* van deze *opperheerschappij* aan te wijzen, met reden vergeleken bij de vaste ordeningen van de *zon*, in betrekking op haar *licht* en invloeden op de *aarde*,

in de onveranderlijke bepalingen van *op-* en *ondergang*, zolang de wereld staat. Evenals *de dagen der hemelen* tot dat einde werden bijgebracht, vers 30. *Zo vast* derhalve, *zo geregeld* en *onveranderlijk* deze *ordeningen* van de *zon* van de *vierde dag van de wereld* tot de *jongste nacht van de wereld* zijn zullen, *zo vast, geregeld, onwrikbaar* zal deze *troon* zijn, als een *zon* in de geestelijke wereld van *Gods kerkgestel*, zolang dat duren moet. En in één woord, aan geen *wezenlijke veranderingen* of *wisselvalligheden* onderworpen. Dus zal het met één woord zeggen, een *altijddurendheid* van deze *heerschappij*. Een stuk, dat tevoren zeker door ons verklaard, en op verschillende onderwerpen, zowel *voor-* als *tegenbeeldige* is thuis gebracht. Waarom ik het niet verder uitbreid.

B. Dan, deze voorname reden van overeenkomst verbiedt ons niet, enige ondergeschikte redenen daarbij te voegen, die het hoofdstuk niet verzwakken, maar veeleer versterken. Temeer, omdat, als de Heere die *ene hoofdeden* geheel alleen bedoeld had, de volgende gelijkenis, van *de maan ontleend*, misschien overtoellig kon schijnen. Dus kan men hier toe brengen,

! . De *verhevenheid* en *hoogte*. Welke zeker in dat *grote hemellicht* zeer aanmerkelijk is, en niet weinig aan zijn *luister* en *heerlijkheid* bijzet. Een zaak waarvan een flauwe schemering zich vertoonde in *Davids verheven heerschappij*, maar die in CHRISTUS hoogverheven *rijksgebied* in volle kracht haar waarheid heeft, zijnde *Zijn majesteit gesteld boven de hemelen*¹⁵, en zelfs *ver boven alle hemelen, ver boven alle overheid, en macht, en kracht, en heerschappij, en alle naam die genaamd wordt, niet alleen in deze, maar ook in de toekomstige wereld, enz.*¹⁶.

". De *glans* en *majesteit*. Hiervan is de geschapen *zon* de heerlijkste zichtbare prent, die in ons gehele *hemelgestel* te vinden is. Maar, gelijk in het *voorbeeldende koninkrijk* van *David* voldoende blijken waren van koninklijke luister, om de *kerk* nog veel grotere dingen van het *Tegenbeeld* te doen verwachten, zo heeft de uitkomst dit ook in CHRISTUS' *heerlijk koninkrijk* derwijze betoond, dat al wat slechts ogen heeft, in de hemel en op aarde, daarop met verbazing schemeren moet, enz.

¹³ Gen. 37:9,10.

¹⁴ Joël 2:31; 3:15, enz.

¹⁵ Psalm 8:2.

¹⁶ Ef. 1:21.

#. De algemene *uitgestrektheid van bestuur*. Want, gelijk de *zoon* een *algemene heerschappij* voert in ons *gehele planeetgestel*, zo moest CHRISTUS' HEERSCHAPPIJ, (die door DAVIDS *troon* en gebied over het *gehele kerkgestel* van die tijd werd afgebeeld) zich *waarlijk alom* in voile kracht uitbreiden; en Hem *alle macht gegeven worden in de hemel en op aarde*¹⁷.

\$. De bijzondere *uitwerkselen*. De *krachtige zon*¹⁸ kon hier in een gevoeglijke afbeelding geven van de ongewone uitwerkselen van die *heerschappij*, die hier *David's troon* genaamd wordt. Hoewel zelfs het *afschaduwend onderwerp* hiervan in vele opzichten een aardse, hoewel daardoor onvolmaakte afbeelding had (nu niet uit te breiden), evenwel, men kan tenminste niet ontkennen, dat in het *afgebeelde*, CHRISTUS' TROON, dit in volle kracht plaats heeft. Dit is een *heerschappij* van het allerkrachtigste *licht*, om blinde duisterlingen te verlichten. – Een *heerschappij*, vol van krachtig *vuur* en *warmte*, tot koestering van ijskoude harten, om ze door de stralen van goddelijke liefde en genade te verwarmen, en in wederliefde te doen blaken. – Een *heerschappij* van *onfeilbaar bestuur*, vrij zekerder en onfeilbaarder nog, dan dat van de wereld- en tijd besturende *zon*. De Heere Christus draagt daarom bij uitnemendheid de erenaam van ἀρχηγός, *overste Leidsman*¹⁹, enz. – Laat men er bijvoegen, de *verkwikkende, vertroostende, vervrolijkende kracht* van de *zonnestrallen*; een levend zinnebeeld van de *lieflijke, troostrijke* en *vervrolijkende* uitwerkselen van CHRISTUS *genade heerschappij*²⁰, waarvan het *goed geen spijs of drank is, maar gerechtigheid, vrede, blijdschap door de Heilige Geest*²¹. En welke dergelijke dingen meer konden bijgebracht worden.

15. VOOR MIJ

Een aanmerking nog over dat bijgevoegde voor MIJ. Zo betuigt God de Vader dat deze *troon voor Hem zal zijn gelijk de zon*. Zeker niet slechts door een algemene vertegenwoordi-

ging, maar op de allerbijzonderste wijze, overeenkomstig de aanmerkelijkheid van het voorwerp, en het bijzonder belang dat de Heere er in wilde stellen. Dus kan men hierin vinden – een allerbijzonderste *tegenwoordigheid*, zelfs allernaast bij de Vader, daar toch CHRISTUS *troon* in volle kracht geplaatst is, zijnde Hij *gezet tot Zijn rechterhand in de hemel*. – VOOR MIJ, onder Mijn allernauwkeurigst *opzicht* en *bestel*, en gedurige *voorzorg*. Dus neemt *God de Vader* hiermee de verheerlijking en bevestiging van deze *troon* geheel voor Zijn rekening. – Eindelijk, VOOR MIJ, tot een verhoog van allerbijzonderst *genoe-gen, welbehagen*, en *verlustiging van de Vader* in de voorspoed, heerlijkheid en vastigheid van deze *troon*, als waarin Hij de luister van Zijn eeuwige wonderdeugden op het heerlijkst wilde ten toon spreiden. Al welke dingen daarom aan de aloude kerk in een flauwe schets geleerd werden door de nabijheid van de Heere, Zijn zorg voor, en welgevallen in dat koninkrijk, dat Hij aan *David* en zijn *huis* over Zijn volk te besturen had gegeven.

16. Verdeling van vers 38

Om er de kerk te krachtiger denkbeeld van te geven, voegt de Heere er nog een nadere verklaring en verzekering bij, vers 38. HIJ ZAL EEUWIGLIJK BEVESTIGD WORDEN GELIJK DE MAAN: EN DE GETUIGE IN DE HEMEL IS GETROUW. SELAH. Daar wij eerst weer een herhaalde verzekering hebben nopens de bestendigheid van deze koning en zijn troon, onder een ander zinnebeeld voorgesteld. En vervolgens een algemene bekrachtiging van al dit beloofde, door het verhoog van de geloofwaardigheid van hem, die er van getuigt; onder voorzichtige waarschuwing, opdat men het stuk niet verkeerd mocht opvatten.

17. Eerste lid, HIJ zal eeuwiglijk bevestigd worden

Eerst is het dan: HIJ ZAL EEUWIGLIJK BEVESTIGD WORDEN GELIJK DE MAAN. Het komt meest op hetzelfde uit, of men dit opvat van de *persoon*, aan wie deze *troon* beloofd was, of van zijn *troon* zelf. Tenminste is het zeker, dat het van *de persoon*, met betrekking tot zijn *troon* of *koninkrijk* gezegd wordt, en in die betrekking beloofd: HIJ ZAL EEUWIGLIJK BEVESTIGD WORDEN. Over welke *bevestiging* van dit

¹⁷ Matth. 28:18.

¹⁸ Notum hoc ad Solem alloquium: Ηλιου παγγουνας, κοσμουσ πνευμα, κοσμουσ δυναμικ, κοσμουσ φασ.

¹⁹ Hebr. 23:10; 12:2.

²⁰ Vergelijk Mal. 4:2.

²¹ Rom. 14:17.

rijksgebied, en wel לְעֵלָם, *eeuwiglijk*, in het voorgaande van dit dichtstuk reeds overvloedig genoeg is gehandeld, en aangewezen, in hoeverre dit in een flauwe afschaduwing op *Davids aardse troon* betrekkelijk moet gemaakt worden, maar in de krachtigste en volledigste zin alleen kan toegepast worden op *Christus' heerschappij* , zijnde een *eeuwige heerschappij* .

18. GELIJK DE MAAN

Dus zal onze opmerking naast moeten bepaald worden op de vergelijking hiervan bij de MAAN, dat *kleinere licht tot heerschappij des nachts* , hebbende, buiten verschillende bijzonderheden, dit gemeenschappelijk met de *zon* , dat ze ook haar *vaste en bepaalde ordeningen van stand en loop* heeft, van de vierde dag van de wereld tot aan de voleinding der eeuwen. Waarin de Schepper nooit wezenlijke veranderingen zal toelaten, hebbende *de maan gemaakt tot haar gezette tijden* ²².

A. Dit is wel de voornaamste hoofdreden, waarom die *troon* in zijn eeuwige bevestiging bij de *maan* wordt vergeleken. Dienende zo deze tweede prent tot een nieuwe bevestiging van hetgeen met de vorige verzekerd werd. Hoedanige vergelijking met ook bijkans vindt in Psalm 72:7, waar de *bloei van de rechtvaardigen en de veelheid van vrede* onder *CHRISTUS' koninkrijk* wordt *uitgestrekt, totdat de maan niet meer zij* . Dat is, tot na de jongste dag van de wereld toe, en dus tot in eeuwigheid.

B. Dan, mogelijk kan het bedenking geven, hoe het met de gevoeglijkheid van stijl is overeen te brengen, dat in die twee zinnebeelden het *mindere* , dat volgens de aard van een nadrukkelijke *opklimming (gradatio) voor* moest gaan, hier veeleer *volgt* . Omdat het zeker is, dat de *zon* een veel groter, heerlijker en volmaakter licht is dan de *maan* , die een duister lichaam is in zichzelf, ontlenende al haar licht van de *zon* . En daarenboven, wegens haar veelvuldige veranderingen wel eens een zinnebeeld *van veranderlijke dingen* ²³. Maar deze bedenking zal verdwijnen, wanneer wij het stuk dieper inzien; omdat wij er dan veeleer Gods wijsheid in zullen zien doorstralen, die in dit *tweede* , met opzet achteraan geplaatste *zinne-*

beeld van de *maan* , ons twee allerkrachtigste vertogen geeft van de heerlijke bestendigheid van *Christus' koninkrijk* .

! . *Vooreerst* , wanneer wij opmerken, dat de *maan* , niettegenstaande al haar gedurige veranderingen, evenwel *dezelfde is* , en *blijft* , en dus in haar schijnbare *onbestendigheid allerbestendigst* . Zij komt ons, ja, voor het oog, ongeregeld voor, dan *geheel duister* , dan slechts als een *halve vergulde ring* , dan *verder verlicht* , en vervolgens als een *geheel verlichte schijf* , waarop ze weer trapsgewijze afneemt, totdat ze voor een korte poos uit ons oog geheel verdwijnt. Maar deze veranderingen zijn niet *wezenlijk* in de *maan* , maar in *ons gezichtspunt* , betrekkelijk tot de verscheiden stand van *zon, maan* en *aardbol* . Terwijl de *maan* zelf altijd op haar ene halfmond door de *zon* beschenen wordt, uitgenomen de weinige maar geregelde *maansverduisteringen (eclipsen)* als de *aardbol* in een rechte lijn tussen de *zon* en de *maan* komt. Hoe heerlijk leert dit dan, dat *CHRISTUS' koninkrijk* , hoewel de vertoningen van zijn *glans* en *luister* menigmaal verminderen, ja, wel eens voor ons oog geheel verduisterd schijnen, evenwel daarom geen wezenlijke veranderingen noch verduisteringen ondergaat, maar altijd hetzelfde blijft. Terwijl het slechts *verandert* in de *uitlatingen naar buiten* , die soms *meerder* , soms *minder* gezien worden. Maar in een allergrootste *schijn* van *afnemings* is en blijft het *eeuwig hetzelfde* .

". *Ten tweede* , wanneer wij de *tijd* beschouwen, waarin de *maan* haar grootste heerlijkheid vertoont: het is *'s nachts* , wanneer de vervrolijkende *zon* van voor ons oog verdwenen is. Hoe heerlijk schildert dit dan af, de *heerlijkheid* en *bestendigheid* van *CHRISTUS' koninkrijk* , zelfs in de *donkerste nacht* de *grootste luister* zullende geven. In een *nacht van ellenden, rampen, smarten* ; in een *nacht van vervolgingen* ; in een *nacht* waarin *God Zijn lieflijk aangezicht* voor Zijn volk schijnt te *verbergen* , en als het er rondom *donker* uitziet. Ja, in de *nacht* van de *dood* , wanneer de levenslamp wordt uitgeblust. Dan openbaren zich de heerlijkheden van *CHRISTUS' rijksgebied* , en wordt de kracht en vastigheid van deze troon allerblijgbaarst in de volkomen zegepraal over de dood en de geweldenaar daarvan, en in de volle aanbrenging van leven en zaligheid voor de gelukkige onderdanen na dit leven.

²² Psalm 104:19.

²³ Vergelijk Openb. 12:1, enz.

19. Tweede lid. Letterlijk verklaard

Hierbij wordt nu tot besluit nog een nadere algemene verzekering gevoegd: EN DE GETUIGE IN DE HEMEL IS GETROUW. SELAH. Het onderwerp is hier **עֵד** de GETUIGE, dat is, hij die tot bevestiging van de gegeven verklaringen en gedane beloften op genoegzame gronden van geloofwaardigheid spreekt, en voor zijn getuigenis de zaak volkomen in het licht van de waarheid en buiten alle twijfel stelt. En wel **בַּשָּׁמַיִם** IN DE HEMEL. Over welk woord **שָׁמַיִם** reeds bij vers 7 gehandeld is, waarom alleen nader onderzoek gedaan moet worden, wie wij door *deze getuige* te verstaan hebben, – wat wij door **שָׁמַיִם** de *hemel* te verstaan hebben, – en eindelijk, hoe dat " , **בַּשָּׁמַיִם** IN de *hemel*, te vatten is? Of dit namelijk ziet op de plaats van zijn *verblijf*, dan wel op de plaats waar hij *getuigenis* geeft. Men ziet klaar genoeg, dat de eerste van deze vragen veel van de tweede afhangt, en daaruit al veel verklaard moet worden.

20. DE GETUIGE IN DE HEMEL, volgens de opvatting van sommigen

Sommigen verstaan door *deze getuige in de hemel* iets *stoffelijks*, dat alleen door *persoons-vertegenwoordiging* hier als een waar *persoon* zou voorgesteld worden. Gelijk meermalen gebeurt, in het bijzonder in *aanspraken* tot hemel en aarde²⁴, als zij tot *getuigen* geroepen worden²⁵, of opgewekt om *God te loven*²⁶, zich te *ontzetten*²⁷, enz. Dus brengen sommigen het tot de zojuist genoemde *maan*, ofwel *zon* en *maan* samen. Als was dit een nadere verzekering, dat zelfs de vaste *ordeningen* van *zon* en *maan* aan de *hemel* de sterke *getuigen* en *waarborgen* waren voor de vastigheid van de gedane beloften. Maar anderen, begrijpende dat dusdanige herhaling vrij onnodig en van weinig kracht zou zijn, hebben met meerdere glimp gedacht aan de *regenboog*, die God in de *wolken* tot een *teken* gesteld heeft in *Noachs* tijden. Wel in het algemeen tot verzekering voor de gehele aarde, dat zij nooit weer geheel door de

wateren zal overdekt worden²⁸, maar tevens voor de *kerk* in het bijzonder, dat ze op de *aarde* zal bevestigd blijven tot de *jongste dag*, zonder ooit door de *wateren* van *Gods toorn* of de *golven* van de *verdrukkingen* overstroomd te worden²⁹; zijnde dus ook een *teken* van het *eeuwig verbond* in *Christus* met de uitverkorenen opgericht. Waarom onder de merkwaardigheden van die *troon*, die *Johannes* in de *hemel* zag, ook dit was: *een regenboog rondom de troon*³⁰.

21. Bedenkingen daartegen

Ik vind echter zoveel grond niet, om dit zo *onpersoonlijk* te vatten, omdat mij dunkt, dat noch het ene noch het andere klem genoeg heeft tot meerdere aandrang van hetgeen in het vorige verklaard en beloofd was. Want die geschapen wezens, de *zon*, *maan*, *regenboog* hebben eigenlijk in zichzelf die *kracht* niet, om een genoegzame en voldingende *vastigheid* aan het *geloof* te geven. En al de *kracht*, die het *geloof* daarvan ontvangt, vloeit niet uit die onderwerpen zelf, maar uit hoger gezag en geloofwaardigheid van een *meerdere* onfeilbare en daardoor *voldingende getuige*. Men zal ook bezwaarlijk een voorbeeld in de gehele Schrift kunnen vinden, daar de Heilige Geest zo'n weg zou inslaan, om het *geloof* door zulke middelen onwrikbaar vast te zetten. – Het schijnt daarenboven niet te denken, dat de Heilige Geest, sprekende van die geschapen wezens in zodanige betrekking, Zich juist zo duister zou hebben uitgedrukt. Omdat men, eenvoudig deze woorden lezende, ten eerste veel hoger verplicht wordt te denken. Ik ga met opzet niet verder; anders zou ik nog in bedenking kunnen geven, of de *regenboog*, uit kracht van de goddelijke instelling tot een *teken* geschikt, niet allereerst en voornamelijk een teken voor de *gehele aarde* is, met opzicht op haar bewaring van een algemene watervloed, en dan eerst in een verdere ruimere zin, en meest bij *zinnebeeldige toespeling*, een *teken* van het *genadeverbond* genoemd wordt? Evenals de *bewaring van de aarde* voor een *watervloed* bij *zinnebeeldige toespeling* tot de *bewaring van de kerk* wordt overgebracht.

²⁴ Deut. 32:1.

²⁵ Jes. 1:2.

²⁶ Psalm 148:4.

²⁷ Jer. 2:12.

²⁸ Gen. 9:9-17.

²⁹ Jes. 54:9.

³⁰ Openb. 4:3.

22. Gevoeglijker toepassing van deze benaming

Oneindig welvoeglijker, krachtiger, en gepaster op het oogmerk van deze verklaring, die tot verzekering van de kerk hoofdzakelijk ingericht is, om haar alle twijfel te benemen, komt mij voor, dat wij aan een *persoonlijke getuige* moeten denken, en wel een *hemelse*, die meer dan een bloot schepsel is. In het kort, een GODDELIJKE GETUIGE. – Dit komt allernaast overeen met de kracht van de gehele betuiging. Aangezien zo iemand in volle kracht de GETUIGE genoemd kan worden, *de Getuige IN DE HEMEL*; en de GETROUWE *Getuige*. – Ook dient dit allerkrachtigst tot het oogmerk, om namelijk de *kerk* de sterkste verzekering te geven, dat al het *beloofde* volkomen *ja* en *amen* was. Want wie kan een *goddelijke Getuige* langer mistrouwen? Op zo iemand kan ook alleen het *geloof* zien en zich gronden, als hetgeen op geen bloot getuigenis van schepselen rusten kan, maar alleen op *goddelijk getuigenis*³¹. – En dit komt ook met de stijl van de Heilige Schrift overeen, waarin de *vastigheid* van het *geloof* wordt aangedrongen door het vertoog van de *goddelijkheid* van het *getuigenis*, dat *God, Die niet liegen kan, beloofd heeft*³². Waarom *Johannes*, als hij het geloof wil verzekeren van die waarheid, dat *Jesus* zowel gekomen is, om ons gelijk *door water* te reinigen tot de gehoorzaamheid van *Gods geboden*, als om ons door *bloed* te wassen van de *schuld* van de *zonde*; met zoveel klem zegt: *want Drie zijn er DIE GETUIGEN IN DE HEMEL*, enz.³³, daar wij ook dus, als hier, tot *Getuigen in de hemel* geweest worden.

23. Op CHRISTUS

En, hoewel men dan ook hier in het algemeen kan denken aan de gehele *Drie-eenheid*, die in het *enkelvoudig* als een *Getuige* aangemerkt kan worden, omdat *deze drie één zijn*; denk ik echter, dat wij in het bijzonder het oog op de *Zoon van God*, de *Heere JESUS CHRISTUS* vestigen mogen. Temeer – omdat Hij meermalen als een GETROUWE GETUIGE wordt voorgedragen, gelijk in Openb. 1:14, vergelijk met Jes. 5:4. Welke erenaam van GETUIGE Hem ook toekomt, wegens

Zijn *ambt*, bestaande in te *getuigen*, in het bijzonder van *Gods genaderaad* en *wil* tot verlossing van de *uitverkoren zondaren*. Gelijk wij ook menen, dat Hij als de *sprekende Persoon* in dit dichtstuk voorkomt. – Dat, vergeleken zijnde met de inhoud van deze beloften, hier te geschikter plaats zal vinden; omdat, gesteld zijnde dat Hij *Zelf* hier de *beloften* uitspreekt, het juist ten hoogste nodig was, aan lezer en hoorder verzekering te geven, dat ze met geen *feilbaar mens* te doen hadden, maar met zo Iemand, Die wegens Zijn bestaan en hoedanigheid volkomen geloof verdiende, ja, met gezag geloof kon vorderen. Waartoe die tweeërlei nadere beschrijving krachtig dient, dat Hij – een *Getuige in DE HEMEL is* – en wel zo'n *Getuige*, die GETROUW is.

24. ... Die in volle kracht zo genoemd mag worden

Hij noemt Zich dan een *Getuige in DE HEMEL*. Dit ziet niet op de plaats, waar Hij *getuigenis* geeft. Want die plaats is eigenlijk hier *op aarde*, bij de *mensen*, daar men *door geloof* wandelt. Nee! Het ziet op Zijn heerlijk verblijf, Zijn *woonstede*, en strekt om ons meer dan *menselijke* denkbeelden van Hem in te boezemen. Met één woord, het wijst ons de *goddelijkheid van Zijn Persoon* aan, als hebbende *de hemel* tot Zijn *troon*, en zullende naar Zijn *goddelijke heerlijkheid* en *overalometgenwoordigheid* dat behouden; zelfs dan, wanneer Hij als de *Zoon des mensen* en *Davids Zaad* in een aangenomen *menselijke natuur* op *aarde* geopenbaard wordt, vanwaar Hij ook naar die natuur zou *opvaren* ten *hemel*, om te zitten als *verheerlijkt Godmens* aan de *rechterhand* van de *Vader* in de *hoogste hemelen*. Dus in volle kracht: de *Eniggeborene Die in de schoot des Vaders is*³⁴, en de *Heere uit de hemel*³⁵. – Dat immers ten sterkste dient, om Zijn getuigenis *kracht* te geven. Want *indien wij het getuigenis van mensen aannemen, het getuigenis Gods is meerder*³⁶. – Om gezag bij te zetten, en de verplichting *tot geloof* aan te dringen. *Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij ons onttrekken van Hem Die uit de hemel is*³⁷. – En om zo de bekommerde kerk alle *vooroordeel*

³¹ Joh. 3:33; 1 Joh. 5:6-9.

³² Tit. 1:2.

³³ 1 Joh. 5:7.

³⁴ Joh. 1:12.

³⁵ 1 Kor. 15:47.

³⁶ 1 Joh. 5:9.

³⁷ Hebr. 12:25.

te *benemen*, opdat ze niet met een angstvallige *David* in haasten zeggen mocht: *alle mensen zijn leugenaars*, maar gewillig met een *gehoorzaamheid van het geloof*, zich aan de *goddelijkheid* van zo'n *hemelse Getuige* onderwerpen, en in weerwil van alle *aardse* bekommernissen zich daarop *gerust verlaten*.

25. En juist daartoe dient ook de verzekering, die Hij geeft van Zijn *geloofwaardigheid*; zeggende: *de Getuige in de hemel IS GETROUW*. Waarmee dus wordt te kennen gegeven, dat men op Zijn woord en getuigenis volkomen staat kan, mag en moet maken, en zich ten volle gerust stellen, dat al deze beloften op haar tijd en op de nauwkeurigste wijze vervuld zullen worden. Omdat *Hij*, Die het getuigt, volkomen geloofwaardig is. Geen wonder. Want als een *hemelse* en *goddelijke Getuige* bezit Hij volkomen *onfeilbaarheid*, *goddelijke waarheid* en onloochenbare *trouw*. Waarom Hij genoemd wordt de *Heilige*, de *Waarachtige*, de *Amen*³⁸, enz. – Hij getuigt niet slechts van *horen zeggen* of op *onzekere gissingen*, maar van hetgeen Hij *gezien* en *bijgewoond* heeft, van de *eeuwige Vrederaad* af, waarin Hij naast de *Vader* in het nemen van die maatregelen werkzaam was³⁹. – Ja, in *Hem Zelf* is het sterkste fundament van vertrouwen, omdat *alle beloften Gods in Hem ja en amen zijn*⁴⁰. En – Hij bezit *macht*, *wijsheid*, *liefde* en *trouwhartigheid*, om ten goede van Zijn kerk dit alles op Zijn tijd daar te stelen; zijnde dus een *eeuwige Rotssteen*, *Wiens werk volkomen is*⁴¹.

26. Tijdigheid van deze verzekering

Hoe geschikt en tijdig deze verzekering hier aan het einde van al die grote beloften gevoegd wordt, kan met één opslag van het oog blijken, als men overweegt – de veelheid en grootheid van de beloften zelf, die bijkans aan het eindig verstand ongelooflijk moesten voorkomen, en daarom door allersterkste verzekeringen dienden bevestigd te worden. – Inzonderheid daar zich tot de uitvoering geen mogelijke middelen konden opdoen, anders dan een volstreekte goddelijke en allerwonderdadigste macht, oneindig de gedachten en vermogens

van eindige schepselen te boven gaande. – Temeer, omdat zich voor de kerk niet alleen geen de minste tekenen opdeden, om zich met een spoedige vervulling te vleien; maar zelfs naar ogenschijn alles daartegen strijdig was, en de toestand van tijden en zaken volstrekt naar de mens tegen de verwachting invloeg. – Dus schoot er geen bewijs over, dat kracht van overreding hebben kon, dan alleen het vertoog van de *getrouwheid* van Degene, Die dit *getuigenis* gaf, en voor de *waarheid* ervan instond. Welk bewijs voldoende is voor het *geloof*, dat genoegzame vastigheid heeft in de waarheid en trouw van Hem, Die de beloften doet, verklaart, aandringt, en Die op Zijn goddelijk Woord kan en moet gehoord en geloofd worden.

27. Kracht van het woord פֶּלֶא (hier ter plaatse)

Opdat men evenwel geen verkeerde begrippen maken mocht van de aard van deze beloften, en ze niet goed vattende, en ziende dat de uitkomst met de bevassing niet overeenstemde, daardoor in de gedachten vallen, dat dit *getuigenis* zijn waarheid verloren had, zo wordt er opnieuw voorzichtig een פֶּלֶא bij gedaan: SELAH. Over dat woord heb ik mijn gedachten reeds gezegd bij vers 5. En, na overweging van dit nieuwe voorbeeld, gelijk ook de twee die nog volgen zullen, word ik temeer daarin bevestigd, dat men (hoe men het ook in de letter afleidt of vertaald) er zakelijk in vindt een korte waarschuwing, om de lezer of hoorder in zijn opvattingen en gemoedsbewegingen omtrent het verhandelde te besturen, teneinde hij geen verkeerde begrippen van de zaak vormen zou, en daardoor van het spoor geraken. Immers zo'n waarschuwing kwam hierboven alles te pas, daar zo'n menigte van de allergrootste beloften bijeen gebracht waren, rakende *Davids zaad* en *troon*, en de heerlijkheid en bestendigheid van die heerschappij, aangebonden door Gods Eigen *verbondseed*, onder verpanding van Zijn Eigen deugden en heiligheid voor de vervulling; met eindelijke verklaring van de goddelijke *trouw* van de *hemelse Getuige*. Hoe gemakkelijk nu kon hiervan een verkeerde bevassing gemaakt worden, en de beloften, rakende *Davids geestelijke troon* en *hemelse heerschappij* van CHRISTUS, op een vleselijke wijze opgevat, waaraan toch het gros van het jodendom al vroeg vast was. Gelijk zelfs bleek in JEZUS' *apostelen* en *discipelen* bij Zijn

³⁸ Openb. 3:7,14.

³⁹ Joh. 7:14,23,26,38,56, enz.

⁴⁰ 2 Kor. 1:20.

⁴¹ Deut. 32:4; Jes. 26:4.

verkering op aarde. En dit begrip, gelijk het vlak aanliep tegen het oogmerk van Gods beloften, kon niet anders dan ten uiterste nadelig zijn voor *het geloof*; wanneer men zag, dat die *aardse heerschappij* van *Davids huis*, in plaats van opgebouwd en bevestigd te worden, deerlijk werd verbroken en teniet gemaakt. Gelijk de *klachten*, in de aanstonds volgende verzen voldoende zullen uitwijzen. Om dan zulke verkeerde bevattingen zelfs onder de drift van het horen of lezen te stuiten, en de gemoederen tot geschikter denkbeelden te richten, kan dit *Selah* weer tot een behoedmiddel strekken. Waardoor de Geest te kennen geeft, dat men die beloften niet op een aardse wijze vatten moet; maar zich haar aard herinneren, en de wijze en tijd van haar vervulling afwachten, overeenkomstig Gods weg omtrent Zijn kerk, en hetgeen tot wezenlijk behoud van de leden strekken kon. Gaande daar vast op, dat de Heere ze op zo'n wijze en tijd zou ten uitvoer brengen, als het nodig was. Al liep dan alles naar het uitwendige dwars daar tegenaan. Zijnde toch *de Getuige in de hemel getrouw*. Al scheen het tegendeel in het vleeselijk oog te blijken.

28. Leringen

Uit een ruim veld van nuttige leringen valt ons oog op enige van de voornaamste

A. Wat is er geen *rijkdom van goddelijke beloften in Christus* voor de kerk, en voor allen die zich onder dat *koninkrijk* willen begeven te vinden! Onze heilige Spreker kan Zich nauwelijks verzadigen, in het ophalen en herhalen ervan! Node schijnt Hij aan dit verhaal een einde te maken. – Wat is dan de ongelovige mens niet dwaas, en hoe onverantwoordelijk handelt hij niet, met zo'n rijkdom van goddelijke aanbiedingen en geschenken te versmaden! Hoe verkeerd handelen niet zulke kleingelovige en bekommerde zielen, met in zulke velden, beemden, paradijzen meest altijd even schraal, mager, treurig, onzeker te blijven! Daar de Heere door Zijn Geest onvermoeid werkt, om ze tot volle verlustiging te brengen; waarom arbeiden zij er zo tegen aan! Laat ze moed grijpen! Bij Hem is *volheid! Hij geeft de moeden kracht!* – En verder, welke dankerkentenis kan voor een verlichte en gelovige ziel te overvloedig en te vurig zijn, om zo'n weldadige en getrouwe God toe te brengen! Enz.

B. *God buigt Zich zo laag voor Zijn volk neer, dat er nauwelijks begrip van te maken is.* Omdat wij, (hoezeer ook verplicht, een enkel woord van God zonder een ogenblik dralen te geloven) zo ongelovig zijn, dat wij nauwelijks ergens op durven staat maken, komt God eindelijk zover, als Hij kan. En doet er een eed op, *bij Zijn Eigen heiligheid, zo Ik aan David liege!* Laat Paulus' eigen taal ons leren, waar het Gods volk toe dienen moet, Hebr. 6:11-19.

C. *De banden van het verbond tussen God en Zijn volk zijn allerheiligst en onverbreekelijk.* God heeft Zijn beloften op Zijn *heiligheid* bezworen. Dus is er van Zijn kant onmogelijk breken aan. Gods verbondelingen, die onder de *eed* en het *verbond* gebracht zijn, moeten dan daar op *vertrouwende* zijn. Maar dat ze zich dan ook benaarstigen, om, hoe gebrekkig ook, evenwel hartelijk en vurig te zijn in hun *verbondstrouw*. En dat ze vrij gedenken, hoe lelijk het voor bondgenoten is, *ontrouw* te zijn, daar God met Zijn Eigen voorbeeld toont, wat een afgrijselijk ding het zou zijn te denken, dat Hij Zijn verbond en eed vergeten, en daarin Zijn *heiligheid* verzaken en een *leugenaar* zou zijn!

D. *God wil dat wij de allerheerlijkste gedachten van Christus' koninkrijk maken.* Hier treffen wij weer geen mindere vergelijking aan, dan die bij de hemellichten *zon* en *maan*. Wat een hemelse verhevenheid en luister spelt dat niet! Maar onder anderen moet dit ook invloed hebben op CHRISTUS' *onderdanen*, om hun gedachten, begeerten en belangen boven het aardse te verheffen, en te *bedenken en te zoeken de dingen die boven zijn*. Ja, om zich te benaarstigen tot een hemelse glans en zuiverheid van heiligheid. Teneinde van hen gezegd wordt: *Wie is zij, die er uitziet als de dageraad, schoon, gelijk de maan, zuiver als de zon, schrikkelijk als slagorden met banieren?*⁴²

E. *Schoon het geloof niet steunt op en algemene gronden van zekerheid, heeft het echter de sterkste en eenvoudigste gronden.* Ja, zulke, die nog van veel groter zekerheid zijn, dan alle andere. Het *geloof* mist de bewijsredenen, die de *wijsbegeerte* heeft uit vaste proeven, de *meetkunde* uit vaste berekeningen, de *redeneerkunde* uit bondige redeneringen, enz. Het moet dingen *geloven*, die het vernuft verre te boven gaan, die

⁴² Hoogl. 6:10.

onder de zinnen niet vallen, die menigmaal geen verband met de tweede oorzaken hebben, en waarvan men de uitkomst nog in het geheel niet ziet. Maar dit alles wordt rijkelijk vervuld, door sterkere gronden, die men aan de zijde van de *Belover* en *Getuige* vindt. *De Getuige in de hemel is getrouw. JEZUS CHRISTUS, de Getuige van deze dingen, bezit goddelijke onfeilbaarheid en ongekreukte trouw.* Dit is een genoegzame grond, om op Zijn woord staat te maken. Want wie kan ongerust zijn, als een *goddelijk Persoon* voor de *waarheid* en *trouw* instaat? Zoveel oneer Hem dan door het *ongeloof* wordt aangedaan, zo betamelijk is het, blindelings Zijn Woord aan te nemen, en zonder verder te vragen, *hoe kan dit geschieden?* de uitkomst aan Hem aan te bevelen. *Die Zijn getuigenis heeft aangenomen, die heeft verzegeld dat God waarachtig is*⁴³.

⁴³ Joh. 3:33.

Vers 39 tot 46

ואתה זנחת ותמאס התעברת עִם־מִשִׁיחֶךָ:	Maar Gij hebt hem verstoten en verworpen; Gij zijt verbolgen geworden tegen Uw gezalfde.
נִאֲרְתָה בְרִית עֲבֹדְךָ חֲלַלְתָּ לָאָרֶץ נֹדָו:	Gij hebt het verbond Uws knechts te niet gedaan; Gij hebt zijn kroon ontheiligd tegen de aarde.
פָּרַצְתָּ כָּל־גְּדֵרֹתָיו שָׁמַת מִבְּעָרָיו מִתְּתָה:	Gij hebt al zijn muren doorgebroken; Gij hebt zijn vestingen nedergeworpen.
שָׁסְאוּ כָּל־עֲבָרֵי דַרְךָ הִיָּה הַרְפָּה לְשֹׁכְנָיו:	Allen, die den weg voorbijgingen, hebben hem beroofd; zijn naburen is hij tot een smaad geweest.
הִרְיֹמוֹת יָמָיו צָרִיו הִשְׁמַתָּ כָּל־אֹיְבָיו:	Gij hebt de rechterhand zijner wederpartijders verhoogd; Gij hebt al zijn vijanden verblijd.
אֲרִיתְשִׁיב עֹד חֲרָבוֹ וְלֹא הִקְמַתוּ כְּמִלְחָמָה:	Gij hebt ook de scherpte zijns zwaards omgekeerd, en hebt hem niet staande gehouden in den strijd.
הִשְׁבַּת מִשְׁהָרוֹ וְכִסְאוֹ לָאָרֶץ מִגְדָּתָה:	Gij hebt zijn schoonheid doen ophouden; en Gij hebt zijn troon ter aarde nedergestoten.
הִקְצַרְתָּ יָמָיו עֲלוֹמָיו הִעֲטִיתָ עָלָיו בּוֹשָׁה סֶלָה:	Gij hebt de dagen zijner jeugd verkort; Gij hebt hem met schaamte overdekt. Sela.

1. Overgang tot vers 39-46

Nadat de heilige Spreker tot dusverre had uitgeweid in het alleraangenaamste verhaal van Gods heerlijke en menigvuldige beloften, rakende de *luister en bestendigheid* van Davids huis en troon, zullen wij Hem thans eensklaps van toon horen veranderen, en in plaats van zegezangen *klaagliederen, zuchtingen* en *wee* horen uitboezemen. Beklagende op een hartbrekende wijze het jammerlijk en onherstelbaar verval, dat Davids aardse stamhuis en koninklijke heerschappij was overkomen. Waaruit, naar de mens, een gehele omkering van Gods verbond scheen opgemaakt te moeten worden, en alle hoop vervlogen, van ooit een heuglijke uitkomst te zullen ontmoeten. Schoon evenwel in het vervolg blijken zal, dat deze zwarigheid alleen naar de mens zo groot leek, omdat men van achteren zal zien, dat God ondanks dat nog algenoegzaam en getrouw bleef, Zijn verbond gedenkende, en niet zullende aflaten te tonen, dat Hij, in gelovige gebeden ernstig gezocht zijnde, op Zijn tijd het licht uit de duisternis kon en wilde opklaren, en op Zijn tijd de klachten van Zijn volk in een vrolijke juichtoon veranderen.

2. Voorafgaande aanmerkingen

Omtrent deze klachten over dit zware verval, vervat in vers 39-46, merken wij kort vooraf deze dingen aan:

A. Ten opzichte van de klachten zelf:

! . Dat ze recht het tegengestelde van het voorgaande in de letter behelzen. Waarom ze ook in die tegenstrijdigheid door de letter & gevoegd worden onmiddellijk achter al de voorgaande beloften. Dus valt hij als plotseling uit de hoogte van verwachting (zoals het schijnt) in de diepte van ellende, neer, en uit het aangenaamste licht in een nare duisternis. Overeenkomstig het merkkelijk verschil van zaken, en de spoedige overrompeling door dit rampgeval, dat daardoor temeer moest treffen, naarmate het in vele opzichten daar was, eer men er op dacht, en dus een haastig verderf kon genaamd worden.

". Dat ze daarom ook in zeer treffende uitdrukkingen worden voorgesteld. Als gaande niet slechts over gewone deelsgewijze rampen, of tussenvallende taningen van licht, door voorbijdrijvende wolken, voor een korte tijd verdonkerd, en temet weer opklarende. Maar over zulke ellenden, die allerzwaarst en geheel onherstelbaar waren. Te weten, wat het uitwendige aangaat. Dit zal men in bijkans al de uitdrukkingen vinden, die hier tot verzwaring van het geval bijeen gezet worden. Hetgeen in de toepassing op het rechte onderwerp nauwkeurig zal dienen in acht genomen te worden, en niet weinig licht daaraan geven, zoals wij bij de uitkomst zien zullen.

B. Eindelijk, in opzicht van de *Spreker*, in Wiens mond deze klachten voorkomen. Daarom trent vinden wij geen reden, om van ons eens gestelde ontwerp af te gaan, en hier een andere persoon dan in het vorige als sprekende te begrijpen. En minst van allen kan het ons behagen, hetgeen men bij A. ESRA vindt: dat hier de *vijanden* van *Gods volk* sprekende zouden ingevoerd worden, verwijtende met deze sterke uitdrukkingen aan *God* Zijn ontrouw, wegens het verbreken van Zijn verbond; ofwel *Gods Eigen volk* beschimpende wegens de dwaasheid van hun vertrouwen, dat ze op hun *God* gesteld hadden.

Zulke en dergelijke opvattingen spruiten uit een zeer groot misverstand omtrent het oogmerk, waartoe deze klachten ingericht worden. Welk oogmerk wij het beste zullen vatten, als we eerst elk van de bijzondere stukken van dit beklag aandachtig zullen overwogen hebben. Wanneer wij met weinig omslag zullen kunnen tonen, hoe deze harttreffende betuigingen zeer goed voegen in de mond van HEM, Die Zijn kerk niet alleen in dit gehele dichtstuk *onderwijst*, maar ook derwijze in haar uiterlijke rampen en verdrietelijkheden deelneemt, dat Hij haar eigen klachten voor haar in de mond neemt, en van harentwege in alle verzwarende omstandigheden aan de *Vader* voordraagt; niet uit een beginsel van ongeloof, of oogmerk om ze temeer daarin te slingeren, maar om door het aandringen van haar ellenden en noden des te krachtiger op een spoedige en heuglijke uitkomst aan te houden. Welke post de Heere JESUS CHRISTUS buiten alle twijfel voor haar waarneemt, en daardoor haar uitredding voorzeker bevordert.

3. Overgang tot de verklaring van vers 39

Laten we dan terzake komen. Wij vinden hier allereerst een allerbitterste klacht over *Gods* allergestengste handelwijze met *David's huis* en troon, in het algemeen voorgesteld, vers 39,40. En wel *eerst* met opzicht op *Gods allergestengste handel* zelf van *Gods zijde* aangemerkt, vers 39. *Daarna* met opzicht op het *bepaalde onderwerp*, waarin deze goddelijke handel zich had uitgelaten, vers 40. Het eerste in die woorden; MAAR GIJ HEBT VERSTOTEN EN VERWORPEN. GIJ ZIJT VERBOLGEN GEWORDEN TEGEN UW GEZALFDE. In welke woorden *Gods* handelwijze in haar gestrengheid tweezins vertoond wordt: *zakelijk* en

vormelijk. *Zakelijk*, als bestaande in een *verstoting* en *verwerping*. *Vormelijk*, als behelzende zodanige *verstoting* enz., die van de hevigste uitlatingen van *Zijn toorn tegen Zijn gezalfde* vergezeld ging.

4. Aanspraak aan God אֱתֵךָ גִּי

Hier valt onze aanmerking allereerst op de *Oorzaak*, aan Welke de Klager dit onheil toeschrijft., en zelfs een begin van Zijn klachten daarvan maakt. אֱתֵךָ גִּי. Waardoor Hij dezelfde JEHOVAH beoogt, Die Hij tevoren sprekende had ingevoerd, en dat met zo lieflijke en heuglijke taal, en zoveel vertogen van Zijn waarheid, goedheid, trouw en onveranderlijkheid. Maar Die nu, helaas! naar ogenschijn een geheel andere weg heeft ingeslagen, en bittere dingen tegen Zijn gunsteling schrijft. Waarlijk een droevige omkeer! “Gij! Grootmachtige Verbondsgod! Die zo krachtig het vertrouwen van Uw volk wilde vestigen, en hun verwachting zo sterk aanzetten. Dan, Die nu, zoals het schijnt, de deur voor hen toesluit, zodat alle hoop, naar de mens, als geheel vervlogen lijkt!”, enz. – Men moet dit niet opvatten als een onbetamelijke beschuldiging tegen God, hoedanig het ongeloof pleegt te maken. In een goede en godvruchtige zin mocht zo’n gestrengte handelwijze aan God worden toegeschreven. – Niet zo, alsof de *verdienende oorzaken*, de *zonden* van *David's huis*, zouden worden voorbijgezien. – Ook niet, alsof er geen *middelen* of *werktuigen* in *Gods* hand gediend hadden, om deze oordelen uit te voeren. – Ja, zelfs niet, alsof het gedrag van die *smadende vijanden*, die in het vervolg als berokkennaars van deze onheilen voorkomen, daarmee verschoond zouden worden. – Maar omdat evenwel GOD in Zijn voorzienigheid deze onheilen *toeliet* en *bestuurde*, en Zelf deze goddeloze vijanden als *tuchtroeden* in Zijn hand gebruikte, om *David's* zondige *nakomelingen*, en met hen het weerspannige *volk* te kastijden. Zodat, hoewel de *roeden zelf ondeugend waren*, echter de *tuchtelingen* daarmee *goed, rechtvaardig, heilzaam*. Zullende intussen die *roeden*, na afgeslagen te zijn, op haar tijd in het vuur geworpen worden. Trouwens, de Heere eigent zulke dingen aan Zichzelf toe: *zal er een kwaad in de stad zijn, dat de Heere niet doet?*¹. Als

¹ Amos 3:6.

God oordelen voorspelt, is het: *Ik breng en kwaad*². *Babels koning* wordt daarom vergeleken bij een *bijl* en *zaag in Gods hand*³. De kerk erkende het in *Babels* gevangenis: *Wie zegt wat, hetwelk geschiedt, zo het de Heere niet beveelt? Gaat niet uit den mond des Allerhoogsten het kwade en het goede?*⁴

5. Voorwerpen van deze verwoesting en verwerping

Onze andere aanmerking valt op het *voorwerp*, waarvan de *verstoting* en *verwerping* hier beklaagd wordt. Dit wordt in het *eerste lid* van dit *vers* niet uitgedrukt, maar in het *tweede lid* en *vervolg*, alsmede uit de toestand van de *belanghebbende personen* kan dit genoeg blijken. – Laat men naast en hoofdzakelijk denken aan *Gods gezalfde*, *Gods knecht*, wie de *kroon* op het hoofd gezet was, maar nu smadelijk ter aarde geworpen. Dus behoeft men hier geen ogenblik in het onzekere te staan, maar wordt vanzelf gewezen tot de *letterlijke David*, aan wie God allereerst deze heuglijke beloften gedaan en bezworen had, en op wie de hier vermelde omschrijvingen van *Gods gezalfde* en *knecht* in nadruk pasten. Zo echter, dat hij als *stamvader* en *hoofd* van zijn *familie* in zijn *nakomelingen* wordt aangemerkt. Want, gelijk de *zegen*, die God over zijn *kinderen* beloofde te zullen brengen, een *zegen* was, waarmee hij als *stamvader* in zijn *geslacht* gezegend werd, zo was de *slag*, die hier zijn *huis* overkwam, een *slag*, die hem als *stamvader* in zijn *geslacht* gegeven werd. Dat zeker de grootheid van deze ramp niet weinig vermeerderde. – Temeer, als men aanmerkt hoe sterk deze *slag* ook het gehele *onderhorige volk* trof, die wel degelijk het grootste belang hierbij hadden. Zijnde dit *ongeval* van *Davids huis* een ongeval, waarin de *gehele natie* deelde, gelijk de *leden* delen in de ongesteldheden van het *hoofd*. Zodat men dit vrij mag aanmerken als een *algemeen nationaal onheil*, waarin geheel *Israël* betrokken was. Ja, dat door de *kerk* van die tijden allerzwaarst moest worden aangezien, van welken de *hoop* op grotere zaken door deze ondergang van *Davids huis* geheel scheen afgesneden en vervlogen.

² Jer. 4:6; 6:19; 45:5, enz.

³ Jes. 10:15.

⁴ Klaagl. 3:37,38.

6. GIJ HEBT VERSTOTEN

De gestrengheid van Gods handel wordt in het zakelijke door twee woorden uitgedrukt, waarvan het *eerste* de *geweldigheid*, en het *tweede* de *volstrektheid* van dat oordeel aanwijst. Eerst is het: **גִּיְהֵבְתָּ** GIJ HEBT VERSTOTEN. Men behoeft niet veel woorden, om de zin van deze klacht te vatten. De Spreker drukt ermee uit, de smadelijke en grammoedige *afzwering* en *uitstoting van voor Gods aangezicht*, waardoor deze voormaals begunstigde verhinderd werd voortaan met vrijmoedigheid daar te verkeren, en deel te hebben aan de uitlatingen van de goddelijke gunst en vruchten van Zijn liefderijke nabijheid. Evenals een *onwaardige huisvrouw* door haar *man* verstoten wordt, of een *onechte* of *ontaarde zoon* door zijn *vader* uit het *huis* en de *erfenis*, of een *onnuttige* en *ontrouw dienstknecht* door zijn *heer*, of ook een *gehate* en *ontrouwe hoveling* door de *vorst* *verstoten* wordt uit zijn *hof*, *gunst*, *aanzien*, *ereambten*, enz. Zulke ongevallen zijn zeer smartelijk, wanneer *mensen* die van *mensen* moeten ondergaan. Hoeveel te zwaarder is dan zo'n ramp niet, wanneer *God Zelf* Zijn *gunstgenoten* zo *verstoet*! Oorzaak, dat de kerk daarover deerlijk klaagde, in een tijd van zware onderdrukkingen: *maar nu hebt Gij ons VERSTOTEN en te schande gemaakt, dewijl Gij met onze krijgshereinen niet uittrekt*⁵, enz. *Israël* had het onderzonden, eer het verlossing kreeg door *Davids* hand. *O God! Gij had ons verstoten, Gij had ons gescheurd, Gij zijt toornig geweest; keer weder tot ons*⁶. Een begunstigde *Asaf*, in zulke bange omstandigheden gebracht, was zeer benauwd voor de gevolgen. *Zal dan de Heere in eeuwigheden VERSTOTEN, en voortaan niet meer goedgunstig zijn?* enz.⁷ Nu, zo'n jammerlijk onheil was ook aan *Davids koninklijk huis*, en daarin aan al de onderhorigen, door Gods aanbiddeljk gericht overkomen.

7. ... EN VERWORPEN

Zoveel te zwaarder en smartelijker, wegens de *volstrektheid* van deze *verstoting*, tot

⁵ Ps. 44:10.

⁶ Psalm 60:3.

⁷ Psalm 72:8.

VERWERPING toe uitlopende. וְתִקְחֶנּוּ. – Het woord geeft te kennen een *verachtelijke, geweldige en gehele teruggedrijving*, waardoor God ten enenmale de uitlatingen van Zijn liefdegunst en voorzorg onttrok, en daardoor alle hoop, heil en heul voortaan ontrukte aan deze ongelukkige voorwerpen; welke zo als ballingen van Gods aangezicht verdreven, ellendig moesten omzwerfen, zonder uitzicht op herstel of wederaanneming. het was hier eveneens gegaan als de priesters, die van hun *ambt* door God met *verachting* werden *ontzet*, dat een *verwerping* genoemd wordt, Hos. 4:6. En drie dingen liepen erin samen: – de aller uitdrukkelijkste *afzetting* van *ambt* en *eer*, – de uiterste *smadelijkheid*, en te *schande making*, – en de volstrektste *onmogelijkheid*, om ooit weer hersteld te worden. God had, om zo te spreken, van hen gezegd: *drijf ze weg van Mijn aangezicht, en laat ze uitgaan*⁸. – Dat in zijn *volstrektheid voor het toekomstige* te nadrukkelijker wordt vertoond door die buiging in de *toekomstige tijd*, וְתִקְחֶנּוּ, alsof er stond, *en Gij hebt voortaan, of voor het toekomstige, dat is, voor altijd verworpen*.

8. Zwaarte van dit onheil

O deerlijk onheil! Wel waard, om met hete tranen bitter beweend te worden! Inzonderheid, als men let op het grote onderscheid tussen deze weg en Gods vorige beloften. God had beloofd: *Mijn hand zal met hem vast zijn*⁹, *en nu verstoot Hij hem!* De erenaam, aan Zijn gunsteling gegeven, was *9* (" *mijn uitverkorene*¹⁰, en ziet, hier is het: *Gij hebt hem verworpen*. Zware slag in zichzelf! Zwaarder omdat hij zo plotseling tegen alle verwachting gegeven werd! Allerzwaarst, omdat Gods Eigen Woord het tegendeel scheen verzekerd te hebben!

9. Blijk uit het vervolg

En was het dit nog alleen? Maar, als men de zaak in de grond beschouwt, dan moet dit nog smartelijker voorkomen. De *vorm* van deze goddelijke handel wijst dat uit. Men moest het niet aanmerken als een *verstoting* in het *uitwendige*,

daar de genegenheden dezelfde blijven, en het oogmerk alleen is, door een vaderlijke tuchtiging tot rede te brengen, om dan vervolgens opnieuw de uitlatingen van een onveranderlijke liefde te betonen. Nee! Het was een *verstoting* met het *hart*, in blakende *toorn*. *GIJ ZIJT VERBOLGEN GEWORDEN TEGEN UW GEZALFDE*.

10. GIJ ZIJT VERBOLGEN GEWORDEN

Het woord וְתִקְחֶנּוּ brengt, volgens zijn *oorsprong* en *buiging*, een *grote overloop* van toorn mee, die veroorzaakt zijnde door zware verongelijkingen en beledigingen, zich uitlaat in *zeer zware wraakoefeningen*. Dus wordt dit aan God toegeschreven, niet alsof er werkelijk in GOD een *veranderlijke, driftige, gemoedsberoerende gisting* vallen kon, gelijk onder de *mensen*, maar om te kennen te geven de blijken van Gods hooggaande *afkeer* over de zonden, die Hij, als *beledigingen* van Zijn hoogste *Majesteit*, niet *ongewroken* laten kan, maar op hun tijd thuis zoekt met zware *straf oefeningen*: die inzonderheid een *verbolgenheid*, en *overloop* van *grote toorn* mogen genaamd worden, wanneer ze zeer *zwaar, buitengewoon* en *langdurig* zijn. In welke zin Gods *toorn* meermalen bij een *overloop* van zulke dingen vergeleken wordt, die meer strekken om de *aarde* en het *mensdom* te *verschrikken* en *geweldig te verdelgen*; als bij zware *watervloeden*, *vreselijke stormwinden*, *ijselijk onweren*, *hagelbuien*, *dondervlagen*, *overlopende zwavel* en *vuurkolken*, enz.¹¹ Ontzaglijke vertoningen van de goddelijke *verbolgenheid*! Hoe naar en vreselijk zag het er dan niet uit met *Davids koninklijk huis*, en allen die daar belang bij hadden? In plaats van dat *suizen van een zachte stilte*, die strelende klanken, *Mijn goedertierenheid*, zoveel bulderende stormen en vervaarlijke donderslagen te moeten horen, en alom de verschrikkelijke tekens van een uiterste ongenade voor zich te zien, en in haar uitwerkselen te gevoelen.

11. ... TEGEN UW GEZALFDE

Zoveel te vreselijker, als men acht geeft op de betrekking, waarin dit voorwerp van ongenade bij God stond. *Gij zijt verbolgen geworden TEGEN*

⁸ Jer. 15:1.

⁹ Vers 22.

¹⁰ Vers 4.

¹¹ Psalm 42:8; 90:5; Nah. 1:3-6; Jer. 30:23, enz.

UW GEZALFDE. Over deze eretitel, in de *letter* aan David en in hem aan zijn *koninklijk nageslacht* eigen, heb ik overvloedig genoeg gehandeld, bij vers 21. Waarom ik thans alleen aanmerk, dat dit juist tot merkbare vergroting van dit heerlijk onheil dient; dat deze *overlopende verbolgenheid* van God niet op een *voorwerp* van *gewone*, maar van de *uitnemendste* en *allernaaste betrekking* was neergekomen. Een *gezalfd des Heeren* te zijn, spelde zo iemand, die het naaste zegel droeg van Gods *hoogste gunst, liefde, zorg, hulp, eerbewijzing*, en bracht een waarborg van *onschendbaarheid* mee: *tast MIJN GEZALFDEN* niet aan¹². En evenwel! Men ziet dit alles geheel omgekeerd – deze betrekkingen geheel uit het oog verloren – al die voorrechten, voorheen daaraan verknocht, vernietigd – het tegendeel ervan bij God heersende – en dat alles in een *overloop* van *verbolgenheid*, van welke de nagedachtenis zelfs vreselijk is. God stelt Zijn *naaste gunsteling*, het voorwerp van Zijn *liefdezorg*, Zijn *aanzienlijkste staatsdienaar* tot het voorwerp van Zijn *hittige wraak!* Hoe moet het de minderen dan vergaan? Laat men de klacht van de kerk ermee vergelijken: *de adem onzer neuzen, de gezalfd des HEEREN, is gevangen in hun groeven; van welken wij zeiden: Wij zullen onder zijn schaduw leven onder de heidenen!*¹³

12. Vers 40. Verdeling

Teneinde deze klacht niet als te zwaar werd aangemerkt, wordt nu nader aangewezen, het bepaalde stuk, waarin deze strenge handelwijze door God gehouden was: namelijk, in de *vernietiging* van Zijn *verbond*, en de ontzetting van Zijn *gunsteling* van de *kroon*, vers 40. GIJ HEBT HET VERBOND UWS KNECHTS TENIET GEDAAN. GIJ HEBT ZIJN KROON ONTHEILIGD TEGEN DE AARDE. Daar wij eerst de *vernietiging* van het *verbond* hebben, en vervolgens de *onmiddellijk* daarmee *gepaarde ontzetting* van de *KROON* op een allerversmadelijkste wijze.

13. HET VERBOND UWS KNECHTS

Van dit VERBOND is reeds in het voorgaande overvloedig gehandeld, bij vers 4 en vervolgens. Waaruit voldoende blijkt, dat er geogd wordt op

Gods verbond met David en zijn *vorstelijk huis*, om de *koninklijke heerschappij* er vast en bestendig aan te maken, onder de bijzonderste betoningen van goddelijke gunst en liefdezorg, tot bescherming, zegening en verheerlijking van Zijn bondgenoot. Welk *verbond*, wegens de touw van de goddelijke Verbondmaker, en de eed waarmee het bezworen was, scheen onwankelbaar te zullen bestaan, in weerwil van alle opkomende hindernissen, en GODS KNECHT, in zo'n nauwe betrekking aan zijn *Heere* en *Verbondgod* staande, daardoor voor zich en zijn zaad in een zeer verzekerde staat gesteld te zijn, en op dat *verbond* en die *eed* bij alle voorvallen volkomen staat te mogen maken.

14. ... HEBT GIJ TENIET GEDAAN

Dan, tot grote smart, is er reden van beklag: GIJ HEBT *het verbond Uws knechts* TENIET GEDAAN, of, *het verbonds Uws knechts is teniet gedaan*: נִאֲרַתָּה. Welk woord, nog maar eens voorkomende¹⁴, op verschillende wijzen vertaald wordt. Welke echter alle zakelijk op een geheel en zeer versmadelijke verbreking of vernietiging van het verbond uitkomen. En dus worden hier aan God twee zaken ten laste gelegd. *Eerst*, dat het *verbond versmaad, verbroken, vernietigd* was. Dat genoegzaam uit de jammerlijke val van Davids huis scheen te blijken. *Ten andere*, dat dit *Gods Eigen werk* geweest was. Niet, dat daarmee al de *schuld* van Davids huis zou afgeweerd worden. Want zeker was de *ontrouw* en *verbondsbreuk* van Davids trouweloze nakomelingen te blijkbaar, en in dit opzicht waren al die plagen wel verdiend, en ook vooraf reeds bij wijze van waarschuwing bedreigd, *inzien zij Zijn wet verlieten*, enz.¹⁵. Maar dit bleef echter de hardste post, dat God deze overtredingen veel verder scheen bezocht te hebben, dan enkel met een *mensenroede*. God was zover gekomen, dat Hij Zijn *gehele verbond* daarom vernietigd had. Wat niet scheen te vereffenen met zo'n uitdrukkelijke belofte: *maar Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in Mijn getrouwheid niet feilen. Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen*¹⁶. En wat bleef er nu meer over, nu

¹² Psalm 105:15.

¹³ Klaagl. 4:20.

¹⁴ Klaagl. 2:7.

¹⁵ Vers 31,32.

¹⁶ Vers 34, 35.

beide de verbondmakende partijen hun verbintenis verbroken hadden? Naar ogenschijn was alle hoop ten einde, nu GOD Zelf Zijn woord scheen te hebben ingetrokken!

15. ZIJN KROON

Om daar een bewijs van te zien, laat men slechts lezen hetgeen onmiddellijk volgt: GIJ HEBT ZIJN KROON ONTHEILIGD TEGEN DE AARDE. – Laat men door de KROON verstaan, de *koninklijke waardigheid*, waarvan, nevens andere versierse-len, de *kroon* inzonderheid en voornaam teken was, een zinnebeeld van *oppermacht* en *hoogste eer*; wordende daarom bij meest alle beschaafde volken in grote waarde gehouden, en als iets *heiligs* aangemerkt. Waarom men, *David* in zijn *geslacht* met zo'n *kroon* pralende, en wel door *Gods Eigen gift*, niet anders scheen te moeten denken, dan dat dit geslacht bij die *hoogste macht* en *heerlijkheid* voor altijd zou bevestigd zijn gebleven, en de Heere zorg dragen, dat die *kroon* op het gezalfde hoofd vast bleef staan, en niemand zo koen zou zijn, om er de handen aan te slaan, en dat heilig hoofdsieraad enig leed aan te doen.

16. ... HEBT GIJ ONTHEILIGD TEGEN DE AARDE

En ziet daar evenwel! God laat dat niet alleen toe, maar Hij slaat er Zelf de hand aan, ONTHEILIGENDE DIE KROON TEGEN DE AARDE. De gehele spreekwijze is nadrukkelijk. – Die *kroon* was ONTHEILIGD, omdat de heerlijkheid, de heilige onschendbaarheid daarvan was weggenomen, en ze werkelijk was *onrein* en te *schande* gemaakt. – En dat niet alleen door ze aan te tasten, van enige juwelen te beroven, haar te doen schudden, of van het hoofd te lichten. Maar door ze te *ontheligen* TEGEN DE AARDE, dat is, door ze met geweld *van het hoofd te slaan*, en op de *aarde te werpen*, gelijk men versmadelijke dingen pleegt te doen, die men met verontwaardiging op de grond smijt, in stof en slijk, om daar met voeten getreden te worden. Zodat hier een gehele *ontrovning* van de koninklijke majesteit, met de allergrootste versmadelijkheid gepaard, beoogd wordt. – Te zwaarder, als men aanmerkt, dat dit door *God Zelf* verricht was, in Wiens hand wel werktuigen daartoe gebruikt waren, echter zo, dat het *Zijn* gericht was. Gelijk Hij voorspeld had: *Alzo zegt de Heere HEERE: Doe dien hoed*

*weg, en hef dien kroon af. – Ik zal die kroon omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen; ja, zij zal niet zijn*¹⁷, enz. En dat in weerwil van zulke dure beloften nopens het tegendeel, vers 5, 30, 35. – Jammerlijke val van *Davids huis* en *Juda's volk*! Die daarom klagen moesten: *De kroon onzes hoofds is afgevallen; o wee nu onzer, dat wij zo gezondigd hebben!*¹⁸

17. Overgang tot vers 41

Opdat men temeer de merkelijke grootheid van deze rampen mocht leren kennen, wordt in het volgende een *nadere uitbreiding* gedaan, tot een vertoog van haar grootheid en volstrektheid in zeer merkelijke bijzonderheden. Waarin de aandacht eerst bepaald wordt bij de *wegen*, die daartoe in Gods hand gediend hadden. Welke *zakelijk* uitkwamen op een gehele *ontbloting* van alle *kracht* en *sterkte*, zowel van *binnen* als van *buiten*, vers 41. GIJ HEBT AL ZIJN MUREN DOORGEBROKEN. GIJ HEBT ZIJN VESTINGEN TERNEDER GEWORPEN.

18. AL ZIJN MUREN

Van *buiten* was alle *kracht* weggenomen, omdat God AL ZIJN MUREN HAD DOORGEBROKEN. Door deze MUREN zou ik het liefst in het algemeen verstaan, al de middelen waardoor *Davids huis* en *heerschappij* van rondom als *omringd* was, tot beveiliging dor vijandelijke inbreuk en overrompelingen. Dus kan men in en ruimere zin daardoor verstaan, de verschillende soorten van omtuiningen, daartoe strekkende. Neemt eens de *bergachtige plaatsen*, die een natuurlijke *ringmuur* maakten¹⁹; de *versterkte steden*, vooral op de grenzen gelegen; ook machtige *legers* en de *legerplaatsen* daarvan, benevens alle *verdere beschutsels* van de *algemene staat*, enz. – Maar in een engere zin mag men ook meer letterlijk denken aan zware *verschansingen*, *wallen*, *borstweringen*, waarmee de voornaamste *steden* van het gehele koninkrijk, en onder deze wel inzonderheid *Jeruzalem*, de *hoofdstad* van het *koninkrijk*, voorzien en gedekt waren. Gelijk men in de geschiedenissen van *Juda's koningen* meermalen leest van hun arbeid aan die *muren*

¹⁷ Ezech. 21:26,27.

¹⁸ Klaagl. 5:16.

¹⁹ Vergelijk Psalm 125:2.

besteed, om ze op te bouwen, uit te breiden, te verbeteren en te bevestigen²⁰.

19. ... HEBT GIJ DOORGEBROKEN

Dan, wat konden deze wallen baten? De klacht is, dat God ze DOORGEBROKEN had, en wel, AL *zijn muren*. פָּרַצְתָּ. Door ze te *scheuren*, zware bressen erin te maken, en de voornaamste plaatsen ervan te doen omver vallen, waardoor de vijand gelegenheid verkreeg, om met meer gemak, en bijna zonder slag of stoot, door die gemaakte bressen naar binnen te dringen, en zich van de steden en het land meester te maken, zonder dat iets in staat geweest was, zijn geweld te stuiten. Een onheil, dat meermalen, hoewel niet zo algemeen, dat lang was overkomen, gelijk in de dagen van *Rehabeam*²¹, *Amazia*²², *Hizkia*²³, enz. Maar thans op het hoogste was gekomen en zich *algemeen* had uitgebreid. Zoveel te zwaarder, omdat dit oordeel oorspronkelijk van God was, Die zo uitdrukkelijk Zijn bescherming beloofd had. Terwijl men nu klagen moest, *de HEERE heeft gedacht te verderven den muur der dochter Sions; Hij heeft het richtsnoer daarover getogen, Hij heeft Zijn hand niet afgewend, dat Hij ze niet verslonde; en Hij heeft den voormuur en den muur te zamen treurig gemaakt, zij zijn verzwakt*²⁴, enz..

20. ZIJN VESTINGEN

En, tot vermeerdering van de onheilen, *van binnen* zag het er niet minder krachteloos uit: GIJ HEBT ZIJN VESTINGEN TERNEDER GEWORPEN. Door welke VESTINGEN, גִּדְרֹתָי, men, tot onderscheiding van de voorgemelde muren, verstaan mag, de *sterkste plaatsen*, die het meest verschanst waren, binnenslands. Gelijk voorname *gefortificeerde plaatsen, kastelen, torens*, enz. En buiten twijfel inzonderheid de *koninklijke burcht Zion*, die de laatste en uiterste sterkte van *Jeruzalem* en het gehele gebied was, zijnde door *David* niet anders dan met zeer veel moeite van de *Jebusieten* veroverd, en toen reeds wegens

haar gelegenheid en verschansing zo sterk, dat de *Jebusieten* de verdediging daarvan aan de *blinden* en *kreupelen* durfden toebetrouwen²⁵; en vervolgens door *David* en verscheidene van zijn nazaten nog merkkelijk sterker, en bijkans onoverwinbaar gemaakt. – Nu, zulke *vestingen* kunnen van zeer groot nut zijn, zelfs wanneer de *muren* reeds *van buiten* zijn doorgebroken. neem eens, om de vluchtende *militie* in haar *retraite* te bergen, de overmeesterde steden te beschieten en te bedwingen, zich te herstellen, de vijand het verder aannaderen te beletten, en vooral de inwoners, naast het vorstelijk huis, de schatten, voorraad, rijksarchieven, enz., te beveiligen, en op meer andere wijzen een onherstelbaar verlies te verhinderen, gelijk gebleken was in *Hiskia's* tijd, toen *Sanherib* zich reeds van het meeste land had meester gemaakt, maar voor *Jeruzalems vesting* het hoofd stootte²⁶.

21. ... HEBT GIJ TERNEDER GEWORPEN

Thans echter was deze hoop teleur gesteld: GIJ HEBT *zijn vestingen* TERNEDER GEWORPEN. Niet alleen *beschadigd, doorgebroken*, maar geheel omver gehaald, in een puinhoop veranderd, *gesteld* tot *verbrijzeling*, zoals de Hebreeuwse bewoording te kennen geeft. Zo lag dan al de sterkte neer. De *vaste steden* waren ontmanteld, de binnenlandse sterkten verwoest, de torens in puin veranderd, *Zions vesting* zelf geslecht, en dus geen uitkomt noch toevlucht meer aan enige kant van het grondgebied. Weer alles van *Gods hand* af te leiden, Die de werktuigen daartoe opriep en sterkte, en ondertussen alle kracht tot weerstand ontzenuwde. Zodat men klagen moest: *De Heere heeft al de woningen Jakobs verslonden, en heeft ze niet verschoond; Hij heeft de vastigheden der dochter van Juda afgebroken in Zijn verbolgenheid, Hij heeft gemaakt, dat zij de aarde raken*²⁷. Vreselijke weg van God, van Wie men veeleer verwachtte, dat Hij *bij Zion zou weldoen naar Zijn welbehagen, de muren van Jeruzalem opbouwen, ja, Zion volk tot een vurige muur zijn van rondom*²⁸.

²⁰ Men zie verder van deze dingen, 2 Kron. 8:4-6; 11:5-12; 14:7; 17:12; 26:9,10,15; 27:3,4; 32:5; 33:14, enz.

²¹ 2 Kron. 12:4.

²² 2 Kron. 25:23.

²³ 2 Kron. 32:1.

²⁴ Klaagl. 2:8,9.

²⁵ 2 Sam. 5:6.

²⁶ 2 Kron. 32; 2 Kon. 18; Jes. 36:1, enz.

²⁷ Klaagl. 2:2, enz.

²⁸ Ps. 51:20; Zach. 2:5.

22. Vers 42. ALLEN DIE DE WEG
VOORBIJGINGEN, HEBBEN HEM BEROOFD

Wat wonder, dat dit ook allerdroevigste uitwensel gehad had. Omdat *Davids huis en heerschappij* zo aan de *vijanden tot beroving en versmading* was overgegeven, vers 42. *Allen die de weg voorbijgingen, hebben hem beroofd; zijn naburen is hij tot een smaad geweest.* Vooreerst, *beroving* was het lot geweest, en wel door ALLEN DIE DE WEG VOORBIJGINGEN. Met toespeling op een open plaats, *akker, hof, stad,* enz., die, van *heining, muur, schansen* ontbloot zijnde, voor een ieder die op de weg voorbijgaat, openstaat, waardoor *mens en vee* naar welgevallen, zonder tegenstand te ontmoeten, daarin lopen, en hetgeen zij voor zich gerieflijk vinden naar zich nemen, en zo alles plunderen. Zo jammerlijk was het gesteld met *Davids huis en koninkrijk.* Het was alom, en tot het laatste stuk toe, geroofd en *uitgeplunderd, beroofd van macht, rijkdommen, eer, heerschappij, rijkszetel, kinderen, onderdanen, krijgsvolk, voorraad, wapenen,* kortom, van alles. – En dat van *allen, die voorbijgingen.* Van *openbare vijanden* niet alleen, maar zelfs van anderen, ja van zulken, voor wie het 't minst betaamde. Gelijk het gaat met ontmantelde en verlaten hoven en tuinen, of met lege huizen, daar deur en vensters onder de voet liggen, daar elk wat meeneemt, wat van zijn gading is. *De tegenpartijder had zijn hand aan al haar gewenste dingen uitgebreid*²⁹. Zelfs mensen niet alleen, maar *beesten* roofden mee; zodat *de vossen liepen op de berg Zions die verwoest was*³⁰.

23. ZIJN NABUREN

En bij *armoede* was *schande* gekomen. ZIJN NABUREN IS HIJ TOT EEN SMAAD GEWEEST. Door welke NABUREN men in het algemeen verstaan moet, de *rondomliggende volken,* die *Davids koninklijke grenspalen* omringden. Neemt eens, de *Filistijnen, Egyptenaars, Edomieten, Moabieten, Ammonieten, Syriërs, Babyloniërs,* en andere dergelijke. Dit waren *Israëls naburen,* die tevoren of onder zijn macht geweest waren, en verplicht aan *Davids huis* eer en hulde te bewijzen, gelijk in de tijd van *David* en *Salomo;* of

die tenminste in plechtige verbonden met hen staande, hun als ontzaglijke naburen alle eerbewijzen toonden.

24. ... IS HIJ TOT EEN SMAAD GEWEEST

Dan, ziet daar weer een droevige ommekeer van zaken! *Zijn naburen IS HIJ TOT EEN SMAAD GEWEEST.* Tot een voorwerp van *verachting, verwijt, bespotting* en dadelijke *verachting.* En dat in vele opzichten. Een *smaad,* in zijn teleurgestelde *godsdienst,* die tevoren *Israëls eer* en de *eer van Davids huis* geweest was. – Een *smaad,* wegens de teleurstelling van zijn ondernemingen, het verval van zijn krachten, de schande van overwonnen te zijn door zulken, die tevoren zijn overwinnelingen geweest waren. – Een *smaad,* wegens de allerschandelijkste neerdaling in de uiterste armoede, machteloosheid, hopeloosheid om ooit weer op te komen. – Een *smaad,* wegens de doofheid van de God des hemels voor de klachten en het misbaar van deze ellendelingen, die tevergeefs om hulp riepen bij hun vertoornde God, waaruit de heidenen oorzaak tot de bitterste *smaad* van alle namen, om te vragen, *waar is hunlieder God?* en spotachtig te zeggen: *zingt ons een van de liederen Zions*³¹! Oorzaak van zo'n bittere weeklacht: *Allen, die over weg gaan, klappen met de handen over u, zij fluiten en schudden hun hoofd over de dochter Jeruzalems, zeggende: Is dit die stad, waar men van zeide, dat zij volkomen van schoonheid was, een vreugde der ganse aarde? Al uw vijanden sperren hun mond op over u, zij fluiten en knerssen met de tanden, zij zeggen: Wij hebben haar verslonden; dit is immers de dag, dien wij verwacht hebben, wij hebben hem gevonden, wij hebben hem gezien*³². – Droevige toestand van een huis of rijk, dat tevoren de eer, roem en verwondering was van alle rondom liggende, ja, van afgelegene volken! Ja, daar *God Zelf* Zijn eer in stelde, om het met alle luister en heerlijkheid te vervullen! – Droevige toestand, nog eens! voor een huis, waarvan God aan de stamvader in en met de Zijnen beloofd had: *Ik zal hem ten eerstgeboren zoon stellen, ten hoogte over de koningen der aarde*³³.

²⁹ Klaagl. 1:10.

³⁰ Klaagl. 5:18.

³¹ Ps. 137:3.

³² Klaagl. 2:15,16.

³³ Vers 28.

25. Vers 43. GIJ HEBT ZIJN WEDERPARTIJDERS

Te smartelijker, omdat dit niet slechts de hand van de *mensen* was geweest, maar de *hand des Heeren zelf*. Aan Wie daarom de oorzaak van deze nederlaag wordt toegeschreven, vers 43. GIJ HEBT DE RECHTERHAND ZIJNER WEDERPARTIJDERS VERHOOGD; GIJ HEBT AL ZIJN VIJANDEN VERBLIJD. Zakelijk dan had God Zich tot hulp bij de vijanden gevoegd, en dus DE RECHTERHAND ZIJNER WEDERPARTIJDERS VERHOOGD. Wie deze WEDERPARTIJDERS zijn, valt niet moeilijk te raden. Versta er al zodanigen door, die zich òf meer *heimelijk*, òf inzonderheid meer *openlijk* tegen *Davids huis* en *heerschappij* verzet hadden, en zich opgemaakt, om het (naar de kracht van het Hebreeuwse &*97) *te benauwen* en in *engte te brengen*. Onder deze telde men vanouds de *Filistijnen*, *Moabieten*, *Edomieten*, *Egyptenaars* en anderen, maar inzonderheid in volgende tijden de *Assyriërs* en *Babyloniërs*, door welke laatste ook voornamelijk de ondergang van *Davids koninklijke stoel* is berokkend geworden. Maar van deze *wederpartijders* hebben wij reeds gezien bij vers 24.

26. ... RECHTERHAND VERHOOGD

Machtige vijanden zeker! Vooral, wanneer de Almachtige Zich aan hun zijde voegt, en hun RECHTERHAND, dat is, hun *macht* (vergelijk vers 14 en 26) VERHOOGT, gelijk Hij hier gedaan had; doende hen een gehele overmacht verkrijgen, tot de dadelijke *overweldiging* van *Davids huis*, zover dat ze nu volkomen roem daarop dragen konden, dat ze het geheel en al onder zich gekregen hadden; zonder dat er ooit gedachte scheen op en verandering van de kans, tot voordeel van deze ongelukkige overwonnelingen. Geen wonder! Als al de *muren*, ja zelfs de sterkste *vestingen* overmeesterd zijn, valt er niet anders te wachten! Hoeveel te meer, wanner God Zelfs Zich aan de zijde van de vijanden voegt, en hen tegen Zijn volk helpt strijden! Dan baten geen pogingen noch geweld. God Zelf voert de vijand aan en bezorgt hem de overwinning! Hoe verschilt het niet van die belofte, vers 25. *Ik zal zijn wederpartijders verpletteren voor zijn aangezicht, en die hem haten, zal Ik plagen*. Nu moest men veeleer klagen, *haar tegenpartijders zijn*

*ten hoofd geworden*³⁴. *Het juk mijner overtredingen is aangebonden door Zijn hand, zij zijn samengevlochten, zij zijn op mijn hals geklommen; Hij heeft mijn kracht doen vervallen; de HEERE heeft mij in hun handen gegeven, ik kan niet opstaan*³⁵, enz.

27. GIJ HEBT AL ZIJN VIJANDEN

Hoe *algemeen* dit onheil was, blijkt bij de uitkomst genoegzaam: GIJ HEBT AL ZIJN VIJANDEN VERBLIJD. Niet allen die *vijanden*, die *dadelijk* en in het *openbaar* de handen geleend hadden tot het verderven van *Davids huis* en *troon*, maar ook zulken, die, hoewel stil zittende, dit met goede ogen hadden aangezien, als het afbreuk leed en onderging. *Davids huis* was reeds vanouds het voorwerp van *nijd*, *jaloersheid*, *haat*, *heimelijk verraad* en *openbare bestrijding*, zowel binnen als buitenslands. Daarom kon niets meer vreugde geven aan *al deze vijanden*, dan dat ze zagen, dat dit *huis* achteruit en te gronde ging.

29. ... VERBLIJD

Welke *vreugde* nu volmaakt werd, door zijn schijnbare uiterste ondergang, zowel bij de *handdadige* als bij de *aanschouwers*, die nu *trionf* zongen, en in de vuist lachten, dat die doorn in het oog, die steen des aanstoots, uit de weg raakte, zonder menselijke hoop van ooit het hoofd weer op te beuren. Kortom: het was overal een voorwerp van spot en beschimping geworden. En, dat het droevigste van alles was; men had, naar ogenschijn, geen beroeping op God, Die anders de versmading van Zijn volk niet ongewroken laat, maar zijn beschimpingen ter harte neemt: *God Zelf* had *die vijanden verblijd*. Rampzaliger toestand kan er niet bedacht worden! Het is een teken van de uiterste ongenade! Men mocht wel klagen: *Hij heeft, in ontsteking des toorns, den gehelen hoorn Israëls afgehouden; Hij heeft Zijn rechterhand achterwaarts getrokken, toen de vijand kwam, en Hij is tegen Jakob ontstoken als een vlamvend vuur, dat rondom verteert. Hij heeft Zijn boog gespannen als een vijand; Hij heeft zich met Zijn rechterhand gesteld als een tegenpartijder, dat Hij doodde al de begeerlijke dingen der ogen; Hij heeft*

³⁴ Klaagl. 1:5.

³⁵ Klaagl 1:14.

*Zijn grimmigheid in de tent der dochter Sions uitgestort als een vuur*³⁶, enz.

29. Vers 44. GIJ HEBT OOK DE SCHERPTE ZIJNS ZWAARDS OMGEKEERD

Is er nog geen einde aan de ellende? Op verre na niet! Laat men slechts overwegen Gods geduchte handelwijze, om Zijn vorige gunsteling alle kracht te benemen, en als geheel te ontwapenen: vers 44. GIJ HEBT OOK DE SCHERPTE ZIJNS ZWAARDS OMGEKEERD: EN GIJ HEBT HEM NIET STAANDE GEHOUDEN IN DE STRIJD. Hier komt ons eerst voor, Gods *weg* om *Davids huis*, tot de oorlog door vijanden getergd, en geweldig aangevallen, van macht tot weerstand te ontbloten. Dat zakelijk door een *OMKERING VAN DE SCHERPTE DES ZWAARDS* vertoond wordt. Welk wapentuig, gelijk het reeds in zeer vroege tijden in oorlog gebruikelijk is geweest, evenwel geen baat doen kan, als het niet *gescherpt en gevaagd is, opdat het een slachting slachte, en een glinster hebbe*³⁷. En dit had hier evenwel gemist. *Davids huis* was wel te wapen gelopen; men had het zwaard wel in de hand genomen, om zich te verdedigen, in hoop dat het als voorheen zou gelukken, daarmee te slaan: maar vruchteloos! *De scherpte des zwaards was omgekeerd* geworden. Dat tweezins kan opgevat worden, òf van een *ombuiging* van de *punt* of *sne* ervan; waardoor het zwaard zijn *scherpte verloor*, wordende *bot* en vol *scharen*, of gaande de *sne* geheel *omliggen*, waardoor het onbekwaam werd, om enig voordeel aan de beschermer, of enig nadeel aan de vijand toe te brengen. Want, wat baat een *stomp* of *geschaard* zwaard? Dus zal de Heere er in het zakelijke mee aanwijzen, de *vruchteloosheid* van alle *ondernemingen*, die er gebeurd waren om dit kwaad af te weren; waartoe men wel veel moeite gedaan had, maar niet het minste voordeel daarmee verkregen. – Òf, als men nog verder gaan wil! Men mag het ook opvatten, voor een *omkeren* of *doen terugkeren* van deze *scherpte*, tot een dodelijk nadeel van degenen die dit zwaard gebruikten. Zodat de *punt* of *sne*, die naar de vijand toegekeerd moest zijn, om hem te slaan, *terug sprong*, en hem, die het zwaard bezigde, door die weeromstuit een dodelijke wond toebreacht. In het zakelijke zal er dus de ellendigste ramp mee

bedoeld worden, die men in dit opzicht begrijpen kan: wanneer namelijk al de macht, die iemand tegen de vijand aanvoert, dodelijk voor hemzelf is. Verschillende gevallen kunnen daartoe samenlopen. Neem eens, een *onwettige oorlog*, of een schandelijke *verbondsbreuk*, gelijk *die* was, waaraan zich *Zedekia* bij de *koning* van *Babel* schuldig maakte³⁸. Òf, onderstand, gezocht bij naburen, die niets minder verlangden, dan dat de verzwakte partij het hoofd weer opbeurde, en liever haar ondergang onder een schijnschoon voorwendsel verhaastten; zoals *Juda* en *Israël* meermalen bij de ondervinding leerden van *Egypte*, *Assur*, enz. Òf, innerlijk verraad, burgerlijke onenigheden, volksberoerten, of kwade besturing, en wanorde, in de algemene zaken heersende. Al welke zaken te erger van natuur worden, als *GOD Zelf* de hand daarin heeft, en de *scherpte des zwaards omkeert*, en dus de ondernemingen, hoe veilig en zeker ook naar de mens belegd, tot schade van de ondernemer doet uitvallen!

30. Aanmerkingen over de kracht van deze uitdrukking

Als men intussen de kracht van de taal aandachtig inziet, zal men in deze eenvoudige uitdrukking nog twee zeer opmerkelijke dingen aantreffen. – Het eerste, in het *bindsel* אֲשֶׁר OOK, waarmee dit bij het vorige gevoegd wordt, en hier de betekenis heeft van *ZELFS*. Alsof de klager zeggen wilde, dat Gods verontwaardiging zover ging, dat *zelfs* de heilzaamste middelen tot verdediging vruchteloos uitvielen. Wat zeg ik, vruchteloos! Ja, tot zoveel te groter schade. Hoedanige bezoeking zo zwaar is, als ze zijn kan, en een bewijs dat het verderf vast besloten is. – Het andere is de *woordbuiging* אֲשֶׁר, dat eigenlijk *in futuro*, in de *toekomstige tijd* staat, alsof het was, ook *ZULT GIJ* de *scherpte des zwaards* *OMKEREN*, of *doen wederkeren*. Dat hier een *continuatio actus*, een *vervolg*ing of *aanhouding* van deze daad aanwijst; en in deze zin het beste vertaald wordt: *ook keert Gij immermeer*, of *voortaan*, of *bij aanhoudendheid*, de *scherpte van zijn zwaard* om. En dus een *vertoog* geeft, niet alleen van *hulpeloosheid* voor het *tegenwoordige*, maar ook van *hopeloosheid* voor het *toekomstige*;

³⁶ Klaagl. 2:3,4, enz.

³⁷ Ezech. 21:9,10.

³⁸ 2 Kron. 36:13.

waardoor het vruchteloos zal zijn, welke poging men ook voor het vervolg mag ondernemen. God, Die er eens in blies, zal er verder in blijven blazen, en het zal meer schade dan baat doen.

31. EN GIJ HEBT HEM NIET STAANDE GEHOUDEN IN DE STRIID

Men moet zich daarom niet verwonderen, als men in het hevigste van de storm die ongelukkigen verlaten zag. EN GIJ HEBT HEM NIET STAANDE GEHOUDEN IN DE STRIID. – Men had, wil onze klager zeggen, zo lang mogelijk een goed gelaat vertoond, en was rustig opgevolgen, naar de *strijd*, tot de *verdediging* van *haardsteden* en *altaren*. – Maar *de Heere, van Wie alleen de overwinning is*, had Zijn hand terug getrokken. *In de strijd staande te blijven*, is in volle kracht de *overwinning te behalen*. Dat verwachtte *Davids huis* van zijn *legermacht*, tenminste, zoveel als tot genoegzame *verdediging* tegen de *macht van de vijand* nodig was. maar welke baat had het gegeven? God had een goede uitkomst geweigerd. Zijn hand, zo nodig om te doen staande blijven, was ingetrokken. Ja, ik mag mij in deze *ontkenning* in volle kracht de *vaststelling* van het *tegendeel* voorstellen; gelijk in *niet onschuldig houden*, dat is, wel *zeker* en *scherp straffen*; *niet baten*, dat is, *in grote mate schaden*, enz. Zodat hier het naaste uitwerksel van de weigering van Gods hulp wordt aangewezen; waardoor God deze strijder had op de vlucht gedreven, of voor het zwaard van de vijand doen vallen. Zoveel te droeviger, omdat dit onheil weer *van hogerhand* kwam, *GIJ hebt dat gedaan*. En dus zag men hier opnieuw een bewijs van Zijn hoogste ongenade!

32. Vers 45. ZIJN SCHOONHEID

De *uitwerksels* hiervan konden niet anders dan allersmartelijkst, en naar de mens allerwanhopigst zijn. Laat men eens letten op de volstrektheid en onherstelbaarheid van dit rampgeval, vers 45. GIJ HEBT ZIJN SCHOONHEID DOEN OPHOUDEN. GIJ HEBT ZIJN TROON TER AARDE NEDERGESTOTEN. *Davids huis* was door God beroofd van *heerlijkheid* en *macht*. Van *heerlijkheid*; want *God had ZIJN SCHOONHEID DOEN OPHOUDEN*. יָדָהּ ZIJN SCHOONHEID. Sommigen zetten het over door *zijn zuiverheid, reinheid*, en verstaan er dan in het bijzonder door, de *reinheid* van zijn *heiligheid*, dat

is de *tempel*, met al zijn uiterlijke *ceremoniële reinigheden* en *heiligdommen*, dat is, de *gehele statelijke openbare godsdienst*. Maar waarom zouden wij juist op dit bepaalde stuk alleen vallen? Waarom niet gebleven bij het onderwerp, waarvan gesproken wordt; en dan onder deze uitdrukking begrepen al de *bevalligheden* en de *luister*, waardoor *Davids huis* en *koninkrijk* vanouds uitmuntte, zowel in het *kerkelijke* als in het *burgerlijke*? Zo verenig ik het liefst het ene met het andere, en breng het tot dit ene woord 9%). Temeer omdat beide deze zaken in *Davids koninkrijk* zeer nauw verbonden waren. Aan de ene kant had men in *Zions tempeldienst* een *volkomenheid der schoonheid*; aan de andere kant was er ook een *glans, luister, schoonheid*, in de *macht*, het *aanzien*, de *rijkdommen*, de *krijgshere*, de *uitgebreidheid* van het *rijksgebied*, en wat meer onder de vorsten als *schoon* mag gerekend worden. En boven alles dat ongewone, dat *Davids huis* boven alle andere vorstendommen van de gehele wereld had: de waardigheid van *onderkoningen* in *Gods Eigen koninkrijk*, en de eer van *Gods volk* van *Godswege* te mogen regeren en beschermen.

33. ... HEBT GIJ DOEN OPHOUDEN

Dan, dit heeft een einde. GIJ HEBT *zijn schoonheid* DOEN OPHOUDEN. הִשְׁבַּת Hetzelfde woord, waarvan de *rustdag*, de *Sabbath* zijn naam ontleent. God had hem en zijn huis *van alle schoonheid* en *praal doen rusten*. Niets was er van deze glans meer over. En, in plaats van al het voorgaande *woelen* en *arbeiden* om vermeerdering van aardse grootheid, ja vooral van dat *vermoeien* van GOD met *overtreding*, was het nu *Sabbath* voor altijd; maar een alldroevigste *Sabbath!* Ja, voor *schoonheid lelijkheid, mismaaktheid*, en *afschuwelijkheid* voor God en mensen! Te treuriger, omdat GOD daarin Zijn *Sabbath* houdt, en dit alles zo beschikt: *GIJ hebt zijn schoonheid doen ophouden!*

34. GIJ HEBT ZIJN TROON TER AARDE NEDERGESTOTEN

De *macht* was met de *eer* vergaan. GIJ HEBT ZIJN TROON TER AARDE NEDERGESTOTEN. – ZIJN TROON, dat is, de *zetel* van zijn *koninklijke heerschappij*, die zo vast gezet scheen! – Dan,

het tegendeel bleek hier: hij was TER AARDE NEDERGESTOTEN. Laat men eens letten op het onderscheid tussen deze uitdrukking en vers 40. Daar was het: *Gij hebt zijn kroon ontheiligd tegen de aarde*. Dit was een zware ramp; dat de *koninklijke kroon* met versmading in het voet zand gesmeten werd. Evenwel, zo'n ongeval kan nog verholpen worden, als men macht en moed genoeg heeft, om de kroon uit het zand weer op te rapen, en op het hoofd te zetten; dat is, zich in het rijksgedebied te herstellen en te handhaven. Maar de schade, die hier beklagd wordt, is onherstelbaar, want de *troon zelf* is *omver gestoten*, en wel *ter aarde*, zijnde dus met geweld omgekeerd, en ten enenmale onbruikbaar geworden. In het kort: de gehele heerschappij was vernield, de grondvesten van de staat, die *vastigheden van de troon*, waren geschud, en met geweld omgesmeten, en er was dus voor de onttroonde vorst geen *stoel van het koninkrijk* meer overgebleven, om er weer op te gaan zitten. Het gehele gebouw lag in duigen. En, wie moet men er als *oorzaak* van aanzien? *De Koning der koningen Zelf*: *Gij hebt dat gedaan! Hoe schijnt dit aan te lopen tegen die belofte: Ik zal uw zaad tot in eeuwigheid bevestigen, en uw troon opbouwen van geslacht tot geslacht*³⁹. *En Ik zal zijn troon zetten als de dagen der hemelen*⁴⁰. *Zijn troon zal voor Mij zijn gelijk de zon*⁴¹, enz.

35. Vers 46. GIJ HEBT DE DAGEN ZIJNER JEUGD VERKORT

Bij al de smartelijke omstandigheden van dit onheil kwam nog, dat het tegen alle verwachting en op een *allerversmadelijkste wijze* was gebeurd: vers 46. GIJ HEBT DE DAGEN ZIJNER JEUGD VERKORT. GIJ HEBT HEM MET SCHANDE OVERDEKT. SELAH. *Vooreerst* moest het ten uiterste tegen alle verwachting voorkomen, dat de bloei van Davids huis zo vroeg was afgesneden; GIJ HEBT DE DAGEN ZIJNER JEUGD VERKORT. Laat men hier niet zozeer denken aan de JEUGD van een *bijzonder persoon*; maar aan zijn JEUGD, betrekkelijk op het *koninkrijk*, dat nog veelszins in zijn *volle jeugd* was, hebbende slechts weinig tijd gebloeid, in vergelijking met de reeks van jaren, die men volgens Gods beloften verwacht had. Zou

men zich geen lange duur beloofd hebben? En echter, het heeft God anders behaagd. Die heeft die *dagen VERKORT*, dat is, hem onverwacht, vroegtijdig, in de bloei van zijn geluk afgesneden. Waardoor de slag en smart zeker zoveel te groter en gevoeliger geworden waren.

36. GIJ HEBT HEM MET SCHANDE BEDEKT

En daarbij kwam nog iets: namelijk, die plotselinge indompeling in de uiterste versmaadheid. GIJ HEBT HEM MET SCHANDE BEDEKT. De zin is vanzelf klaar. Daar was niets van de vorige luister en eer overgebleven. Integendeel, SCHANDE was *Davids huis* en *kroon* te beurt gevallen. Ja, het was er geheel onder bedolven geraakt: *met schande BEDEKT*; als met een vuil, bespottelijk, schandelijk *kleed*, of als een deksel van *rouwdragers* of *misdadigers* over het aangezicht heen getrokken, of als een *lijk*, dat *begraven* wordt, en met *slechts aarde*, of *vuiligheid*, *stenen* enz. *bedekt* wordt in grote verachtelijkheid, zonder enige tekenen van eer te mogen genieten, bijkans gelijk *Absalom* begraven werd onder en steenhoop, enz. Te droeviger, omdat dit niet slechts door *mensen* was aangedaan, maar door *God Zelf*. En ziet daar dan *Davids koninklijke tronk afgehouden*, zijn groenend *loof verdord*, en niets, dan een weinig leven en veel nagedachtenis van de geleden versmaadheid, en vruchteloos nabeklag van de voorgaande welstand overgelaten!

37. SELAH

Dit alles wordt nu weer met סֵלָה SELAH besloten; tot waarschuwing, dat men deze klacht niet verkeerd moest opvatten, noch te ver trekken, maar met behoorlijke bepalingen begrijpen, overeenkomstig de natuur van de zaken, en de betamelijke plicht van geloof, lijdzaamheid en onderwerping. Om redenen, die het best zullen gevat worden, als wij eerst nog enige zakelijke aanmerkingen over al deze klachten hebben opgegeven; waartoe wij nu zullen overgaan.

38. Toepassing van deze rampen op de ondergang van *Davids aardse koninkrijk* met de *Babylonische gevangenis*

Allereerst komt hier het onderzoek te pas, op welk *tijdstip* en *lotgeval* van *Davids koninklijk*

³⁹ Vers 5.

⁴⁰ Vers 30.

⁴¹ Vers 37.

huis deze klachten moeten thuis gebracht worden. Waaromtrent ik thans met minder omslag volstaan kan, omdat ik in mijn *voorbereidende oefening* mij daarover breedvoeriger heb uitgelaten, §.13-15; tonende aldaar, dat de toepassing niet gemaakt moet worden op de *ellenden* en *rampen* die CHRISTUS in Zijn *vernedering* en zwaar *borglijden* zou ondergaan, of die Zijn *evangeliekerk* naderhand zouden overkomen, onder het geweld van de *antichrist*; noch ook op de *tegenwoordige lotgevallen* van het *Jodendom* in zijn uiterste ballingschap; maar dat ze *vroeger* moet gezocht worden in de zware *rampen*, die *Davids aardse huis* en *kroon* zijn overkomen. En wel, niet slechts in de beginselen, gelijk toen *Sisak* in *Rehabeams* tijd zo'n vervaarlijke neep gaf aan dat koninkrijk, maar later, toen het gehele vorstelijke huis en zijn erfachtige heerschappij te gronde ging, en voor altijd van macht, heerlijkheid en koninklijke luister beroofd werd, door de hand van de *Chaldeeën*, eerst wel onder *Jojakim* en *Jechonia*, maar eindelijk ten volle onder *Zedekia*. Dat dit waarlijk zo is, behoeft nauwelijks meer bewijs, dan reeds uit de verklaring van de bijzondere stukken van dit beklag heeft kunnen opgemaakt worden. Want, men zou de uitdrukkingen waarlijk geweld aandoen, als men ze in een flauwere zin opvatte, dan van een volstreekte *verstoting* van dat *aardse* vorstelijk *stamhuis*, en een gehele *vernietiging* van het uitwendige *verbond* van het *koninkrijk*, en volstreekte beroving van alle *macht*, *recht* en *aanspraak* op de *koninklijke heerschappij*, gepaard met de uiterste verwoesting van dat gehele rijksgedebied, en al zijn vastigheden, heerlijkheden en voorrechten, door het geweld van de allermachtigste vijanden, zonder enige hoop van ooit in dit opzicht het hoofd weer op te beuren. – En dit stuk wordt te duidelijker, als men niet alleen de uitdrukkingen daarmee vergelijkt, die in de *Klaagliederen* voorkomen, waarvan ik juist daarom in de letterlijke verklaring heb gebruik gemaakt, omdat ze zo nauw met deze klachten overeenkomen. – Maar als men tevens overweegt, dat dit alles juist overeenstemt met de goddelijke bedreigingen dienaangaande, inzonderheid bij *Ezechiël* en *Jeremia*⁴²; daar allerduidelijkst het goddelijk *vonnis* van onherroepelijke afzetting van het *aardse kroonrecht*, voor *Davids huis* en *Jechonia's* nazaten, wordt aangekondigd.

Waarvan wij de uitvoering met handen tasten kunnen in de klachten, die hier worden opgeheven. – Waarbij eindelijk komt, dat men deze *rampen*, zoals ze hier voorkomen, niet slechts begrijpen moet als in zichzelf zeer zwaar; maar als bepaald strekkende tot een schijnbare vernietiging van Gods verbondsbeloften, en daardoor als de grootste hinderpaal voor het geloof en de verwachting van de aloude kerk, zo verre, dat vlees en bloed deze weg van God onmogelijk konden vereffenen met de denkbeelden, die men van de vastigheid van dit verbond en de goddelijke getrouwheid maken mocht op grond van zoveel allernadrukkelijkste beloften. Laat nu iemand alle vlijt inspanssen, om ergens zo'n tijdstip en voorval te zoeken. Ik maak mij sterk, dat men nergens in de kerk, noch voor, noch na *Christus'* komst iets dergelijks vinden kan, dan alleen in de uiterste val van de *aardse heerschappij* van *Davids huis*, zoals dit in de *Babylonische verwoesting* gebeurd is.

39. Oplossing van enige zwaarigheden daartegen

Nopens de bedenkingen tegen dit begrip heb ik reeds het een en ander in mijn *VOORBEREIDENDE OEFENING* gemeld, en daar in het bijzonder getoond – dat *Ethan* zeer goed het werktuig heeft kunnen zijn, waardoor de Heere liet voorspellen, wat eerst in volgende tijd gebeuren zou. – Dat ook dit geen afbreuk doet aan de *evangelische inhoud* van deze *onderwijzing*, omdat deze dingen veeleer te sterker daar voor pleiten. – De verdere tegenbedenkingen hebben zeer weinig om het lijf. Immers (opdat ik er slechts één van ophaal) niet die bedenking, dat immers *Davids* nageslacht nog enige tijd na de *Babylonische* gevangenis een zweem van de vorstelijke luister behouden heeft, en min of meer in het zakelijke de *koninklijke heerschappij* geoefend, onder die *vijftien* achtereenvolgende *vorsten*, van *Zerubbabel* aan tot *Janna* of *Johannes Hyrcanus* toe. Want laat men overwegen, dat niet alleen die *Zerubbabel* eigenlijk niet uit de *koninklijke tak* van *Davids huis* door *Salomo* oorspronkelijk was, maar uit een andere tak, door *NATHAN*. Maar dat ook de *koninklijke titel* en eigenlijke *koninklijke heerschappij* hun nooit heeft toegekomen; maar op zijn best een zweem en schaduw van mindere vorstelijke rang, zeer bekrompen en door uitheemse macht bepaald, en hebbende ook niet zeer lang geduurd, maar moetende voor anderen plaats

⁴² Ezech. 21:25-27; Jer. 22:18,19,24,26,38,30.

maken, eerst voor de *Hasmoneeërs*, daarna voor de *Herodessen*, en eindelijk ten volle onder de *Romeinen*.

40. Aanmerking, dat er van de *uitroeiing* van het *geslacht* niet gemeld wordt

Een tweede aanmerking valt daar op, dat er in de verhandeld klachten wel gemeld wordt van een allerheerlijkst *verval* van de *aardse luister* en *koninklijke macht* van *Davids huis*, maar niet van de *uitroeiing* van *Davids geslacht zelf*. De reden daarvan is klaar. Als het daartoe gekomen zou zijn, zouden waarlijk Gods beloften teniet zijn gelopen, en alle hoop op CHRISTUS' aanstaande verheffing op *Davids troon* zou geheel vervlogen zijn geweest. Dan, dit kon noch mocht niet gebeuren, omdat *Gods Woord nooit kan uitvallen*. En hoewel de *aardse heerschappij* met de *uitwendige glans* en *heerlijkheid* voor altijd werd *ontzegd* aan *Davids trouweloze nazaten*, moest er echter zorg gedragen worden, dat het *stamhuis* zelf, en bepaald *die tak*, waaruit de CHRISTUS moest voortkomen, in wezen bleef, en tot die tijd toe op de klaarste wijze zijn oorsprong uit David kon narekenen. De *tronk* werd wel *afgehouden*, maar niet ontworteld. Daar moest zoveel leven in overblijven, dat er op zijn tijd een *rijsje* uit kon voortkomen, en een nieuwe *scheut uit zijn wortelen vrucht voortbrengen*. Waarvoor de Heere ook nauwkeurig zorg gedragen heeft, en dat geslacht zelfs in zijn laagste vernedering, voor zulke onheilen bewaard, die tot uitroeiing ervan hadden moeten dienen. Derwijze, dat het *èn* uit de *beschrijving* onder *Augustus*, *èn* uit de openbare *geslachtslijsten* onder het Jodendom, op het allerklaarste heeft kunnen blijken, dat *Jezus uit het zaad van David naar het vlees* was, dat nooit enige Jood Hem heet durven betwisten, noch bij Zijn omwandeling op aarde, noch naderhand, zoveel ik weet, tot aan onze dagen toe.

41. In hoeverre deze oordelen op de *evangeliekerk* toepasselijk zijn?

Ten derde komt hier de vraag in aanmerking, of deze *rampen*, die hier *letterlijk* van *Davids aardse huis* getuigd worden, ook *tegenbeeldig* op CHRISTUS *en Zijn geestelijk huis* moeten thuis gebracht worden, en er dus tenminste enigermate

een vooruitzicht in begrepen ligt van hetgeen de *Evangeliekerk* na CHRISTUS' komst en verheffing op de *troon* wedervaren zou? Ik denk (een ander zijn gedachten vrijlatende) dat men hierop met onderscheiding moet antwoorden. – Aan de ene kant schijnt het mij geheel tegen het beloop en oogmerk aan, van dit gehele geval, met genoegzame voorbijgang van het naaste en eenvoudig bedoelde oogmerk, een *profetie* te maken, rakende zekere zware lotgevallen, die de *kerk* na *Christus* in sommige delen van de wereld treffen zouden. Hoe vruchtbaar de verstanden ook mogen zijn, om enige overeenkomsten in de gebeurtenissen op te zoeken, en die vervolgens, na een willekeurige beredenering, te verkopen als onfeilbare bedoelingen van de Heilige Geest, zelfs onder de verdachtmaking van zulken, die er dat niet in zien kunnen, alsof zulke Bijbellezers de intentie van de Heilige Geest tekort deden, de kracht van de Evangelie-Godsspraken ontzenuwden, en ik weet niet wat voor letterknechten waren. Over welke vermetelheid waarlijk niet geheel ten onrechte geklaagd wordt, en dat temeer, om de allergevaarlijkste gevolgen, die zoiets voor het eenvoudige verstand van de Heilige Schriften zou kunnen na zich slepen. Waarom ik in zoverre blijf bij mijn gezegde, rakende het bepaalde onderwerp, §38, 39. Temeer, omdat men een andere weg willende inslaan, onvermijdelijk in zeer grote zwarigheden vallen moet, hoe men het maken zal met zulke sterke uitdrukkingen; neem eens van een *teniet doen* van het *verbond*, een *ontheiliging* van de *kroon tegen de aarde*, met één woord, van de uiterste verdeling van de koninklijke macht, grootheid, eer, enz. Al welke dingen immers onmogelijk op CHRISTUS' *geestelijk, hemels, eeuwig, onbeweeglijk koninkrijk* kunnen thuis gebracht worden; hoezeer men dit ook probeert te plooiën, en op de uitwendige gedaante van zaken thuis te brengen. Waarom ik liever van zulke verklaring afzie, hoe geleerd ze ook mogen voorgesteld worden. – Evenwel, aan de andere kant neemt dit niet weg, dat er in deze voorgestelde *klachten* een genoegzaam *onderwijs* voor *volgende tijden* begrepen is. In zoverre God met dit voorstel omtrent *Davids huis* toonde, dat het wel eens zo Zijn weg is, Zijn *kerk* in haar *uitwendige omstandigheden* tot zulke engten te brengen, dat het er alom zo donker uitziet, en alle menselijke verwachting ten enenmale vervlogen is, en de benauwde kerkleden in zo'n zware ongele-

genheid geraken, dat hun soortgelijke klachten wel eens ontvallen. Inzonderheid in tijden van zeer hittige vervolgingen, gelijk de *Christenkerk* ontmoet heeft van de *Joden, heidenen, anti-christen*, enz. Hoedanig rampgevallen dan evenwel zo min aan het *wezen van het verbond* enige afbreuk doen, als de uitwendige ondergang van *Davids aardse troon* enige afbreuk eraan gedaan heeft. Laat men ermee vergelijken, hetgeen ik boven reeds heb aangemerkt over vers 31-33.

42. In hoeverre deze *klachten* met de *waarheid* van de zaak overeenstemmen?

Een verdere vraag kan hier zijn, of onze *Klager*, zo sterk in Zijn weeklachten uitbarstende, in alle opzichten spreekt overeenkomstig de *waarheid* van de zaak? Vooral in opzicht van vers 39,40. Hierop dient weer met onderscheiding geantwoord te worden. – Wat het *wezen* van de zaak, en de ware inhoud van de beloften, rakende *Davids koninklijk zaad*, aangaat; in dit opzicht waren zeker deze klachten onbestaanbaar, aangezien zo *Gods waarheid* en *trouw* geheel en al zouden vergaan zijn, en een *verbond*, zo duur *bezworen*, tot Gods grootste oneer zijn vernietigd geworden. Dat kan zelfs geen *Jood* ontkennen, die daarom duizend uitvluchten zoekt, en vruchteloos hoopt op een toekomstige *herstelling* van de *aardse heerschappij*. Verkeerd evenwel en ongelukkig! Daar hij zelfs uit deze zo wijde tegenstelling tussen de *beloften* en Gods *uiterlijke handelwijze* had behoren te leren, dat men de *vervulling* van die beloften niet moest zoeken in de *lichamelijke heerlijkheid* van *Davids huis* of *Israëls koninkrijk*, als welke zouden worden teniet gedaan, wanneer ze hun post van *afschaduwing* vervuld hadden, maar in *CHRISTUS* en Zijn *geestelijk* en *hemels koninkrijk*: waarvan echter die verblinde mensen geheel onkundig zijn. – Evenwel, wat het *letterlijke* van deze klachten aangaat, voor zoveel betreft de *uitwendige toestand* van zaken; daaromtrent gaat onze *Klager* niet te ver. Het was inderdaad zo gegaan met *Davids aardse heerschappij*, en het *verbond*, nopens dat *aardse koninkrijk* was waarlijk vernietigd geworden, zonder hoop van *herstelling*, gelijk wij gezien hebben. En in zoverre zijn al deze klachten billijk; temeer, wegens de zware slingeringen, die het geloof van de kerk door deze rampgevallen

onderging; als waardoor nu genoegzaam alle menselijke waarschijnlijkheid een einde nam, van immermeer een heuglijke vervulling van het gewenste heil te zullen bereiken.

43. Waarom hier zo'n *mistroostige klacht* wordt uitgeboezemd

Dit zal veel licht geven in een verdere vraag, op grond waarvan onze *Klager*, Die van geheel andere dingen overreed is, zulke in schijn, mistroostige uitdrukkingen gebruikt? Hierop mag men aanmerken:

A. Dat hier gesproken wordt in de gestalte van een geslinderd gemoed, dat door het gezicht van Gods gestrengte hand en de droevige uitkomsten van rondom getroffen is, en op grond daarvan Zijn zuchtingen naar boven zendt. Niet om God te beschuldigen of aan Zijn beloften te wanhopen; maar om eenvoudig de nood te klagen, tot een verhoog, dat er *bij de mens* geen hoop meer over is, en dus niet om in de duisternis te blijven, maar opdat het God behaagt, het licht spoedig uit de duisternis te doen doorbreken. Wordende ook daarom deze zwarigheden niet voorgesteld om ze te voeden, maar om ze in het vervolg op te lossen, en de weg tot de oplossing aan te wijzen.

B. Ten tweede, als onze *Klager* hier de rampen in zulke verzwarende omstandigheden voorstelt, dan doet Hij als een verstandige en eerlijke Redenaar, Die de tegenwerpingen tegen Zijn stelling niet laf en zenuwloos ophaalt, maar getrouw in haar volle kracht stelt, opdat Hij toont, eerlijk in de verdediging van Zijn gevoelens te werk te gaan. Hier kwam het op de *eer* van *Gods goedertierenheid* en *waarheid* aan. De grootste tegenwerping was, de *strijdige uitkomst* in *Davids huis*. Deze stelt Hij nu in volle kracht voor, om de oplossing zoveel te krachtiger te maken. En let eens wel? In de *tegenwerping* is de *oplossing zelf* genoegzaam vervat. Want, als die woorden, vers 40, uit de mond rollen: *Gij hebt het verbond Uws knechts teniet gedaan*, moet ieder, die geloof geeft aan de goddelijke getrouwheid, aanstonds oordelen, dat dit, als het verder dan van de uiterlijke en afschaduwende verbintenissen nopens *Davids aardse kroon* (welke verbintenis nooit volstrekt zonder bepaling gemaakt was) werd opgevat, veel te ver zou gaan, omdat een *wezenlijke verbondsbreuk* onmogelijk in GOD vallen kan.

C. Eindelijk, in zulke klachten is onder Gods toelating en bestuur veel nuttigheid voor een ware gelovige. Ja! God doet wel eens de zaken tot dat uiterste komen, dat er een moedeloze weeklacht uit de mond barst. Maar dan ontwaakt meteen het gewisse, en men begint te erkennen, dat men niet beter verdiend had. Men krijgt een recht gevoel van Gods kastijdingen. Het oogmerk van de goddelijke tuchtigingen wordt beter overwogen. Door de *strijd* tussen *ongeloof* en *geloof* wordt het *laatste* het beste *beproefd*. Kortom, men raakt dan aan het bidden om uitkomst. Men leert beter pleiten op de goddelijke beloften. En dus wordt de ziel aan de ene kant vernederd, aan de andere kant opgebeurd in het vertrouwen op de *goddelijke getrouwheden*, welke dan, na lange worstelingen, het geloof de overwinning toewijzen.

44. Hoe deze *klachten* passen in de mond van de HEERE CHRISTUS

Zelfs mag ik uit deze omstandigheden zeer veilig besluiten, dat deze klachten, hoewel eigenlijk bij de *zwakke kerkleden* plaats vindende, evenwel zeer gevoeglijk passen in de mond van haar *Leraar, Voorspraak* en *Hoofd* CHRISTUS. Niet, alsof er persoonlijk bij Hem omtrent deze dingen enige mismoedigheid zou plaats grijpen. Maar in zoverre Hij, in een onbegrijpelijk mededogen met Zijn arm en ellendig volk, derwijze hun zaak tot de Zijne maakt, dat Hij hun klachten als de Zijne overneemt (voor zover zij met de waarheid bestaan kunnen) en ze dus *helpt*, ja *leert klagen* en *smeken* voor de *troon*, gaande hen daar zelfs in voor; tot een bewijs hoe *barmhartige* en *medelijdende Hogepriester* Hij is, omtrent de ellenden en noden van Zijn keurlingen, en wat een weergaloos verlangen er bij Hem is, dat het hun welgaat, en de *Vader* om *Zijnentwil* hen in genade aanziet. Een ambt, dat Hem gewis voegt, als zijnde de *wederzijdse Tussenspraak* tussen Zijn *Vader* en Zijn *volk*, brengende niet alleen de *beloften van de Vader* tot hen over, maar ook *hun noden en klachten* tot Zijn *Vader*, ongetwijfeld met de heuglijkste uitkomst, omdat de *liefde* en *trouw* van de *Vader* omtrent Hem te teder is, dan dat Hem ooit iets zou worden afgeslagen. Een *voorbeklag*, dat des te nuttiger en veiliger is, omdat Hij de allerwijste Bestuurder is van de *wijze, trap* en *mate* van het rechte klagen, teneinde aan de ene kant de zwaarigheden niet te licht te achten, maar

ze ook aan de andere kant niet al te zwaar te tillen. Welke middelmaat wij uit onszelf nooit kunnen treffen; maar, zonder zo'n Onderwijzer, Die het rechte *verstand van kermen* leert, altijd tot het ene of andere uiterste zouden overslaan.

45. Wijze bepaling van deze klachten door een SELAH

En dit zal meteen zoveel te meer nadruk aan dat *סלה*, SELAH, bijzetten, waarvan ik reeds begon te spreken in §37. Want dit korte woord zal zo de betamelijke *matiging* van al deze klachten inscherpen, teneinde ze niet te hoog mogen gaan, of tot gehele mismoedigheid overslaan, door ongegronde vrees, dat waarlijk Gods verbondsbeloften in het wezen van de zaak vervallen waren. Hoedanige gedachten zeer tegen het oogmerk zouden aanlopen; en aan *God oneer*, en *Zijn volk nadeel toebrengen*. Want, zoals ik reeds genoeg getoond heb, al deze uiterlijke rampen strekten wel tot beproeving en vernedering, maar niet tot verbreking. De Heere bleef in dat alles Zijn verbond gedachtig, en stuurde het zelfs daarheen, opdat men des te meer van aardse gedachten zou worden afgetrokken, en, met voorbijzien van alle menselijke hulp, zijn hoop op God alleen mocht vestigen. Waarom ook direct in het vervolg de deur van de hoop weer wijd opengezet zal worden, als de *Opperleermeester* en *Hoofdvoorganger* van de *kerk* Zijn volk zal leren roepen en pleiten om uitredding; en dat geroep en gepleit met een vrolijk *geloofd zij de Heere!* zal verwisseld worden.

46. Leringen

Veel dingen zijn uit het verhandelde weer te leren. Ziet hier weer een kleine proef.

A. *Gods kerk heeft nooit op aarde een altijd bestendige aardse voorspoed te wachten*. Als men ooit iets dergelijks verwachtte; het was zeker bij uitstek in *Israëls uiterlijke kerkstaat*, waaraan de *bijzonderste* en *bestendigste tijdelijke zegeningen* beloofd waren, inzonderheid wanneer *David's huis* de koninklijke macht van Godswege verkreeg, om die uiterlijke voorspoed te bevorderen en te bevestigen. Evenwel, God heeft dit ook maar weinige eeuwen doen stand grijpen. En men ziet uit het rampgeval, dat in de verhandelde stof vertoond wordt, hoe beklaglijk de verwisseling

geweest is. – Waarom zou men het onder de Evangeliekerk anders wachten, of zelfs met de roomsgezinden daarvan een kenteken van de ware kerk maken? – Die een lid van dat evangelisch lichaam zijn wil, laat die dan zijn hart aftrekken van aardse dingen; laat die zich getroosten met *Jesus'* woord: *in de wereld zult gij verdrukkingen hebben*, en laat hem leren *beter en blijvender goederen* na te speuren, en *bedenken en zoeken de dingen die boven zijn*.

B. *Christus' komst is een blijkbaar uitwerksel van Gods onmiddellijke bestelling*. Onder menigvuldige proeven hiervan kan dit blijken uit de toestand, waarin God tevoren dat *huis* bracht, waaruit Hij deze *koning op Davids troon* te voorschijn bracht. Een toestand, nergens minder naar gelijkende, dan naar een bereiding van de weg om hem in het licht te voeren; ja, naar de mens, recht het tegendeel spellende. Laat men overwegen dit beklag over het verval van Davids huis. Alles loopt, zoals het schijnt, daar tegenaan. Evenwel, de Heere weet uit deze omstandigheden een weg voor Zich te banen. – Leert net ons, onder andere, niet, een verlossingswerk te aanbidden, waarin de Heere zo ogenschijnlijk toont, dat Hij er de Uitvinder, de Voortzetter, de Vervuller van is; opdat wij zien zouden, dat dit van rondom Gods werk is? – Och! Hoe zwaar zou het ons vallen, zo'n uiterst toppunt van oneindige voorzienigheid versmadelijk door ongeloof voorbij te blijven zien! – Och! Hoeveel eer is de grote God niet waardig, als wij deel hebben aan die genadebestellingen, die zo onverwacht, zo geheel buiten mensen toedoen, zo geheel tegen alle menselijke hoop ten goede van uitverkoren zondaren gemaakt en uitgevoerd zijn!

C. *Alle plagen en bezoeken komen van God*. Al gebruikt Hij er werktuigen toe; zelfs de ondeugendste onderwerpen moeten Zijn raad dienen, wanneer Hij voorheeft, de overtredingen te bezoeken. Het beklag begint in vers 39 met een **מִיָּדָה** MAAR GIJ; en meest alles wordt *van God afgeleid*. – Waarom bijt men dan op de steen, zonder te zien op Hem, Die hem geworpen heeft? – Veiligst zal het voor ons zijn, in alle bezoeken hoger op te zien, en niet bij de *bijl* of *zaag* bepaald te blijven, maar Hem de eer te geven, Die daarmee *houwt* of *zaagt*. Zo krijgt God de eer van Zijn kastijdingen, en ze doen zo het meeste nut, daar we ons anders tegen Zijn roede verhardten.

D. *God bezoekt de hooggaande zonden van Zijn bondgenoten dikwijls allerzwaarst*. Althans, dit ondervond *Davids huis*, dat zo nauw aan *God verbonden* was. De reden is kennelijk. De zonden van Zijn bondgenoten zijn in veel opzichten zwaarder dan die van anderen, welke in zulke betrekkingen niet staan; en lopen al veel aan tegen de *verbondstrouw*, en *duurste verplichtingen*. Ofschoon nu *Gods verbond* met *Davids huis*, rakende het *koninkrijk*, eigenlijk *uitwendig* was, mogen *Gods ware bondgenoten* in CHRISTUS dit wel mede ter harte nemen, en er temeer door afgeschrikt worden van het kwade, dat hun lelijker dan anderen staat. Omdat God wel een *vergevend God* omtrent hun *personen* in *Christus* is en blijft, maar echter op Zijn tijd *wraak doet over hun daden*⁴³. Ja wel eens zo'n gevoelige wraak, dat de onbegenadigde wereld geen reden van beklag heeft, dat er bij God *aanneming des persoons* zou plaats hebben.

E. *Het is Gods weg, Zijn volk te beproeven, door de zaken tot het uiterste te doen komen, eer Hij Zijn beloften vervult*. Als men dit ergens gezien heeft, het is zeker geweest in de toestand, waarin *Davids huis* komen moest, lange tijd eer de beloofde *Koning op Davids troon* uit dat huis te voorschijn moest komen. Wat leert ons dat *geloof oefenen!* Van schepselen, van *tweede oorzaken afzien*; ons oog nergens dan alleen op Hem te vestigen! Die het zover laat komen, opdat wij recht *afhankelijk* mogen gemaakt worden; en het water wel eens doet rijzen tot de lippen, opdat het blijkt, dat *Hij* het is, Die *uitrukt* uit *grote wateren*.

F. *Gods oordelen over anderen, vooral hoogstbegunstigden, moeten ons tot een spiegel strekken*. Dat *Nederlands kerk* en *volk* dit meer bedacht! Wij zouden dit gevreesde voorbeeld van *Davids huis* meer ter harte nemen; inzonderheid, daar de Heere zelfs niet eens door zulke banden aan ons verbonden is, als Hij Zich aan dat koninklijk geslacht verbonden had. Zullen wij gronden hebben om ons vrede te beloven, zolang dezelfde *roepende zonden* bij ons heersen, om welke *Davids huis* *verstoten en verworpen* werd, en de uitwerksels van *Gods verbolgenheid* ontwaar werd? Of heerst dezelfde boze geest niet bij ons? Een *geest* van *afgoderij* (*geestelijke* voornamelijk), *hoogmoed*, *vleselijke gerustheid*,

⁴³ Psalm 99:8.

onbekeerlijkheid, verbittering tegen Gods getrouwe knechten, ongevoeligheid, enz. En dat in weerwil van alle waarschuwingen, bewaringen, kastijdingen, enz. Ziet! Zulke dingen berokkenden Gods oordelen over Davids huis; en zulke dingen zullen ons ook een onvermijdelijk oordeel berokkenen, als wij niet intijds door een doorslaande bekering God in de roede vallen. Wie is wijs? Die versta deze dingen. En wie is verstandig? Die bekenne ze. Want des Heeren wegen zijn recht; de rechtvaardigen zullen daarin wandelen, maar de overtreders zullen daarin vallen⁴⁴.

G. Zullen Gods tuchtroeden recht uitwerksel hebben, dan moeten ze recht in hun zwaarte gevoeld worden. Immers, als men de vorm van deze klachten inziet, zal men zien, dat de Klager een diep besef van de zwaarte daarvan heeft. En in het vervolg zal men merken dat het de weg baant tot een ootmoedig en gelovig gebed, en een juichende uitkomst. Anders verkrijgt God de eer niet, en wij worden veeleer erger dan beter door Zijn tuchtigingen. Droevig ziet het er uit, als wij geslagen worden en geen pijn voelen. Het is doorgaans een bewijs, dat een ongeneeslijk en dodelijk vuur in onze wonden geslagen is. Heere! moest een Habakuk, alleen op het horen van de bedreigingen, zeggen, als ik Uw rede gehoord heb, heb ik gevreesd – in den toorn gedenk des ontfermens⁴⁵. Geen heilige, in Gods Woord bekend, die daartoe niet gebracht werd, dat Hij de slaande hand gevoelde. Dan verkrijgt men een hart, dat week wordt, en men leert zijn Rechter om genade bidden.

H. God verheerlijkt Zich, met, in weerwil van alle hinderpalen, Zijn beloften te vervullen. Een troostrijk bewijs daarvan vindt men in de allerbenauwdste omstandigheden van de aloude kerk, toen Davids huis tot die laagte vervallen was. En zo zal het altijd gaan. Wie dan ooit kennis gehad heeft van de zoetigheid van de goddelijke beloften, en het aan die kant gewend heeft, laat die de uitkomst op een onveranderlijke getrouwheid laten staan, en laat die niet te ver vooruit zorgen. Heeft Hij de hoofdeloften tegen alle menselijke verwachting op Zijn tijd vervuld? Hij zal de rest wel schoon maken op Zijn tijd. Wentel uw weg

op den HEERE, en vertrouw op Hem; Hij zal het maken⁴⁶.

⁴⁴ Hos. 14:10.

⁴⁵ Hab. 3:2.

⁴⁶ Ps. 37:5.